

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KUVENDI

RELACION SHPJEGUES
PËR
PROJEKTLIGJIN

**“PËR NDARJEN ADMINISTRATIVO-TERRITORIALE TË NJËSIVE TË
QEVERISJES VENDORE NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË”,**

**I. QËLLIMI I PROJEKTLIGJIT DHE OBJEKTIVAT QË SYNOHEN TË
ARRIHEN**

Nisma ligjore për miratimin e projektligjit “Për ndarjen administrativo-territoriale të njësive të qeverisjes vendore” ka për qëllim riorganizimin e ndarjes administrativo-territoriale të njësive të vetëqeverisjes vendore në fuqi, me ndryshim të kufijve ekzistues, në funksion të krijimit të një organizimi territorial më të qëndrueshëm, funksional, eficient dhe të përshtatur me zhvillimet demografike, ekonomike, sociale dhe administrative të vendit.

Riorganizimi i propozuar mbështetet në kriteret e përcaktuara në nenin 108, pika 2 të Kushtetutës si dhe nenin 86 të ligjit nr.139/2015, “Për vetëqeverisjen vendore”, dhe merr në konsideratë interesat ekonomikë dhe socialë të bashkësive vendore, traditën, kulturën, lidhjet tradicionale ndërmjet komuniteteve, identitetin dhe vlerat e tjera vendore. Nëpërmjet këtij riorganizimi, synohet që funksionet dhe kompetencat e vetëqeverisjes vendore të ushtrohen në një nivel më të lartë efektiviteti, efience dhe cilësie, në përfitim të drejtpërdrejtë të banorëve dhe në mbështetje të politikave të zhvillimit vendor, rajonal dhe kombëtar.

Nëpërmjet projektaktit synohet arritja e objektivave të mëposhtëm:

- a) përshtatja e ndarjes administrativo-territoriale me zhvillimet aktuale demografike, ekonomike, sociale, dhe infrastrukture;
- b) krijimi i njësive të vetëqeverisjes vendore me kapacitete të mjaftueshme administrative, njerëzore dhe financiare me qëllim ushtrimin efektiv të funksioneve të tyre;
- c) rritja e cilësisë, aksesueshmërisë dhe eficiencës së shërbimeve publike vendore për qytetarët, përfshirë banorët e zonave rurale, periferike dhe të largëta;
- ç) zvogëlimi i pabarazive territoriale dhe krijimi i kushteve për një zhvillim më të balancuar ndërmjet zonave urbane dhe rurale;
- d) ruajtja dhe respektimi i identitetit historik, kulturor e territorial, i lidhjeve tradicionale dhe i interesave të bashkësive vendore, duke përfshirë pakicat kombëtare;
- dh) sigurimi i vazhdimësisë së shërbimeve publike dhe shmangia e pasojave negative për komunitetet gjatë procesit të kalimit në organizimin e ri territorial;
- e) forcimi i demokracisë lokale dhe garantimi i përfaqësimit të qytetarëve nëpërmjet forcimit të qyteteve.

Riorganizimi administrativo-territorial nuk përbën vetëm një ndryshim formal të kufijve ose të numrit të njësive të vetëqeverisjes vendore, por krijon **një arkitekturë të re të organizimit territorial** të atillë që u përgjigjet nevojave reale të komuniteteve, duke përmirësuar njëkohësisht ushtrimin e funksioneve vendore, rritur cilësinë e qeverisjes dhe të shërbimeve publike në nivel vendor si dhe duke krijuar premisat e duhura ligjore për përfitim të fondeve strukturore dhe të kohezionit të BE-së.

II. VLERËSIMI I PROJEKTAKTIT NË RAPORT ME PROGRAMIN POLITIK TË KËSHILLIT TË MINISTRAVE, ME PROGRAMIN ANALITIK TË AKTEVE DHE DOKUMENTE TË TJERA POLITIKE

Kjo nismë ligjore është në përputhje me Programin Politik të Këshillit të Ministrave miratuar me vendimin nr. 62/2025 të Kuvendit. Në pjesën *“Pushteti Vendor dhe Zhvillimi Rajonal”*, programi qeverisës përcakton si objektiv *krijimin e një qeverisjeje vendore moderne, të fuqizuar financiarisht dhe profesionalisht, të aftë për të garantuar zhvillim të balancuar rajonal dhe shërbime publike cilësore*. Në mënyrë të posaçme, ndër masat prioritare të mandatit është parashikuar realizimi i *“Reformës së re administrativo-territoriale 2.0 dhe përshtatja e saj me standardet e Bashkimit Evropian deri në vitin 2027”*. Për rrjedhojë, kjo nismë përbën një instrumentin ligjor të nevojshëm për materializimin e këtij prioriteti politik.

Nisma lidhet edhe me objektivat e tjera të programit qeverisës për fuqizimin financiar dhe institucional të bashkive, zgjerimin e decentralizimit, digjitalizimin e shërbimeve vendore, rritjen e kapaciteteve profesionale, forcimin e demokracisë vendore dhe përgatitjen e njësive të vetëqeverisjes vendore për përthithjen e fondeve të kohezionit të Bashkimit Evropian. Në këtë kuptim, riorganizimi territorial nuk vlerësohet si qëllim në vetvete, por si mjet për krijimin e njësive vendore më funksionale, me kapacitete të përshtatshme për ushtrimin e kompetencave dhe për ofrimin e shërbimeve sa më pranë qytetarëve.

Më tej, propozimi për riorganizimin territorial është në përputhje edhe me Strategjinë Ndërsektoriale për Decentralizimin dhe Qeverisjen Vendore 2023–2030, të miratuar me VKM -në nr. 252, datë 20.4.2023, që synon konsolidimin e mëtejshëm të decentralizimit, zhvillimin ekonomik vendor të qëndrueshëm, ofrimin e shërbimeve cilësore dhe gjithëpërfshirëse, si dhe rritjen e eficiencës, transparencës dhe llogaridhënies sipas standardeve evropiane. Strategjia mbështet gjithashtu bashkëpunimin ndërbashkiak dhe përdorimin e ekonomive të shkallës, si dhe fuqizimin e rolit të bashkive dhe qarqeve në zhvillimin ekonomik e rajonal.

Gjithashtu, nisma është në përputhje me Strategjinë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim Evropian 2022–2030 që përbën dokumentin kryesor strategjik për zhvillimin e qëndrueshëm ekonomik e social të vendit dhe për përmbushjen e standardeve të procesit të integrimit evropian. Në këtë kuadër, riorganizimi territorial kontribuon, në zvogëlimin e pabarazive ndërmjet territoreve, përmirësimin e aksesit në shërbime, forcimin e kapaciteteve administrative vendore dhe përgatitjen e njësive vendore për politikat e kohezionit dhe zhvillimit rajonal të Bashkimit Evropian.

III. ARGUMENTIMI I PROJEKTAKTIT LIDHUR ME PËRPARËSITË, PROBLEMATIKAT, EFEKTET E PRITSHME

Riorganizimi territorial synon të krijojë ekuilibër të drejtë midis eficiencës së njësive vendore, afërsisë së shërbimit me qytetarin, si dhe nevojës për zhvillim territorial në kuadër të anëtarësimit në BE, duke ruajtur në të njëjtën kohë identitetin e komuniteteve (duke përfshirë pakicat).

Nisma ligjore mbështetet në **veprimtarinë¹ dhe gjetjet** e paraqitura në Raportin Përfundimtar të RAT 2.0 të hartuar nga ekspertët e Komisionit të Posaçëm Parlamentar për Reformën Administrative-Territoriale dhe **gjetjet kryesore nga dëgjesat në 11 qarqe**. Ky komision është krijuar me Vendimin nr. 75 datë 27.10.2025 “*Për krijimin e Komisionit të Posaçëm për Reformën Administrative-Territoriale në Republikën e Shqipërisë*”.

Gjetjet kryesore nga raporti i ekspertëve

Sipas raportit, ndryshimet e thella demografike, ekonomike dhe territoriale kanë krijuar një mospërputhje ndërmjet organizimit ekzistues të njësive të vetëqeverisjes vendore dhe realitetit të komuniteteve. Censi i vitit 2023 evidenton një popullsi prej 2 402 113 banorësh, rreth 15,2 për qind më të ulët se në vitin 2011, një përqendrim të gati gjysmës së popullsisë në vetëm shtatë bashki dhe rritjen e moshës mesatare në 42,5 vjeç. Këto zhvillime kanë ndikuar drejtpërdrejt në qëndrueshmërinë demografike, ekonomike, financiare dhe funksionale të një pjese të njësive vendore.

Problematika kryesore e evidentuar në raport është **pabarazia e theksuar territoriale dhe institucionale** ndërmjet bashkive. Një numër i kufizuar njësish kanë autonomi reale fiskale dhe kapacitete të konsoliduara administrative, ndërsa një pjesë e konsiderueshme mbeten strukturalisht të varura nga transfertat e buxhetit qendror. Rreth 40 për qind e bashkive të vogla dhe të mesme nuk arrijnë të mbulojnë me aktivitet buxhetor rreth gjysmën e programeve që u ngarkohen nga legjislacioni. Gjithashtu, më shumë se gjysma e bashkive ndodhen nën nivelin e mesëm të funksionalitetit, ndërsa 47 bashki gjenerojnë individualisht më pak se 1 për qind të të ardhurave të veta vendore në shkallë vendi.

Në lidhje me **ushtrimin e funksioneve**, evidentohen diferenca të konsiderueshme në burimet financiare, kapacitetet profesionale dhe cilësinë e shërbimeve ndërmjet bashkive të mëdha, të mesme dhe të vogla. Nga 41 funksionet vendore të analizuara, vetëm 4 vlerësohen se ushtrohen mirë, ndërsa 21 funksione vlerësohen me nivel të kënaqshëm, 10 funksione me nivel të pamjaftueshëm dhe 6 funksione rezultojnë të paushtruara ose të ushtruara në mënyrë shumë të kufizuar. Krahësia kësaj, evidentohen raste të ndërhyrjes së legjislacionit sektorial në kompetencat vendore dhe të transferimit të përgjegjësisë pa burimet përkatëse financiare. Për pasojë, aksesit dhe cilësia e shërbimeve publike ndryshojnë në varësi të vendbanimit të qytetarit, duke cenuar objektivin shtetëror të garantimit të një standardi sa më të barabartë shërbimi në të gjithë territorin.

Përparësia kryesore e nismës ligjore qëndron në **përshtatjen e organizimit territorial me të dhënat aktuale demografike, ekonomike, financiare dhe gjeografike**. Riorganizimi nuk mbështetet në një konsolidim mekanik të njësive, por në vlerësimin e tyre kundrejt kriterëve të matshme dhe në trajtimin e diferencuar të njësive me veçori identitare, minoritare ose me largësi të konsiderueshme nga qendrat ankoruese. Duke qenë se ekonomitë e shkallës nuk shfaqen në mënyrë të njëjtë për çdo funksion, zgjidhje mund të jetë konsolidimi territorial, organizimi rajonal

¹ Shiko pikën V për procesin konsultativ paraprak.

ose përdorimi i modeleve të shërbimit në distancë. Në të njëjtën kohë, ndryshimet territoriale duhet të shoqërohen me rishikimin e financimit vendor, zbatimin e parimit të “kompetencës së financiar”, standardet minimale të shërbimit dhe një plan të posaçëm tranzicioni për asetet, personelin dhe sistemet administrative.

Efektet e pritshme të nismës ligjore shtrihen në planin institucional, financiar, ekonomik dhe social. Në planin institucional, riorganizimi pritët të reduktojë mbivendosjen e kompetencave, të qartësojë përgjegjësitë ndërmjet niveleve të qeverisjes dhe të përmirësojë cilësinë e vendimarrjes. Në planin financiar, pritët një përdorim më racional i burimeve publike, rritje e autonomisë fiskale, zgjerim i kapacitetit investues dhe ulje e kostove administrative përmes standardizimit të proceseve. Në planin ekonomik, organizimi i ri pritët të përmirësojë klimën e investimeve dhe aftësinë e njësive vendore për të planifikuar zhvillimin dhe për të tërhequr fonde të BE-së. Në planin social, qytetarët pritët të përfitojnë shërbime publike më cilësore, procedura administrative më të thjeshta dhe akses më të mirë në institucionet publike. Në planin e përfaqësimit, qytetarët pritët të kenë më shumë përfaqësim nëpërmjet përfaqësuesve të qytetit të tyre në këshillat bashkiak.

Gjetjet kryesore nga dëgjesat

Procesi i dëgjesave publike i zhvilluar në qarqet Berat, Dibër, Durrës, Elbasan, Fier, Gjirokastrë, Korçë, Kukës, Lezhë, Shkodër dhe Vlorë ka evidentuar nevojën për konsolidimin e mëtejshëm të organizimit administrativo-territorial. Nga dëshmitë e përfaqësuesve vendorë, ish-drejtuesve të komunave dhe bashkive, këshilltarëve, banorëve dhe aktorëve të tjerë vendorë rezulton se ekzistenca e njësive me popullsi, burime financiare dhe kapacitete administrative të kufizuara ndikojnë drejtpërdrejt në mundësinë e tyre për të ushtruar funksionet ligjore dhe për të garantuar shërbime të qëndrueshme për qytetarët.

Në dëgjesat publike u evidentua se **njësitë e vogla përballen me vështirësi për të gjeneruar të ardhura të veta, për të mbuluar kostot e administratës dhe për të punësuar personel të specializuar**, si inxhinierë, urbanistë, arkitektë, juristë, ekonomistë dhe ekspertë për hartimin e projekteve. Në këto kushte, kompetencat e njohura formalisht nga legjislacioni nuk shndërrohen gjithmonë në shërbime reale, pasi mungojnë mjetet financiare, teknike dhe njerëzore për ushtrimin e tyre. Kjo problematikë u evidentua veçanërisht në dëgjesat e Beratit, Dibrës, Durrësit, Elbasanit, Fierit, Korçës, Lezhës dhe Shkodrës (shiko procesverbalet përkatëse të zbardhura)².

Një argument tjetër i përsëritur lidhet me **rezultatet e konsolidimit të mëparshëm të njësive të vogla**. Në të gjitha qarqet u paraqitën shembuj të investimeve dhe shërbimeve të realizuara pas konsolidimit, përfshirë rrugë rurale, ujësjellës, kanalizime, pastrim, ndriçim publik, kanale ujitëse e kulluese, shkolla, kopshte, shërbime sociale dhe mbrojtje nga zjarri. Sipas parashtrimeve të qytetarëve/ish funksionarëve të komunave, këto ndërhyrje nuk mund të financoheshin ose të administroheshin nga ish-komunat dhe njësitë e vogla në mënyrë të veçantë. Bashkitë më të mëdha kanë mundur përdorimin e përbashkët të mjeteve dhe specialistëve, rritjen e kapacitetit investues dhe rishpërndarjen e të ardhurave drejt zonave rurale e periferike.

Gjatë konsultimeve, qytetarët kanë parashtruar edhe kërkesa konkrete në lidhje me konsolidimin e njësive të qeverisjes vendore, ku ndër të tjera vlen të përmendet që në dëgjesën në Qarkun Dibër

² <https://reformaterritoriale.parlament.al/takimet-ne-qarqe/>

u kërkua nga folës që të mos ketë bashki nën 50 000 banorë; në Qarkun Shkodër, folës kërkuan bashki më të pakta dhe më të fuqishme; Qarkun Elbasan u parashtrua kërkesa për zgjerim territorial i bashkisë Cërrik dhe u kundërshtua mbajtja e bashkive me vetëm disa mijë banorë (shiko procesverbalet përkatëse).

Për sa më sipër, edhe nga dëgjesat publike rezulton vetëdija se bashki më të mëdha janë më të afta për të siguruar kapacitet financiar, administrativ dhe profesional të nevojshëm për t'i shërbyer më mirë qytetarëve. Këto propozime/parashtrime që rezultojnë nga procesi konsultativ përkojnë në thelb me gjetjet e evidentuara nga ekspertët në Raport.

Garantimi i demokracisë lokale u ngrit si një prej çështjeve më të rëndësishme gjatë dëgjesave publike. Qytetarët dhe përfaqësuesit vendorë theksuan se çdo ndryshim në organizimin administrativo-territorial duhet të ruajë afërsinë e institucioneve me komunitetin dhe lidhjet tradicionale. Në përgjigje të këtyre kërkesave, projektligji parashikon forcimin e rolit të qyteteve, duke u njohur atyre një status të veçantë ligjor. Në këtë mënyrë, krijohet baza që legjislacioni i mëtejshëm t'i pajisë ato me organe ose struktura përgjegjëse. Propozimi synon të shmangë dobësimin e zërit të komuniteteve brenda njësive vendore më të mëdha. Njëkohësisht, ai krijon kushte që vendimmarrja të jetë më e afërt, më e kuptueshme dhe më e përgjegjshme ndaj realitetit të përditshëm të banorëve. Ruajtja e identitetit historik, kulturor dhe territorial të qyteteve nuk është thjesht çështje simbolike, por një element thelbësor i kohezionit vendor dhe i besimit të qytetarëve te institucionet. Përfaqësimi më i drejtpërdrejtë mundëson që interesat e zonave të ndryshme të përfaqësohen më mirë në politikën dhe prioritetet e bashkive. Kjo qasje forcon demokracinë vendore dhe synon të garantojë që riorganizimi territorial të shoqërohet me mekanizma përfaqësimi funksionalë dhe gjithëpërfshirës në mënyrë që asnjë komunitet të mos mbetet i larguar nga vendimmarrja publike në nivel bashkie.

IV. VLERËSIMI I LIGJSHMËRISË, KUSHTETUTSHMËRISË DHE HARMONIZIMI ME LEGJISLACIONIN NË FUQI VENDAS E NDËRKOMBËTAR VLERËSIMI I SHKALLËS SË PËRAFRIMIT ME *ACQUIS* TË BE-SË

Nisma ligjore është në përputhje me parimet kushtetuese të sanksionuara në nenin 13 të Kushtetutës (decentralizim dhe autonominë vendore), si dhe me normat kushtetuese të posaçme të Pjesës së Gjashtë të saj për organizimin dhe funksionimin e qeverisjes vendore. Në përputhje me nenin 108, pika 2, ndarja administrativo-territoriale caktohet me ligj, mbi bazën e nevojave dhe interesave të përbashkët ekonomikë, si dhe të traditës historike, ndërsa ndryshimi i kufijve kushtëzohet nga marrja paraprake e mendimit të popullsisë që banon në njësitë e prekura.

Në hartimin e nismës është mbajtur parasysh edhe jurisprudenca e Gjykatës Kushtetuese (vendimi nr.19/2015). Sipas Gjykatës zgjedhja e modelit dhe e konfigurimit konkret territorial i përket, në parim, hapësirës së vlerësimit të ligjvënës, ndërsa kontrolli kushtetues përqendrohet në respektimin e procedurës së miratimit, të parimeve të decentralizimit dhe autonomisë vendore, të kriterëve materiale të nenit 108, pika 2, dhe të detyrimit për konsultimin paraprak të popullsisë.

Përputhshmëria kushtetuese e nismës, mbështetet në:

- (i) zbatimin e kritereve materiale të nenit 108, pika 2,
- (ii) konsultimin paraprak të popullsisë;
- (iii) kryerjen e një analize të bazuar në evidenca për çdo ndryshim të propozuar;
- (iv) zhvillimin e një procesi transparent dhe gjithëpërfshirës konsultimi, duke përfshirë mendimet e organeve të vetëqeverisjes vendore (neni 90 i ligjit).

Nisur nga ky sfond si dhe parashikimet e Kreut XIV të ligjit nr.139/2015, “Për vetëqeverisjen vendore”, sipas të cilit *“riorganizimi me (ose pa) ndryshim të kufijve bëhet kur kjo justifikohet nga interesat ekonomike dhe sociale, tradita, kultura, lidhjet tradicionale dhe vlerat e tjera vendore, me qëllim realizimin në një nivel më të lartë të funksioneve dhe zbatimin e politikave të zhvillimit vendor e racional”*, kjo nismë ligjore vjen në vijim të procesit të nisur nga Komisioni RAT 2.0, gjetjeve kryesore nga dëgjesat dhe Raportit Përfundimtar të RAT 2.0 të hartuar nga ekspertët dhe do të vijojë në përputhje me parashikimet e lartpërmendura, pas depozitimit të saj në Kuvend në përputhje me Rregulloren e Kuvendit. Procesi që parapriu hartimin/depozitimin e nismës dhe që do të vijojë të zhvillohet më tej pas depozitimit të nismës në Kuvend është i ndërlidhur jo vetëm institucionalisht (sepse është zhvilluar i tëri brenda Kuvendit), por edhe nga pikëpamja llogjike, pasi gjetjet e Raportit shërbejnë si bazë autoritative për hartimin e nismës. Prandaj përputhshmëria me pikat e renditura më sipër (i) dhe (iii) dhe pjesërisht (iv) reflekton fazën e nismës dhe parashikohet në këtë relacion. Përmbyshja e pikës (ii) dhe pjesërisht pikës (iv) është pjesë e procesit vijues, që do të përfundojë nga Kuvendi në përputhje me parashikimet kushtetuese dhe ligjore, përpara miratimit të saj përfundimtar.

Në linjë me sa më sipër, relacioni i nismës ligjore, në zbatim të neneve 89–93 të ligjit shoqërohet në këtë fazë me argumentimin ekonomik, social, kulturor, demografik dhe administrativ (shiko Pikën VIII më poshtë) si dhe aneksin përkatës me hartën dhe renditjen e bashkive, qyteteve dhe njësisve përbërëse të tyre që propozohet të riorganizohet. Nisma ligjore, pas regjistrimit si e tillë në Kuvend:

- do të dërgohet për mendim zyrtar në organet vendore (këshillat bashkiakë dhe të qarqeve, që janë të përfshirë drejtpërdrejt në riorganizim, si dhe kryetarët) sipas nenit 90 të ligjit nr. 139/2015;
- do t’i nënshtrohet për mendimit të popullsisë së prekur nga organet vendore në bashkitë që preken nga riorganizimi dhe mendimi i popullsisë do t’i përcillet Kuvendit; në përputhje me vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr.19/2015; Gjykata ka vlerësuar se marrja e mendimit të popullsisë është detyrim kushtetues, por nuk barazohet domosdoshmërisht me marrjen e pëlqimit dhe nuk kërkon në çdo rast zhvillimin e një referendumi; ajo mund të realizohet edhe nëpërmjet *takimeve të hapura, seancave të këshillimit, dëgjesave publike, sondazheve të besueshme dhe formave të tjera të përshtatshme, me kusht që konsultimi të jetë paraprak, real dhe i dokumentuar*.
- do t’i dërgohet për mendim zyrtar edhe (i) Këshillit të Ministrave duke përfshirë Ministrinë e Financave për rregullimin e çështjeve financiare, pasurore dhe të detyrimeve ndaj të tretëve, në përputhje me parashikimet ligjore; (ii) institucioneve të pavarura kushtetues si Avokati i Popullit, KLSH-së si dhe Komisionerit për Mbikëqyrjen e Shërbimit Civil dhe Komisionerin për Mbrojtjen nga Diskriminimi; dhe Komitetit për Pakicat Kombëtare.

Në vijim të marrjes së mendimit nga institucionet e lartpërmendura, në kuadër të diskutimit të tyre do të adresohen/parashikohen edhe masat për garantimin e vazhdimësisë së shërbimeve gjatë periudhës kalimtare.

Nisma ligjore është hartuar bazuar në parashikimet e Kartës Evropiane të Autonomisë Vendore, të ratifikuar me ligjin nr. 8548, datë 11.11.1999, dhe pjesë të rendit juridik të brendshëm. Karta nuk imponon një numër të caktuar njësish ose një model unik të organizimit territorial, por kërkon që modeli i zgjedhur të garantojë aftësinë efektive të autoriteteve vendore për ushtrimin e përgjegjësisë të tyre, respektimin e subsidiaritetit, konsultimin paraprak për ndryshimet e kufijve dhe burime financiare të përshtatshme me kompetencat e ushtruara. Për rrjedhojë, ligjshmëria e riorganizimit duhet të vlerësohet jo vetëm mbi bazën e kufijve të rinj, por edhe mbi aftësinë e njësive që rezultojnë prej tij për të ushtruar funksionet vendore në mënyrë efektive, të pavarur dhe në interes të popullsisë.

Gjithashtu, nisma është hartuar duke patur parasysh detyrimet kushtetuese dhe konventore të Republikës së Shqipërisë në lidhje me mbrojtjen e pakicave kombëtare si dhe parashikimet e Ligjit nr. 96/2017, “Për mbrojtjen e pakicave kombëtare në Republikën e Shqipërisë”. Riorganizimi i propozuar nuk sjell asnjë kufizim/cenim të të drejtave të këtyre komuniteteve, dobësim të përfaqësimit të tyre ose cenim të mundësisë për ruajtjen dhe shprehjen e identitetit vendor.

Së fundmi, në funksion të garantimit të sigurisë juridike, nisma përfshin dispozita të qarta kalimtare për transferimin e kompetencave, pasurive të luajtshme dhe të paluajtshme, aktiveve, arkivave, kontratave, detyrimeve financiare dhe personelit. Transferimi bazohet në parimin e vazhdimësisë funksionale, në mënyrë që çdo pasuri dhe burim t’i kalojë institucionit që merr përgjegjësinë për shërbimin përkatës dhe që gjatë tranzicionit të mos krijohen ndërprerje në shërbimet publike ose pasiguri në marrëdhëniet juridike ekzistuese.

Nisma nuk ka për objekt transpozimin e drejtpërdrejtë të një direktive ose rregulloreje të posaçme të Bashkimit Evropian. Organizimi administrativo-territorial dhe përcaktimi i numrit, kufijve dhe modelit institucional të njësive vendore janë kompetencë ekskluzive e vetë shtetit dhe përcaktohet në përputhje me rendin e tyre kushtetues. Megjithatë, nisma ka lidhje të drejtpërdrejtë funksionale me kërkesat e Kapitullit 22 të *acquis*, “Politika rajonale dhe koordinimi i instrumenteve strukturore”. *Acquis* në këtë kapitull përbëhet kryesisht nga rregulla kuadër dhe zbatuese për hartimin, miratimin dhe zbatimin e programeve të fondeve strukturore dhe të kohezionit, duke reflektuar organizimin territorial të çdo shteti. Ai kërkon ekzistencën e një kuadri institucional të përshtatshëm dhe kapaciteteve administrative për programimin, zbatimin, monitorimin, vlerësimin, menaxhimin financiar dhe kontrollin e fondeve. Në këtë këndvështrim, nisma kontribuon tërthorazi në përafrimin funksional me *acquis* nëpërmjet krijimit të njësive vendore dhe, sipas modelit të zgjedhur, strukturave rajonale me kapacitete të mjaftueshme për planifikim territorial, bashkërendim ndërinstitutional, përgatitje dhe menaxhim projektsh, monitorim dhe administrim financiar. Ky organizim duhet të mundësojë pjesëmarrjen efektive të nivelit vendor dhe rajonal në programimin e politikës së kohezionit dhe në zbatimin e parimit të partneritetit. Raporti i Komisionit Evropian për Shqipërinë për vitin 2025³ e vlerëson vendin si mesatarisht të përgatitur në fushën e politikës rajonale dhe koordinimit të instrumenteve strukturore dhe kërkon forcimin e përgatitjeve e të kapaciteteve për programimin, zbatimin, monitorimin, vlerësimin, komunikimin, menaxhimin financiar, kontrollin dhe auditimin, përfshirë ngritjen e kapaciteteve

³ Fq.18. Albania Report 2025, https://enlargement.ec.europa.eu/albania-report-2025_en

në nivel qendror, rajonal dhe vendor. Për rrjedhojë, riorganizimi territorial duhet të shoqërohet me përcaktimin e qartë të përgjegjësisë, burimeve njerëzore dhe financiare dhe mekanizmave të bashkëpunimit ndërmjet niveleve të qeverisjes.

V. PROCESI KONSULTATIV PËR HARTIMIN E KËTIJ PROJEKTLIGJI

Komisioni i Posaçëm Parlamentar për Reformën Administrative-Territoriale u krijua me Vendimin e Kuvendit Nr.75 datë 27.10.2025 “Për krijimin e Komisionit të Posaçëm për Reformën Administrative-Territoriale në Republikën e Shqipërisë”. Sipas këtij vendimi, Komisioni

- shqyrton kuadrin ligjor dhe institucional të qeverisjes vendore;
- analizon dhe propozon opsione për ridizajnimin territorial dhe forcimin e kapaciteteve administrative të njësive të qeverisjes vendore;
- analizon sistemin aktual të financave vendore dhe rekomandon masa për qëndrueshmërinë financiare dhe rritjen e qëndrueshmërisë së njësive të vetëqeverisjes vendore, duke përfshirë forcimin e decentralizimit fiskal, rritjen e të ardhurave vendore, optimizimin e shpenzimeve dhe përmirësimin e menaxhimit financiar;
- shqyrton cilësisë dhe aksesueshmërisë së shërbimeve publike vendore;
- siguron përputhshmërinë e propozimeve me acquis të Bashkimit Evropian dhe politikat rajonale të kohezionit;
- zhvillon një proces konsultimi gjithëpërfshirës dhe transparent me njësitë e qeverisjes vendore, shoqatat e tyre, shoqërinë civile dhe partnerët ndërkombëtarë;
- paraqet në Kuvend një dokument analitik me rekomandime për hapa të mëtejshëm dhe propozime ligjore të hartuara.

Komisioni përbëhej nga 16 anëtarë me barazi anëtarësie midis shumicës parlamentare dhe pakinës parlamentare. Afati i veprimtarisë së Komisionit ishte deri në datën 15.07.2026. Komisioni ka zbatuar një qasje transparente dhe inovative komunikimi me publikun; është hapur edhe një faqe e dedikuar për këtë komision (<https://reformaterritoriale.parlament.al/>) mundësuar nga Projekti Bashki të Forta, Financuar nga Qeveria Zvicerane dhe ajo Suedeze dhe menaxhuar nga Helvetas. Projekti asiston Komisionin e posaçëm për RAT dhe konsiston në ndërtimin e ndërfaqes Eëb për Reformën, organizimin e takimeve konsultuese si dhe mbështetje me 12 ekspertë të Komisionit parlamentar për RAT.

Komisioni ndoqi një **qasje shumëdimensionale** në mënyrë që të mundësohej akses i qytetarëve, komuniteteve, OJF-ve dhe grupeve të tjera të interesit në këtë proces. Krahas dëgjësive/seancave të zhvilluara nga Komisioni sipas kalendarit të dakordësuar midis dy palëve politike, komunikimeve shkresore zyrtare, u përdorën edhe mjetet e komunikimit elektronik si mënyrë për të rritur përfshirjen dhe transparencën. **Procesi konsultativ, së bashku me të dhënat e paraqitura zyrtarisht nga Institucionet, OJF-të, komunitet dhe aktorë të ndryshëm⁴ si dhe ato nga burimet e hapura, krijoi bazën për evidentimin nga ana e ekspertëve të RAT të problematikave, sfidave dhe nevojave që lidhen me funksionimin e pushtetit vendor dhe me reformën administrativo-territoriale.**

Seancat e Komisionit

⁴ Këto korrespondenca janë administruar nga Komisioni.

Komisioni RAT 2.0 u konstituua më 11 nëntor 2025, duke shënuar fillimin formal të veprimtarisë së tij. Veprimtaria e tij u nda në dy faza kryesore: faza e organizimit të brendshëm, që përfshiu miratimin e strukturave, ekspertëve, procesverbaleve, planit të punës dhe kalendarit, dhe faza e konsultimeve me popullin/komunitetet (qytetarë, OJF, figura të spikatura në komunitet, biznese etj.) si dhe me përfaqësues të ekzekutivit, kryetarë bashkish etj.

Në mbledhjen e datës 27 nëntor 2025, Komisioni shqyrtoi çështjet kryesore të organizimit të brendshëm, përfshirë projektvendimin për caktimin e sekretarit, projektkalendarin e punës, si dhe projektvendimin për përcaktimin e numrit të ekspertëve që do të angazhoheshin pranë tij. Këto çështje u trajtuan përsëri në mbledhjet e datave 22 janar, 2 shkurt dhe 11 shkurt 2026, krahas miratimit të procesverbalit të mbledhjes së datës 11 nëntor 2025 dhe shqyrtimit të projektvendimit për miratimin e emrave të ekspertëve.

Në mbledhjen e datës 11 shkurt 2026, Komisioni trajtoi gjithashtu miratimin e planit të punës dhe të kalendarit të veprimtarisë, të përshtatur me afatet e reja. Më 16 shkurt 2026, miratimi i planit të punës dhe i kalendarit përbëri çështjen kryesore të mbledhjes. Më 25 mars 2026, Komisioni miratoi kalendarin e detajuar të takimeve për fazën e parë të konsultimeve në territor, duke kaluar nga faza organizative në fazën e konsultimit institucional dhe vendor.

Më 7 prill 2026, Komisioni miratoi procesverbalet e mbledhjeve të datave 11 dhe 25 mars 2026 dhe zhvilloi një seancë dëgjimore me Ministrin e Shtetit për Pushtetin Vendor, z. Ervin Demo. Kjo seancë kishte si objekt njohjen e Komisionit me gjendjen e pushtetit vendor dhe me sfidat që paraqiteshin në funksionimin e tij.

Më poshtë është tabela që pasqyron veprimtarinë:

Nr.	Data	Ora	Vendi/Qarku	Rendi i ditës / Veprimtaria
1	11 nëntor 2025	12:00	Kuvendi	Konstituimi i Komisionit të Posaçëm Parlamentar për Reformën Administrativo-Territoriale.
2	27 nëntor 2025	12:00	Kuvendi	Shqyrtimi i projektvendimit për caktimin e sekretarit të Komisionit; shqyrtimi i projektkalendarit të punës së Komisionit; shqyrtimi i projektvendimit për caktimin e numrit të ekspertëve pranë Komisionit; çështje të tjera.
3	22 janar 2026	11:00	Kuvendi	Miratimi i procesverbalit të mbledhjes së datës 11.11.2025; shqyrtimi i projektvendimit për caktimin e sekretarit të Komisionit; shqyrtimi i projektvendimit për miratimin e emrave të ekspertëve pranë Komisionit; çështje të tjera.
4	2 shkurt 2026	13:00	Kuvendi	Miratimi i procesverbalit të mbledhjes së datës 11.11.2025; shqyrtimi i projektvendimit për caktimin e sekretarit të Komisionit; shqyrtimi i projektvendimit për miratimin e emrave të ekspertëve pranë Komisionit; çështje të tjera.
5	11 shkurt 2026	14:30	Kuvendi	Miratimi i procesverbalit të mbledhjes së datës 11.11.2025; shqyrtimi i projektvendimit për caktimin e sekretarit të Komisionit; miratimi i planit të punës dhe i kalendarit të Komisionit, në përputhje me afatet e reja; shqyrtimi i projektvendimit për miratimin e emrave të ekspertëve pranë Komisionit; çështje të tjera.
6	16 shkurt 2026	13:00	Kuvendi	Miratimi i planit të punës dhe i kalendarit të Komisionit, në përputhje me afatet e reja.
7	25 mars 2026	13:00	Kuvendi	Miratimi i kalendarit të detajuar të takimeve për fazën e parë të konsultimeve në territor.

8	7 prill 2026	14:00	Kuvendi	Miratimi i procesverbaleve të datave 11 dhe 25 mars 2026; seancë dëgjimore me Ministrin e Shtetit për Pushtetin Vendor, z. Ervin Demo, për njohjen me gjendjen e pushtetit vendor dhe sfidat e tij; çështje të tjera.
---	--------------	-------	---------	---

Pas kësaj seance, Komisioni ka vijuar me zhvillimin e takimeve në qarqe të ndryshme të vendit.

Këto takime përfaqësonin një pjesë (fazë) të procesit të konsultimit në territor dhe synonin mbledhjen e qëndrimeve, problematikave dhe vlerësimeve që lidheshin me organizimin dhe funksionimin e pushtetit vendor. Krahas dëgjësive në qarqe, Komisioni organizoi edhe seanca të posaçme me kryetarët e bashkive.

Kalendari të gjitha seancave/dëgjësive të zhvilluara nga Komisioni është si më poshtë:

Nr.	Data	Ora	Vendi/Qarku	Rendi i ditës / Veprimtaria
1	22 prill 2026	17:00	Qarku Lezhë	Seancë dëgjimore.
2	24 prill 2026	15:00	Qarku Gjirokastrë	Seancë dëgjimore.
3	28 prill 2026	17:00	Qarku Elbasan	Seancë dëgjimore.
4	5 maj 2026	17:00	Qarku Vlorë	Seancë dëgjimore.
5	12 maj 2026	17:00	Qarku Fier	Seancë dëgjimore.
6	13 maj 2026	10:00–16:30	Kuvendi	Seancë dëgjimore me kryetarët e bashkive: Elbasan, 10:00–12:30; Kukës, 13:00–14:30; Durrës, 15:00–16:30.
7	15 maj 2026	17:00	Qarku Shkodër	Seancë dëgjimore.
8	19 maj 2026	17:00	Qarku Durrës	Seancë dëgjimore.
9	20 maj 2026	10:00–17:00	Kuvendi	Seancë dëgjimore me kryetarët e bashkive: Gjirokastrë, 10:00–12:00; Lezhë, 13:30–15:00; Korçë, 15:30–17:00; çështje të tjera.
10	22 maj 2026	17:00	Qendra Rinore Peshkopi, Dibër	Seancë dëgjimore për qarkun Dibër.
11	28 maj 2026	10:00–17:00	Kuvendi	Seancë dëgjimore me kryetarët e bashkive: Berat, 10:00–12:00; Fier, 12:00–14:00; Shkodër, 15:30–17:00.
12	26 maj 2026	17:00	Qarku Kukës	Seancë dëgjimore.
13	3 qershor 2026	10:00–17:00	Kuvendi	Seancë dëgjimore me kryetarët e bashkive: Dibër, 10:00–12:00; Vlorë, 12:00–14:00; Tiranë, 15:30–17:00.
14	5 qershor 2026	17:00	Qarku Berat	Seancë dëgjimore.
15	15 Korrik 2026	14:00	Kuvendi	Prezantimi i raportit të ekspertëve dhe progresit të punës së Komisionit

Gjatë periudhës nëntor 2025–qershor 2026, Komisioni zhvilloi në tërësi 23 mbledhje dhe seanca të planifikuara. Të gjitha takimet dhe seancat janë transmetuar *live* në kanalin e Kuvendit në youtube. Në faqen e internetit <https://reformaterritoriale.parlament.al/> janë vendosur përveç procesverbaleve të zbardhura (të plota) të diskutimeve edhe një përmbledhje e hartuar dhe dakordësuar nga ekspertët e projektit Bashki të Forta ⁵. Në total në faqe janë ngarkuar 2,747

⁵ <https://reformaterritoriale.parlament.al/takimet-ne-qarqe/>.

materiale (dokumente, video etj.) me numër shikimesh në total 1,188 dhe 587 përdorues aktive. Qytetarët gjatë kësaj kohe kanë parashtruar 43 komente.

Korrespondenca institucionale

Gjatë periudhës 4 mars–10 korrik 2026, Komisioni i Posaçëm ka administruar **88 regjistrime hyrëse në protokoll**, të lidhura drejtpërdrejt me procesin e shqyrtimit dhe rishikimit të organizimit administrativo-territorial. Korrespondenca e administruar përfshin kërkesa, peticione, propozime, përgjigje institucionale, raporte, informacione teknike dhe shkresa mbështetëse të paraqitura nga institucione publike, bashki, organizata të shoqërisë civile, komunitete vendore, grupe interesi, përfaqësues të pakicave kombëtare, diaspora dhe partnerë ndërkombëtarë.

Korrespondenca me njësitë e vetëqeverisjes vendore

Në kuadër të sigurimit të të dhënave dhe të informacionit të nevojshëm për analizën e ndarjes aktuale administrativo-territoriale, Komisioni ka zhvilluar një korrespondencë të gjerë me bashkitë e vendit. Komisioni ka administruar kthim-përgjigje, të dhëna dhe informacione nga bashkitë Dibër, Bulqizë, Vlorë, Mat, Selenicë, Peqin, Lushnjë, Klos, Dropull, Maliq, Librazhd, Patos, Prrrenjas, Has, Libohovë, Memaliaj, Divjakë, Vau i Dejës, Belsh, Berat, Kurbin, Pogradec, Tepelenë, Malësi e Madhe, Sarandë, Fier, Përmet, Vorë, Lezhë, Mallakastër, Rrogozhinë, Elbasan, Kolonjë, Këlcyrë dhe Poliçan. **Informacioni i përcjellë nga bashkitë ka shërbyer për evidentimin e të dhënave territoriale, demografike, administrative, funksionale dhe financiare, si dhe për identifikimin e problematikave të hasura në ofrimin e shërbimeve publike dhe në administrimin e territorit.** Komisioni ka administruar gjithashtu qëndrime dhe propozime të drejtpërdrejta nga disa bashki lidhur me organizimin e dëgjësive publike dhe me çështje konkrete të reformës. Në këtë kuadër përfshihen kërkesat e Bashkisë Poliçan, Bashkisë Konispol, Bashkisë Devoll, Bashkisë Fushë-Arrëz dhe Bashkisë Mirditë.

Korrespondenca me institucionet qendrore

Komisioni ka kërkuar dhe administruar informacion nga ministritë dhe institucionet qendrore, me qëllim sigurimin e një baze të plotë dhe të verifikueshme të të dhënave për vlerësimin e reformës administrativo-territoriale.

Në këtë kuadër, Komisioni ka marrë përgjigje ose informacione nga:

- Ministria e Drejtësisë;
- Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme;
- Ministria e Ekonomisë dhe Inovacionit;
- Ministria e Financave;
- Ministria e Punëve të Brendshme;
- Ministria e Bujqësisë;
- Ministria e Mbrojtjes;
- Instituti i Statistikave.

Korrespondenca me këto institucione ka pasur si objekt mbledhjen e informacionit mbi funksionet dhe kompetencat e njësisë të vetëqeverisjes vendore, financimin vendor, investimet publike, strehimin, të dhënat statistikore, projektet e realizuara ndër vite dhe problematikat e transferimit të funksioneve nga qeverisja qendrore në nivel vendor.

Një pjesë e rëndësishme e dokumentacionit lidhet me transferimin e funksioneve nga pushteti qendror te njësitë e vetëqeverisjes vendore dhe me vështirësitë financiare që shoqërojnë ushtrimin e këtyre funksioneve. Këto të dhëna përbëjnë një element me rëndësi për vlerësimin e kapaciteteve administrative dhe financiare të bashkive dhe për përcaktimin e qëndrueshmërisë së njësive ekzistuese.

Peticionet

Komisioni ka marrë dhe administruar disa peticione që lidhen me ruajtjen ose ndryshimin e statusit të njësive të vetëqeverisjes vendore.

Një nga çështjet më të përfaqësuara në korrespondencë është ruajtja e Bashkisë Devoll si njësi më vete administrativo-territoriale. Banorët e Bashkisë Devoll kanë paraqitur një petition me objekt që Bashkia Devoll të vijojë të funksionojë si bashki më vete. Kjo nismë është mbështetur edhe nga Shoqata Atdhetare Kulturore “Devolli” dhe nga vetë Bashkia Devoll.

Për Bashkinë Klos janë administruar kërkesa dhe peticione nga banorët, subjektet e biznesit dhe të rinjtë e forumit rinor vendor. Këto shkresa kundërshtojnë çdo iniciativë për shkrirjen e Bashkisë Klos dhe kthimin e saj në njësi administrative në varësi të Bashkisë Mat. Peticionet argumentojnë nevojën për ruajtjen e statusit aktual të bashkisë dhe përfaqësimin e drejtpërdrejtë të komunitetit në nivel vendor.

Komisioni ka administruar gjithashtu kërkesën për ruajtjen e Bashkisë Pustec dhe mosprekjen e statusit të saj në kuadër të reformës së re administrativo-territoriale. Kjo kërkesë lidhet edhe me mbrojtjen e interesave të komunitetit dhe të pakicave kombëtare që jetojnë në territorin e kësaj bashkie.

Në dokumentacion përfshihet edhe një kërkesë nga përfaqësues të pakicës kombëtare bullgare në Shqipëri, e cila duhet të vlerësohet në kuadër të standardeve kushtetuese dhe ndërkombëtare për mbrojtjen e pakicave, përfaqësimin dhe aksesin në shërbimet publike vendore.

Propozimet për krijimin ose riorganizimin e njësive vendore

Komisioni ka administruar propozime konkrete për krijimin e bashkive të reja, rikthimin e njësive të mëparshme dhe ndryshimin e përkatësisë administrative të njësive ekzistuese.

Banorët e Velipojës kanë kërkuar rishikimin e ndarjes nga Bashkia Shkodër dhe krijimin e Bashkisë Velipojë. Kërkesa lidhet me karakteristikat territoriale, ekonomike dhe turistike të zonës, si dhe me pretendimin për nevojën e një administrimi më të drejtpërdrejtë të territorit.

Është administruar gjithashtu një propozim për krijimin e bashkive Gollobordë dhe Gorë si njësi të reja të vetëqeverisjes vendore. Ky propozim paraqet një çështje që kërkon analizë të posaçme në lidhje me kriteret demografike, territoriale, historike, kulturore dhe funksionale, si dhe me përfaqësimin e komuniteteve përkatëse.

Një çështje tjetër konkrete është kërkesa për kalimin e Njesisë Administrative Martanesh nga Bashkia Bulqizë në Bashkinë Tiranë. Kërkesa është paraqitur nga përfaqësues të komunitetit dhe nga Shoqata Atdhetare Kulturore “Martanesh”. Për shqyrtimin e saj kërkohet vlerësim i lidhjeve funksionale, infrastrukturës, distancës nga qendra administrative, aksesit në shërbime dhe interesit të banorëve.

Komisioni ka administruar edhe shkresa që lidhen me Njësine Administrative Steblevë, Njësine Administrative Cukalat dhe fshatin Kasallë në Njësine Administrative Zall-Herr. Këto kërkesa pasqyrojnë problematika të lidhura me përfaqësimin, aksesin në shërbime, largësinë nga qendrat administrative dhe nevojën për konsultim të drejtpërdrejtë me banorët.

Përfshirja e diasporës

Komisioni ka administruar kërkesa nga përfaqësues të diasporës së Hasit në Mbretërinë e Bashkuar, të përcjella edhe nëpërmjet Ministrisë për Evropën dhe Punët e Jashtme.

Përfshirja e diasporës në proces lidhet me interesin e saj për zhvillimin ekonomik dhe social të zonës së origjinës, ruajtjen e lidhjeve komunitare dhe ndikimin që organizimi territorial mund të ketë mbi investimet, pronën, shërbimet dhe përfaqësimin vendor. Korrespondenca e administruar tregon se reforma administrativo-territoriale nuk perceptohet vetëm si çështje e administrimit të territorit, por edhe si proces me ndikim të drejtpërdrejtë mbi identitetin lokal, lidhjet historike dhe marrëdhëniet e komuniteteve me diasporën.

Bashkëpunimi me organizatat e shoqërisë civile

Komisioni ka administruar kërkesa, propozime dhe materiale nga organizata të ndryshme të shoqërisë civile, përfshirë:

- Qendrën për të Drejtat e Fëmijëve në Shqipëri;
- Qendrën Aleanca Gjinore për Zhvillim;
- Shoqatën Eko-Turizimi Pukë dhe Fushë-Arrëz;
- Shoqatën Kulturore Atdhetare “Hasi”;
- Shoqatën Atdhetare Kulturore “Devolli”;
- Shoqatën “Zambak – Boshnjakët e Shqipërisë”;
- Shoqatën “Tomorri”;
- Shoqatën Atdhetare Kulturore “Martanesh”.

Pjesëmarrja e këtyre organizatave ka mundësuar që Komisioni të marrë në konsideratë perspektiva të ndryshme lidhur me të drejtat e fëmijëve, barazinë gjinore, zhvillimin e qëndrueshëm, turizmin, mbrojtjen e identitetit kulturor, përfaqësimin e pakicave dhe nevojat specifike të komuniteteve lokale.

Bashkëpunimi me partnerët ndërkombëtarë

Komisioni ka zhvilluar komunikim me partnerë ndërkombëtarë dhe organizata zhvillimore, me qëllim sigurimin e ekspertizës dhe mbështetjes teknike për procesin e reformës. Ambasada e Zvicrës në Shqipëri ka mbështetur punë e Komisionit si dhe në protokoll është administruar edhe një raport i HELVETAS-it për Komisionin e Posaçëm Parlamentar për Reformën Administrativo-Territoriale. Materialet e partnerëve ndërkombëtarë kontribuan në analizën krahasuese të modeleve të qeverisjes vendore, përcaktimin e kriterëve objektive për organizimin territorial dhe identifikimin e praktikave të mira ndërkombëtare.

VI. PËRMBLEDHJE SHPJEGUESE E PËRMBAJTJES SË PROJEKTLIGJIT

Neni 1 përcakton se njësitë e qeverisjes vendore në Republikën e Shqipërisë janë bashkitë (...) dhe qarqet (12). Pika 2 e këtij neni parashikon se bashkia si njësi bazë e qeverisjes vendore përbëhet nga qytetet. Projektligji përcakton se qytetet përbëhen nga njësitë administrative dhe/ose fshatrat dhe i njeh qyteteve status të veçantë ligjor, i cili do të rregullohet me ligjin për organizimin dhe funksionimin e pushtetit vendor. Për rrjedhojë, një bashki mund të ketë më shumë se 1 qytet në përbërjen e saj. Qytetet janë zonat funksionale në të cilën gravitojnë njësitë përbërëse dhe

fshtat. Organizimi dhe përfaqësimi i bashkisë mbështeten në parimin e përfaqësimit proporcional të qyteteve përbërëse, në përpjesëtim me popullsinë e tyre.

Neni 2 parashikon se emërtimi, shtrirja territoriale, kufijtë, qendra, njësitë administrative përbërëse të çdo njësie të qeverisjes vendore dhe nënndarjet e tyre janë të përcaktuara në hartat dhe në tabelat bashkëlidhur projektligjit dhe mund të ndryshojnë në përputhje me parashikimet e tij. Në këtë nen, i njihet e drejta këshillave bashkiake që të mund të vendosin ndryshimin e emërimit, shtrirjes territoriale dhe kufijve të njësive administrative përbërëse dhe nënndarjeve të tyre, sipas nevojave të komuniteteve vendore dhe efektshmërisë administrative dhe jo më shpesh se një herë në 10 vjet. Gjithashtu, këshilli bashkiak përpara shqyrtimit dhe miratimit të vendimit, informon publikun dhe zhvillon seanca këshillimi me bashkësinë që banon në ato. Këshilli i Ministrave miraton përfundimisht ndryshimin e emërimit, shtrirjes territoriale dhe kufijve të njësive administrative përbërëse dhe nënndarjeve të tyre. Nga ana tjetër, parashikohet se një vit para datës së zgjedhjeve qendrore dhe vendore ndalohet propozimi dhe miratimi i projektaktit të parashikuar në pikën 1 të këtij neni.

Neni 3 përcakton se organet e njësive të qeverisjes vendore, të konstituara pas zgjedhjeve vendore të vitit 2023 dhe me juridiksion territorial sipas ndarjes administrativo-territoriale, të përcaktuar me ligjin nr.115/2014, “Për ndarjen administrativo-territoriale të njësive të qeverisjes vendore në Republikën e Shqipërisë”, do të vazhdojnë funksionimin e tyre deri në konstituimin e organeve përfaqësuese dhe ekzekutive të njësive të qeverisjes vendore në zgjedhjet e vitit 2027. Sipas pikës 2 të nenit 3, parashikohet se zgjedhjet për organet e qeverisjes vendore të vitit 2027 do të organizohen dhe zhvillohen mbi bazën e ndarjes administrativo-territoriale të përcaktuar në këtë ligj. Gjithashtu parashikohet se organet e qeverisjes vendore, të konstituara pas zgjedhjeve vendore të vitit 2027, do të organizohen dhe funksionojnë bazuar në ndarjen administrativo-territoriale të përcaktuar në këtë ligj.

Neni 4 përcakton detyrimin për Këshillin e Ministrave, që brenda 6 muajve nga hyrja në fuqi e këtij ligji të miratojë me vendim detajimin teknik të vijës ndarëse të hartës së kufijve administrativo-territorialë të njësive të qeverisjes vendore, të përcaktuara në tabelat e këtij ligji, në përputhje me standardet gjeohapësinore në fuqi.

Neni 5 parashikon se ligji nr.115/2014, “Për ndarjen administrativo-territoriale të njësive të qeverisjes vendore në Republikën e Shqipërisë” shfuqizohet.

Neni 6 parashikon hyrjen në fuqi të ligjit 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

VII. ANALIZA E FUNKSIONEVE TË NJQV-VE

1. Ndryshimet demografike

Raporti Përfundimtar i Reformës Administrativo-Territoriale 2.0 evidenton se **ndryshimet demografike përbëjnë një faktor strukturor** që duhet të merret në konsideratë gjatë vlerësimit të organizimit aktual territorial. Sipas të dhënave të detajuara të Censit 2023, popullsia banuese e

Shqipërisë rezulton 2 402 113 banorë, rreth 398 mijë banorë më pak se në vitin 2011, ose një rënie prej 14,2 për qind. Krahasuar me vitin 1989, vendi ka humbur rreth 24,5 për qind të popullsisë.

Ritmi i rënies është përshpejtuar nga njëri cens në tjetrin, duke e shndërruar tkurrjen demografike nga një prirje graduale në një dukuri që ndikon drejtpërdrejt në qëndrueshmërinë e njësive vendore, bazën e tyre fiskale dhe planifikimin e shërbimeve publike. Ndryshimi demografik nuk është shpërndarë në mënyrë të njëtrajtshme në territor. Lëvizjet e brendshme të popullsisë kanë vijuar drejt Tiranës, zonave bregdetare dhe qendrave kryesore urbane, ndërsa zona të tjera, veçanërisht ato rurale dhe të brendshme, kanë humbur një pjesë të konsiderueshme të banorëve. Boshti Tiranë–Durrës përqendron rreth 41 për qind të popullsisë së vendit, kundrejt 21 për qind në vitin 1989, ndërsa Tirana përfaqëson e vetme rreth 31,6 për qind të popullsisë kombëtare. Ky përqendrim krijon presion të shtuar mbi infrastrukturën, transportin, strehimin dhe shërbimet publike në qendrat pritëse, ndërkohë që njësitë që humbasin popullsi përballen me nënshfrytëzim të kapaciteteve dhe rritje të kostos së shërbimeve për banor.

Diferencat territoriale vërehen edhe në nivel qarku. Gjatë periudhës 2011–2023, Tirana ka regjistruar një rritje të lehtë prej 1,2 për qind dhe Berati ka mbetur pothuajse i qëndrueshëm, me një rënie prej 0,7 për qind. Në të kundërt, rëniet më të larta janë regjistruar në qarqet Shkodër, me 28,3 për qind, Kukës, me 27,3 për qind, dhe Lezhë, me 25,8 për qind. Edhe Qarku i Durrësit ka shënuar një rënie prej 13,7 për qind, pavarësisht rolit të tij si një nga polet kryesore urbane dhe ekonomike të vendit. Këto të dhëna tregojnë se organizimi territorial duhet të vlerësohet jo vetëm mbi numrin e përgjithshëm të banorëve, por edhe mbi drejtimin e lëvizjeve, dendësinë, shpërndarjen dhe qëndrueshmërinë afatgjatë të popullsisë.

Një tjetër zhvillim i rëndësishëm është **plakja e popullsisë**. Mosha mesatare është rritur nga 35,3 vjeç në vitin 2011 në 42,5 vjeç në vitin 2023. Përqendrimi i personave 65 vjeç e lart është rritur nga 11,3 për qind në 19,7 për qind, çka do të thotë se afërsisht një në pesë banorë i përket kësaj grupmoshe. Njëkohësisht, raporti i varësisë së të rinjve është ulur nga 30,4 në 24 për qind, ndërsa raporti i varësisë së të moshuarve është rritur nga 16,7 në 30,4 për qind. Kjo dinamikë ndryshon përmbytjen e nevojave vendore, duke rritur kërkesën për shërbime sociale, kujdes shëndetësor, asistencë në komunitet dhe shërbime të aksesueshme për të moshuarit.

Në njësitë me tkurrje të fortë dhe plakje të popullsisë, reduktohen baza e taksapaguesve, fuqia punëtore dhe potenciali ekonomik, ndërsa kostot fikse të administratës dhe të ofrimit të shërbimeve vazhdojnë të mbeten të larta. Në njësitë me popullsi të shpërndarë, terren të vështirë ose largësi të mëdha ndërmjet vendbanimeve, rënia demografike mund të rrisë më tej koston për frymë të transportit, administrimit dhe ofrimit të shërbimeve. Në anën tjetër, njësitë urbane që tërheqin popullsi përballen me kërkesë në rritje për investime dhe zgjerim të kapaciteteve publike.

Nisur nga ky sfond, nisma ligjore synon që organizimi territorial dhe shpërndarja e burimeve financiare të përshtaten me realitetin demografik të evidentuar nga Censi 2023. **Riorganizimi duhet të marrë në konsideratë jo vetëm popullsinë aktuale, por edhe tendencën e saj, strukturën sipas moshës, dendësinë, shkallën e urbanizimit, kompaktësinë territoriale dhe aftësinë e njësive për të ruajtur një bazë të qëndrueshme demografike dhe funksionale.**

Për sa më sipër, ndryshimet demografike mbështesin nevojën për rivlerësimin e organizimit territorial, por nuk mund të përdoren si kriter i vetëm dhe duhet të analizohen së bashku me

funksionalitetin e njësive, kapacitetet financiare dhe administrative, distancën dhe aksesin në shërbime, si dhe karakteristikat sociale, kulturore dhe identitare të komuniteteve.

2. Mungesa e efijencës në ofrimin e shërbimeve

Raporti i ekspertëve dhe parashtrimet nga dëgjuesat në Qarqe konvergojnë në pikën që efienca në ofrimin e shërbimeve duhet të vlerësohet vetëm nga aftësia reale e bashkive për t'i ushtruar funksionet në mënyrë të vazhdueshme, me burime të mjaftueshme dhe me cilësinë e kërkuar për qytetarët. Në këtë drejtim, Raporti konstaton diferenca të konsiderueshme ndërmjet bashkive për sa u përket kapaciteteve financiare, administrative dhe njerëzore, të cilat reflektohen drejtpërdrejt në nivelin dhe cilësinë e shërbimeve të ofruara. Për pasojë, aksesin në shërbime të tilla si furnizimi me ujë, pastrimi, transporti, kujdesi social dhe shërbimet administrative vazhdon të ndryshojë në varësi të territorit ku banon qytetari.

Të dhënat financiare dhe funksionale të raportit tregojnë se bashkitë financojnë dhe ushtrojnë mesatarisht vetëm 15,8 nga 34 funksione të matshme, ose rreth 46,3 për qind të tyre. Në 42 bashki mbulohen më pak se gjysma e funksioneve të matshme, ndërsa vetëm 5 bashki arrijnë të mbulojnë 24 ose më shumë funksione. Kjo tregon se përgjegjësitë e parashikuara nga legjislacioni nuk shoqërohen në të gjitha rastet me kapacitetin real financiar dhe institucional për t'i kthyer ato në shërbime efektive për qytetarët. Problematika paraqitet më e theksuar në bashkitë e vogla dhe të mesme. Rreth 40 për qind e këtyre bashkive nuk arrijnë të financojnë plotësisht rreth gjysmën e programeve buxhetore që lidhen me funksionet e tyre ligjore. Në disa njësi vendore nuk ushtrohen plotësisht funksione të tilla si administrimi i pyjeve, ujëtja dhe kullimi, arsimit parashkollor dhe mbrojtja nga zjarri. Bashkitë me më pak se 10 mijë banorë mbulojnë mesatarisht 12,8 funksione, ndërsa bashkitë me 50–150 mijë banorë mbulojnë mesatarisht 21,3 funksione. Mungesa e efijencës lidhet gjithashtu me peshën e kostove administrative dhe me shpërndarjen jo optimale të burimeve njerëzore. Bashkitë e vogla kanë mesatarisht rreth 26 punonjës bashkiakë për 1 000 banorë, kundrejt 16 punonjësve në bashkitë e mesme dhe 13 punonjësve në bashkitë e mëdha. Kjo tregon se njësitë me popullsi të vogël mbajnë një ngarkesë më të lartë administrative për banor, ndërsa kanë më pak mundësi për të siguruar staf të specializuar për funksionet teknike dhe shërbimet komplekse. Më tej evidentohet se bashkitë e mëdha regjistrojnë një nivel mesatar më të lartë të ushtrimit të funksioneve, me vlerësim 2,36 në shkallën 0–3, kundrejt 1,87 për bashkitë e mesme dhe 1,88 për bashkitë e vogla. Raporti sqaron se madhësia territoriale nuk është faktori i vetëm që përcakton efijencën. Autonomia fiskale, pozicioni gjeografik, kapacitetet institucionale, burimet njerëzore dhe qartësia e kompetencave ndikojnë po aq në aftësinë e bashkive për të ofruar shërbime. Për rrjedhojë, bashki me numër të përafërt banorësh mund të paraqesin nivele shumë të ndryshme performance. Efienca ndryshon edhe sipas natyrës së funksionit, kështu shërbime të tilla si ndriçimi publik, menaxhimi i mbetjeve, administrimi i pyjeve dhe kullotave, arsimit parashkollor dhe shërbimet sociale përfitojnë më shumë nga kapacitetet e zgjeruara dhe ekonomitë e shkallës. Për funksione të tjera, si infrastruktura rrugore, planifikimi territorial, mbrojtja civile, policia bashkiake dhe aktivitetet kulturore, madhësia e bashkisë nuk paraqitet si përcaktuesi i vetëm. Performanca e ulët në zhvillimin ekonomik vendor dhe mbrojtjen e mjedisit lidhet kryesisht me kufizime institucionale, organizative, financiare dhe ligjore.

Një tjetër faktor që kufizon efijencën është fragmentimi i investimeve vendore në projekte të vogla, të cilat nuk lidhen gjithmonë me standardet e shërbimit dhe nuk prodhojnë ndikim të qëndrueshëm. Në vitin 2025, rreth 22 për qind e buxhetit vendor është përdorur për investime

kapitale, por 12 bashki kanë alokuar vetëm 1–10 për qind të buxhetit për investime dhe 24 bashki kanë alokuar 11–20 për qind. Kapaciteti i ulët për mbledhjen e të ardhurave vendore dhe për përgatitjen e projekteve krijon, sipas raportit, një cikël të vazhdueshëm nëninvestimi dhe kufizon përmirësimin e infrastrukturës dhe të shërbimeve.

Për sa më sipër, nuk evidentohet mungesë njëtrajtshmërie në eficiencë në të gjitha bashkitë dhe për të gjitha shërbimet, por një pabarazi të theksuar në aftësinë e tyre për të ushtruar funksionet ligjore. Kjo mbështet nevojën që riorganizimi territorial të shoqërohet me rishikimin e financimit, përcaktimin e standardeve minimale të shërbimit, fuqizimin e kapaciteteve profesionale dhe përdorimin, sipas natyrës së funksionit, të bashkëpunimit ndërbashkiak ose të organizimit në një shkallë më të gjerë. Synimi duhet të jetë që shërbimet të ofrohen nga niveli që ka kapacitetin real për t'i realizuar në mënyrë efektive, ekonomike dhe të qëndrueshme, duke ruajtur njëkohësisht afërsinë e tyre me qytetarin.

3. Pabarazitë në të ardhurat vendore

Evidentohen pabarazi të theksuara ndërmjet bashkive në kapacitetin për të gjeneruar të ardhura të veta. Në vitin 2025, mesatarja kombëtare ishte 18 658 lekë për banor, por pa Bashkinë Tiranë ajo ulej në 15 085 lekë. Diferenca ndërmjet njësive është shumë e madhe: Bashkia Has siguron 1 638 lekë të ardhura të veta për banor, ndërsa Bashkia Himarë 352 024 lekë, ose rreth 215 herë më shumë. Bashkitë me të ardhura më të ulëta janë kryesisht njësi të vogla, malore ose me tkurrje demografike, me bazë të kufizuar ekonomike dhe më pak mundësi për mbledhjen e taksave e tarifave; në të kundërt, bashkitë urbane, turistike ose me aktivitete të lartë ndërtimor përfitojnë nga një bazë fiskale dukshëm më e gjerë.

Këto diferenca përkthehen në nivele të pabarabarta autonomie fiskale dhe në varësi të ndryshme nga financimi qendror. Bashkitë me bazë të gjerë tatimore varen më pak nga transfertat e pakushtëzuar, ndërsa bashkitë e vogla dhe periferike marrin nga qeveria qendrore disa herë më shumë fonde sesa arrijnë të sigurojnë vetë. Raporti sjell si shembuj Këlcyrën, Pustecin, Hasin dhe Memaliajn, ku transfertat e pakushtëzuar është rreth 8 deri në 13 herë më e lartë se të ardhurat e veta. Për pasojë, bashkitë nuk kanë të njëjtën mundësi për të financuar shërbime, për të planifikuar investime dhe për të përcaktuar në mënyrë autonome përparësitë e komuniteteve të tyre. Vërehet se autonomia e disa bashkive me të ardhura të larta nuk është domosdoshmërisht e qëndrueshme, pasi mbështetet ndjeshëm te taksa e ndikimit në infrastrukturë dhe, rrjedhimisht, te cikli i ndërtimeve. Kur kjo taksë përjashtohet nga llogaritja, autonomia fiskale në nivel kombëtar ulet nga 43,1 për qind në 32,4 për qind dhe, pa Tiranën, nga 34,9 për qind në 25,5 për qind. Kjo tregon se pabarazitë lidhen jo vetëm me nivelin e të ardhurave, por edhe me qëndrueshmërinë dhe strukturën e burimeve financiare të secilës bashki.

Për sa më sipër, rezulton se financimi vendor është rritur në vlerë të përgjithshme, por vijon të jetë i pabarabartë dhe i ndikuar fort nga potenciali ekonomik, turizmi, ndërtimi dhe përqendrimi i popullsisë. Kjo situatë kufizon aftësinë e bashkive më të dobëta për të ushtruar funksionet dhe për të ofruar shërbime në standarde të krahueshme, duke evidentuar nevojën për forcimin e të ardhurave të veta, rritjen e rolit barazues të transfertës së pakushtëzuar dhe lidhjen më të qartë ndërmjet funksioneve, kostove reale dhe burimeve të financimit.

4. Funksionet e veta

Funksionet e veta të bashkive, ku përfshihen infrastruktura vendore, pastrimi, gjelbërimi, planifikimi urban dhe shërbimet publike vendore, financohen kryesisht nga të ardhurat e veta dhe transfertat e pakushtëzuar. Megjithatë bashkitë kanë përgjegjësi ligjore të njëjta, kapaciteti i tyre real për ushtrimin e këtyre funksioneve ndryshon ndjeshëm për shkak të diferencave në burimet financiare, stafin dhe kapacitetet administrative. Mesatarisht, bashkitë financojnë dhe ushtrojnë 15,8 nga 34 funksione të matshme, ose rreth 46,3 për qind të tyre; 42 bashki mbulojnë më pak se gjysmën e funksioneve, ndërsa vetëm 5 arrijnë të mbulojnë 24 ose më shumë. Raporti vlerëson se rreth 40 për qind e bashkive të vogla nuk arrijnë të ushtrojnë plotësisht rreth gjysmën e funksioneve të ngarkuara me ligj, veçanërisht ato që kërkojnë financim më të lartë, kapacitete teknike dhe staf të specializuar. Për rrjedhojë, njohja formale e kompetencës nuk garanton ushtrimin efektiv të saj, nëse nuk shoqërohet me burime të mjaftueshme dhe me një lidhje të qartë ndërmjet funksionit, standardit të shërbimit, kostos reale dhe burimit të financimit.

5. Përmbledhje e argumenteve mbi nevojën e kryerjes së riorganizimit administrativo-territoriale

Nevoja për riorganizimin administrativo-territorial mbështetet në ndërthurjen e katër problematikave kryesore të evidentuara në raport: ndryshimet e thella demografike dhe përqendrimi i pabarabartë i popullsisë; diferencat ndërmjet bashkive në eficiencën dhe cilësinë e ofrimit të shërbimeve; pabarazitë e theksuara në kapacitetin për të gjeneruar të ardhura të veta dhe në shkallën e autonomisë financiare; si dhe pamundësia e një pjese të njësive vendore për të ushtruar realisht të gjitha funksionet që u njeh ligji. Këto zhvillime tregojnë se organizimi aktual nuk përputhet në të gjitha rastet me realitetin demografik, ekonomik, financiar dhe funksional të territorit dhe se qytetarët nuk përfitojnë standarde të njëjta shërbimi në varësi të vendbanimit të tyre. Për rrjedhojë, riorganizimi synon krijimin e njësive vendore më të afta, funksionale dhe financiarisht të qëndrueshme, që mund të ushtrojnë efektivisht përgjegjësitë ligjore, të përdorin në mënyrë më racionale burimet publike dhe të garantojnë shërbime më cilësore e më të barabarta në të gjithë territorin.

VIII. KRITERET KUSHTETUESE DHE LIGJORE

Në përputhje me nenin 108, pika 2 të Kushtetutës, riorganizimi administrativ-territorial i prezantuar në këtë nismë ligjore bazohet te nevojat dhe interesat e përbashkëta ekonomike dhe të traditës historike. Aneksi bashkëngjitur këtij relacioni paraqet në mënyrë të detajuar faktet dhe argumentet sipas nenit 89 të Ligjit nr.139/2015 për arsyet ekonomike, sociale, kulturore, demografike, administrative mbi nevojën dhe avantazhet e riorganizimit (shkronja a); dhe mënyrat e rregullimit të çështjeve financiare, të detyrimeve ndaj të tretëve ose ndaj njëra-tjetrës të njësive të qeverisjes vendore, të përfshira në riorganizim (shkronja ç).

Struktura e plotë e 46 bashkive me 71 qytetet përbërëse dhe 387 njësitë administrative. 20 bashki kanë më shumë se një qytet.

Nëpërmjet kësaj nisme, realizohet konsolidimi territorial: 28 bashki ekzistuese konsolidohen në 13 bashki, duke e zbritur numrin e bashkive në shkallë vendi nga 61 në 46. Kjo nismë

ligjore nuk prek asnjë nga bashkitë me veçori identitare, minoritare a largësie të skajshme, të cilat trajtohen si raste të veçanta dhe ruhen të paprekura.

Kriteret e formimit të 71 qyteteve janë: identiteti historik, graviteti i njësive administrative (koha e udhëtimit), vazhdimësia territoriale, pragu demografik dhe përkatësia unike e çdo njësie administrative të një qyteti të vetëm.

Përzgjedhja e pesëmbëdhjetë njësive u udhëhoq nga pesë parime të qëndrueshme, të zbatuara njësoj për çdo njësi:

- Diagnostikimi para konsolidimit: kandidate për konsolidim janë vetëm njësitë me tregues nën pragjet minimale të kapacitetit (IFB, IPE, IMU), pra pa masën kritike demografike e ekonomike për të ekzistuar realisht si njësi vetëqeverisëse.
- Ankorimi natyral: konsolidimi kryhet vetëm me qendrën drejt së cilës territori graviton realisht, brenda një kohe të arsyeshme udhëtimi sipas matricës së distancave.
- Ankorimi historik: konsolidimi kryhet gjithmonë brenda hapësirave të lidhura historikisht — në trembëdhjetë nga pesëmbëdhjetë rastet, brenda ish-rrethit të përbashkët; në dy rastet e tjera (Poliçan, Libohovë) brenda zonës së dokumentuar të gravitetit dhe të traditës.
- Mbrojtja e rasteve të veçanta: njësitë me veçori të theksuara identitare, kulturore, historike ose minoritare (p.sh. Pustec, Finiq, Dropull), si dhe ato tepër të largëta për t'u lidhur natyrshëm me një qendër tjetër (p.sh. Tropojë, Has, Himarë, mbi një orë udhëtim), ruhen të paprekura pavarësisht treguesve.
- Kriteret kufizuese: distanca dhe kohezioni veprojnë si kufij ndaj argumentit financiar-ekonomik, një konsolidim që përmirëson financat, por largon shërbimin nga qytetari ose cenon identitetin e komunitetit, nuk propozohet.

Territori u vlerësua me një kornizë shumëdimensionale prej tre indeksesh të përbëra dhe dy kriteresh plotësuese, secili i ankoruar në standarde europiane (Karta Europiane e Autonomisë Vendore, TFEU, OECD):

- IFB — Indeksi i Funksionalitetit të Bashkive: mat kapacitetin fiskal e organizativ përmes pesë treguesve — autonomia fiskale (27%), ngurtësia buxhetore (21%), mbulimi funksional i ponderuar (22%), efënca e stafit (15%) dhe detyrimet e prapambetura (15%). Gjetja qendrore: më shumë se gjysma e bashkive nën nivelin e mesëm; njësitë e vogla shfaqin “sindromë institucionale” me autonomi rreth 4 herë më të ulët dhe aparat mbi trefish më të rëndë.
- IPE — Indeksi i Performancës Ekonomike: mat bazën ekonomike përmes vitalitetit të biznesit (20%), punësimit formal (20%), produktivitetit (25%), pagës mesatare (20%) dhe diversifikimit sektorial (15%). Gjetja qendrore: 38 nga 60 bashki me performancë të ulët.
- IMU — Indeksi i Masës Urbane: mat strukturën demografike-urbane mbi Censin 2023 përmes normës së urbanizimit (DEGURBA), dendësisë së perceptuar, madhësisë së popullsisë, kompaktësisë dhe raportit të varësisë. Gjetja qendrore: gjysma e bashkive në nivel të ulët, me vetëm 14,2% të popullsisë; 25 bashki pa asnjë qendër urbane.
- Distanca dhe graviteti urban: koha e udhëtimit e çdo njësie drejt “njësisë ankoruese” — qendrës më të afërt me masë urbane më të lartë. Gjysma e bashkive e arrijnë ankoren brenda 30 minutash; vetëm tri e tejkalojnë një orë.
- Kohezioni social-kulturor, historik dhe pakicat: ngjashmëria e komunitetit dhe garancitë për pakicat, mbi Konventën Kuadër të Këshillit të Europës, ligjin nr. 96/2017 dhe dëgjesat

publike. Vepron si kriter “veto” kur preken të drejta themelore ose identitare, dhe si pikë vlerësimi për çdo rast tjetër.

Të tre indeksat ndjekin të njëjtën procedurë statistikore: çdo tregues standardizohet me z-score mbi 60 bashki (Tirana mbahet jashtë referencës, pasi përmasat e saj do të deformonin shkallën) dhe rishkallëzohet 0–100, me tri nivele: i lartë, i mesëm, i ulët.

Lista e bashkive të përfshira në riorganizimin administrativ-territorial është:

Nr.	Bashkitë që konsolidohen	Qendra e re	Popullsia 2023 e konsoliduar	Distanca (km)	Koha (min)	Dosja
1	Fushë-Arrëz + Pukë	Pukë	11.100	20,6	35,9	B.1
2	Klos + Mat	Mat	29.577	17,8	23,2	B.2
3	Rrogozhinë + Kavajë	Kavajë	42.579	17,9	22,8	B.3
4	Berat + Dimal + Poliçan	Berat	99.129	Dimal 20,0; Poliçan 23,1	Dimal 37,4; Poliçan 38,7	B.4
5	Patos + Fier	Fier	120.190	7,4	13,4	B.5
6	Divjakë + Lushnjë	Lushnjë	88.017	20,2	32,6	B.6
7	Selenicë + Vlorë	Vlorë	93.263	27,6	38,9	B.7
8	Maliq + Korçë	Korçë	91.762	12,8	19,2	B.8
9	Këlcyrë + Përmet	Përmet	12.380	18,4	23,5	B.9
10	Memaliaj + Tepelenë	Tepelenë	13.339	8,4	12,3	B.10
11	Libohovë + Gjirokastrë	Gjirokastrë	26.035	20,7	31	B.11
12	Elbasan + Cërrik + Belsh	Elbasan	157.387	Cërrik 21,4; Belsh 30,2	Cërrik 30,2; Belsh 40,4	B.12
13	Prrenjas + Librazhd	Librazhd	42.080	28,8	38,1	B.13

Prezantimi i detajuar për tabelën e mësipërme gjendet në Aneksin bashkëngjitur relacionit.

Pas riorganizimit, numri i bashkive zbret nga 61 në 46. Dy konsolidime janë trepalëshe dhe trajtohen secili në një dosje të vetme: bashkia e konsoliduar Berat përfshin territoret e Beratit, Dimalit dhe Poliçanit (99.129 banorë, tre qytete përbërëse — dosja B.4), ndërsa bashkia e konsoliduar Elbasan përfshin territoret e Elbasanit, Cërrikut dhe Belshit (157.387 banorë, tre qytete përbërëse — dosja B.12). Të gjitha njësitë administrative ekzistuese ruhen të plota brenda bashkive të reja, me emërtimet dhe simbolet e tyre.

Trembëdhjetë konsolidimet përfshijnë gjithsej 28 bashki — 15 njësi që konsolidohen dhe 13 bashki qendër — me rreth 225 mijë banorë në njësitë që konsolidohen, dhe krijojnë bashki me popullsi nga rreth 11 mijë (Pukë-Fushë-Arrëz) deri në rreth 157 mijë banorë (Elbasani i konsoliduar).

Lista e plotë e qyteteve që krijohen, sipas bashkive respektive (në kllapa numri i njësive administrative; me yll bashkitë e konsoliduara të Pjesës B):

Qarku	Bashkia	Qytetet përbërëse (nr. NjA)
Berat	Berat *	Berat (5); Dimal (4); Poliçan (3)
	Kuçovë	Kuçovë (4)
	Skrapar	Skrapar (9)
Dibër	Dibër	Peshkopi (7); Kastriot (7); Maqellarë (1)
	Bulqizë	Bulqizë (6); Shupenzë (2)
	Mat *	Burrel (8); Klos (4)
Durrës	Durrës	Durrës (6)
	Shijak	Shijak (4)
	Krujë	Krujë (3); Fushë-Krujë (3)
Elbasan	Elbasan *	Elbasan (13); Cërrik (5); Belsh (5)
	Peqin	Peqin (6)
	Gramsh	Gramsh (10)
	Librazhd *	Librazhd (7); Prrenjas (4)
Fier	Fier *	Fier (10); Patos (3)
	Roskovec	Roskovec (4)
	Lushnjë *	Lushnjë (11); Divjakë (5)
	Mallakastër	Ballsh (9)
Gjirokastrë	Gjirokastrë *	Gjirokastrë (7); Libohovë (3)
	Tepelenë *	Tepelenë (4); Memaliaj (6)
	Përmet *	Përmet (5); Këlcyrë (4)
	Dropull	Dropull (3)
Korçë	Korçë *	Korçë (8); Maliq (7)
	Pustec	Pustec (1)
	Kolonjë	Ersekë (8)
	Devoll	Bilisht (5)
	Pogradec	Pogradec (8)
Kukës	Kukës	Kukës (15)
	Has	Has (4)

Qarku	Bashkia	Qytetet përbërëse (nr. NjA)
	Tropojë	Tropojë (8)
Lezhë	Lezhë	Lezhë (9); Shëngjin (1)
	Mirditë	Rrëshen (6); Rubik (1)
	Kurbini	Kurbini (3); Mamurras (1)
Shkodër	Malësi e Madhe	Koplik (6)
	Shkodër	Shkodër (7); Dukagjin (3); Velipojë (1)
	Vau-Dejë	Vau-Dejë (6)
	Pukë *	Pukë (5); Fushë-Arrëz (5)
Tiranë	Tiranë	Tiranë (28)
	Kamëz	Kamëz (2)
	Vorë	Vorë (3)
	Kavajë *	Kavajë (5); Rrogozhinë (5)
Vlorë	Vlorë *	Vlorë (4); Orikum (1); Selenicë (6)
	Himarë	Himarë (3)
	Sarandë	Sarandë (2)
	Konispol	Konispol (3)
	Finiq	Finiq (5)
	Delvinë	Delvinë (2)

IX. RREGULLIMI I ÇËSHTJEVE FINANCIARE, PASURORE DHE DETYRIMEVE

Aneksi përbën analizë paraprake mbi rregullimin e çështjeve financiare dhe të detyrimeve. Nisma ligjore do t'i dërgohet për mendim Këshillit të Ministrave. Pas marrjes së mendimit të tij dhe veçanërisht të Ministrisë së Financave për rregullimin përfundimtar të çështjeve financiare, pasurore dhe të detyrimeve ndaj të tretëve, teksti i ligjit dhe relacioni do të reflektojnë në mënyrë përfundimtare këto aspekte si masat për garantimin e vazhdimësisë së shërbimeve gjatë periudhës kalimtare.

ANEKS – Raporti Shoqërues

KUVENDI I SHQIPËRISË

Grup deputetësh — nismë ligjvënëse sipas nenit 81, pika 1, të Kushtetutës

RAPORT SHOQËRUES

i projektligjit “Për ndarjen administrativo-territoriale të njësive të qeverisjes vendore
në Republikën e Shqipërisë” (në zëvendësim të ligjit nr. 115/2014)

PJESA A — KORNIZA E PËRBASHKËT • PJESA B — DOSJET E 13 KONSOLIDIMEVE

PJESA C — ÇËSHTJET E PËRBASHKËTA TË ZBATIMIT • ANEKSET

*Hartuar në zbatim të nenit 108, pika 2, të Kushtetutës dhe të nenit 89 të ligjit nr. 139/2015
“Për vetëqeverisjen vendore”, mbi bazën e Raportit Përfundimtar të Komisionit të Posaçëm
Parlamentar për Reformën Administrativo-Territoriale (RAT 2.0)*

PËRMBAJTJA

Matrica e konformitetit: 7 kriteret ligjore ↔ seksionet e raportit	25
PJESA A — KORNIZA E PËRBASHKËT	26
A.1 Hyrje, qëllimi dhe objekti i raportit	
A.2 Baza kushtetuese dhe ligjore	
A.3 Konteksti: bilanci i reformës së vitit 2014 dhe realiteti i ri	
A.4 Baza e evidencës: Raporti Përfundimtar i Komisionit të Posaçëm (RAT 2.0)	
A.5 Metodologjia e vlerësimit: tre indekse dhe dy kriteret	
A.6 Parimet e vendimmarrjes për përzgjedhjen e rasteve	
A.7 Objekti i projektligjit: 13 konsolidimet e propozuara	
A.8 Struktura e re e organizimit të brendshëm: Bashki → Qytet → Njësi Administrative	
A.9 Mendimi i popullatës: kuadri i përgjithshëm i konsultimit	
A.10 Përfitimet e pritshme në nivel kombëtar	
PJESA B — DOSJET E TREMBËDHJETË KONSOLIDIMEVE	34
B.1 Konsolidimi i bashkive Fushë-Arrëz dhe Pukë në Bashkinë Pukë	
B.2 Konsolidimi i bashkive Klos dhe Mat në Bashkinë Mat	
B.3 Konsolidimi i bashkive Rrogozhinë dhe Kavajë në Bashkinë Kavajë	
B.4 Konsolidimi i bashkive Berat, Dimal dhe Poliçan në Bashkinë Berat	
B.5 Konsolidimi i bashkive Patos dhe Fier në Bashkinë Fier	
B.6 Konsolidimi i bashkive Divjakë dhe Lushnjë në Bashkinë Lushnjë	
B.7 Konsolidimi i bashkive Selenicë dhe Vlorë në Bashkinë Vlorë	
B.8 Konsolidimi i bashkive Maliq dhe Korçë në Bashkinë Korçë	
B.9 Konsolidimi i bashkive Këlcyrë dhe Përmet në Bashkinë Përmet	
B.10 Konsolidimi i bashkive Memaliaj dhe Tepelenë në Bashkinë Tepelenë	
B.11 Konsolidimi i bashkive Libohovë dhe Gjirokastër në Bashkinë Gjirokastër	
B.12 Konsolidimi i bashkive Elbasan, Cërrik dhe Belsh në Bashkinë Elbasan	
B.13 Konsolidimi i bashkive Prenjas dhe Librazhd në Bashkinë Librazhd	
PJESA C — ÇËSHTJET E PËRBASHKËTA TË ZBATIMIT	107
C.1 Vazhdimësia juridike, financiar dhe pasuror	
C.2 Administrata dhe personeli	
C.3 Qytetet dhe njësitë administrative si garanci identitare	
C.4 Kalendari i tranzicionit	
C.5 Analiza e rrezikut dhe masat zbutëse	
ANEKSET	109
Aneksi A — Treguesit IFB, IPE, IMU për 28 bashkitë e përfshira	
Aneksi B — Matrica e distancave dhe kohëve të udhëtimit	
Aneksi C — Tabela e plotë e ndarjes së re: bashkitë, qytetet dhe njësitë administrative	
Aneksi D — Metodologjia e indekseve (përmbledhje teknike)	
Aneksi E — Përmbledhja e dëgjësive publike dhe dokumentimi i konsultimit	

Matrica e konformitetit: 7 kriteret ligjore ↔ seksionet e raportit

Neni 108, pika 2, i Kushtetutës dhe neni 89 i ligjit nr. 139/2015 përcaktojnë faktet dhe argumentet që duhet ta shoqërojnë detyrimisht çdo propozim riorganizimi. Tabela tregon ku plotësohet secili prej 7 kriterëve; kriteret 1–5 dhe 7 plotësohen për secilin rast në Pjesën B, ndërsa korniza e përbashkët jepet në Pjesën A.

Kriteri kushtetues / ligjor	Baza ligjore	Ku trajtohet
1. Riorganizimi mbi bazën e nevojave e interesave të përbashkët ekonomikë dhe traditës historike	Neni 108/2 i Kushtetutës	Pjesa B, seksioni X.3 (për çdo rast); Pjesa A.3
2. Arsytet ekonomike, sociale, kulturore, demografike, administrative dhe avantazhet e riorganizimit	Neni 89, shkronja “a”, ligji 139/2015	Pjesa B, seksioni X.4 (5 nën-dimensione me evidencë nga IFB/IPE/IMU)
3. Mendimi i popullatës që banon në njësitë që riorganizohen	Neni 108/2; neni 89 “b”	Pjesa A.9 (proces); Pjesa B, seksioni X.7 (për çdo rast)
4. Hartat administrativo-territoriale me ndryshimet	Neni 89, shkronja “c”	Pjesa B, seksioni X.8 (harta dhe organizimi i brendshëm); Aneksat C–D
5. Rregullimi i çështjeve financiare dhe i detyrimeve ndaj të tretëve ose ndaj njëra-tjetrës	Neni 89, shkronja “ç”	Pjesa B, seksioni X.9; Pjesa C.1–C.2
6. Realizimi në nivel më të lartë i funksioneve / zbatimi i politikave të zhvillimit vendor, rajonal e më gjerë	Nenet 88–89, fryma e ligjit 139/2015	Pjesa B, seksioni X.10; Pjesa A.10
7. Përfitimet nga zbatimi i reformës administrativo-territoriale	Praktika parlamentare; relacioni	Pjesa B, seksioni X.11; Pjesa A.10

PJESA A — KORNIZA E PËRBASHKËT

A.1 Hyrje, qëllimi dhe objekti i raportit

Ky raport shoqëron projektligjin “Për ndarjen administrativo-territoriale të njësive të qeverisjes vendore në Republikën e Shqipërisë”, depozituar në Kuvend nga një grup deputetësh në ushtrim të së drejtës së nismës ligjvënëse sipas nenit 81, pika 1, të Kushtetutës. Qëllimi i tij është të paraqesë, për çdo rast riorganizimi, faktet dhe argumentet që Kushtetuta dhe ligji organik i vetëqeverisjes vendore i kërkojnë shprehimisht si shoqërues të detyrueshëm të një propozimi për ndryshimin e ndarjes administrativo-territoriale.

Objekti i projektligjit është konsolidimi territorial: 28 bashki ekzistuese konsolidohen në 13 bashki, duke e zbritur numrin e bashkive në shkallë vendi nga 61 në 46. Propozimi nuk krijon asnjë njësi të re, nuk ndan asnjë njësi ekzistuese dhe nuk prek asnjë nga bashkitë me veçori identitare, minoritare a largësie të skajshme, të cilat trajtohen si raste të veçanta dhe ruhen të paprekura. Krahas hartës, projektligji sanksionon edhe strukturën e re të organizimit të brendshëm të bashkisë — Bashki → Qytet → Njësi Administrative — me 71 qytete dhe 387 njësi administrative në shkallë vendi (seksioni A.8).

Raporti mbështetet tërësisht në bazën e evidencës të krijuar nga Komisioni i Posaçëm Parlamentar për Reformën Administrativo-Territoriale, mandati i të cilit përfundoi më 15 korrik 2026. Nisma ligjvënëse që ky raport shoqëron është e pavarur nga Komisioni, por e ndërton propozimin e saj mbi Raportin Përfundimtar të tij (~350 faqe), mbi sistemin e indekseve bashkiake të ndërtuar nga grupi i ekspertëve dhe mbi gjetjet e njëmbëdhjetë dëgjësave publike rajonale të zhvilluara në periudhën prill–qershor 2026.

A.2 Baza kushtetuese dhe ligjore

Neni 108, pika 2, i Kushtetutës përcakton dy kushte themelore për çdo ndryshim të ndarjes administrativo-territoriale: së pari, ndarjet “caktohen me ligj mbi bazën e nevojave e të interesave të përbashkët ekonomikë dhe të traditës historike”; së dyti, “kufijtë e tyre nuk mund të ndryshohen pa u marrë më parë mendimi i popullsisë që banon në to”. Këto dy kushte përshkojnë të gjithë strukturën e këtij raporti: çdo dosje e Pjesës B hapet me analizën e nevojave e të interesave të përbashkët ekonomikë dhe të traditës historike (seksioni X.3) dhe përmban seksionin e posaçëm të mendimit të popullatës (seksioni X.7).

Neni 89 i ligjit nr. 139/2015 “Për vetëqeverisjen vendore” përcakton se riorganizimi i ndarjes administrativo-territoriale bëhet me ligj të veçantë dhe se propozimi, për çdo rast të veçantë, i paraqitet Kuvendit së bashku me: (a) arsyet ekonomike, sociale, kulturore, demografike dhe administrative për nevojën dhe avantazhet e riorganizimit; (b) mendimin e popullatës që banon në njësitë që do të riorganizohen; (c) hartat administrativo-territoriale me ndryshimet përkatëse; dhe (ç) mënyrat e rregullimit të çështjeve financiare e të detyrimeve. Formulimi “për çdo rast të veçantë” dikton arkitekturën e Pjesës B: trembëdhjetë dosje të pavarura, juridikisht të vetëmjaftueshme, një për secilën bashki të konsoliduar; dosjet e Beratit (B.4) dhe të Elbasanit (B.12) trajtojnë secila konsolidimin e tre bashkive në një njësi të vetme.

Miratimi i projektligjit kërkon shumicën e cilësuar prej tre të pestave të të gjithë anëtarëve të Kuvendit, sipas nenit 81, pika 2, shkronja “f”, e Kushtetutës. Korniza plotësohet nga nenet 86–93 të ligjit nr. 139/2015 (procedura e riorganizimit), nga ligji nr. 68/2017 “Për financat e vetëqeverisjes vendore” (pasojat financiare të riorganizimit), nga vendimi nr. 19/2015 i Gjykatës Kushtetuese (hapësira e vlerësimit të ligjvënësit dhe standardi i konsultimit paraprak), nga Karta Europiane e Autonomisë Vendore — neni 5

i së cilës kërkon konsultimin paraprak të bashkësive vendore për çdo ndryshim kufijsh — si dhe nga standardet e Komisionit të Venecias, sipas të cilave ndryshimet territoriale duhet të përfundojnë të paktën një vit para zgjedhjeve vendore.

A.3 Konteksti: bilanci i reformës së vitit 2014 dhe realiteti i ri

Reforma e vitit 2014 konsolidoi 373 njësi vendore në 61 bashki dhe rezultatet e saj dhjetëvjeçare janë të matshme: ndërmjet viteve 2015 dhe 2025 shpenzimet vendore u rritën me rreth 172% (nga 2,4% në 3,5% të PBB-së), të ardhurat e veta me rreth 248% dhe të ardhurat për banor me rreth 395%; detyrimet e prapambetura ranë me rreth 76% dhe aparati administrativ u tkurr me rreth 38%, duke e zhvendosur peshën e buxhetit nga pagat drejt shërbimeve e investimeve. Sipas Sistemit të Matjes së Performancës, shërbimet e transferuara janë sot 4,5–6,5 herë më të mira se më 2015. Ky projektligj nuk e mohon atë reformë — ai ndërton mbi të.

Njëkohësisht, baza demografike, ekonomike dhe fiskale mbi të cilën u ndërtua harta e vitit 2014 ka ndryshuar rrënjësisht. Censi i vitit 2023 regjistroi 2.402.113 banorë, 15,2% më pak se më 2011; mosha mesatare u rrit nga 35,3 në 42,5 vjeç dhe raporti i varësisë së të moshuarve gati u dyfishua. Gati gjysma e popullsisë jeton sot në shtatë bashki, ndërsa zonat malore plaken e zbrazen. Asimetria fiskale është po aq e thellë: 47 bashki gjenerojnë secila nën 1% të të ardhurave të veta vendore të vendit, ndërsa vetëm Tirana realizon rreth 39% të tyre. Bashkitë nën 10 mijë banorë mbajnë mesatarisht rreth 26 punonjës aparati për 1.000 banorë, kundrejt rreth 13 të bashkitë e mëdha — dyfish kosto fikse për të njëjtin shërbim.

Përfundimi i diagnozës është i qartë dhe i matur njëherazi: reforma e parë funksionoi, por korniza territoriale e saj në një pjesë të territorit nuk i përgjigjet më realitetit. Nevojitet një përditësim i bazuar në evidencë — më pak bashki aty ku e kërkon evidenca — jo një përmbysje e modelit.

A.4 Baza e evidencës: Raporti Përfundimtar i Komisionit të Posaçëm (RAT 2.0)

Komisioni i Posaçëm Parlamentar për Reformën Administrativo-Territoriale, i ngritur me vendimin nr. 75/2025 të Kuvendit, punoi me një grup të gjerë ekspertësh të pushtetit vendor, financave publike vendore, zhvillimit ekonomik, shërbimeve dhe qeverisjes vendore. Baza empirike e Raportit të tij Përfundimtar përfshin të dhënat financiare të Ministrisë së Financave për periudhën 2013–2025, Censin 2023, të dhënat e INSTAT-it dhe AMVV-së, Sistemin e Matjes së Performancës dhe një matricë prej 1.865 itinerarësh rrugore të matura mbi rrjetin real. Vlerësimi ndoqi parimin “diagnostikimi para konsolidimit”: çdo analizë nis nga 61 bashkitë ekzistuese kundrejt pragjeve minimale, dhe vetëm aty ku diagnoza evidenton mungesë të qëndrueshme mase kritike shqyrtohet konsolidimi si zgjidhje.

Ky raport shoqëruet i referohet Raportit të Komisionit si burim i verifikueshëm për çdo tregues të cituar; tabelat e plota për 28 bashkitë e përfshira jepen në Aneksin A, ndërsa metodologjia e indekseve përmbledhet në Aneksin E.

A.5 Metodologjia e vlerësimit: tre indekse dhe dy kritere

Territori u vlerësua me një kornizë shumëdimensionale prej tre indeksesh të përbëra dhe dy kriteresh plotësuese, secili i ankoruar në standarde europiane (Karta Europiane e Autonomisë Vendore, TFEU, OECD):

- IFB — Indeksi i Funksionalitetit të Bashkive: mat kapacitetin fiskal e organizativ përmes pesë treguesve — autonomia fiskale (27%), ngurtësia buxhetore (21%), mbulimi funksional i ponderuar (22%), efienca e stafit (15%) dhe detyrimet e prapambetura (15%). Gjetja qendrore: më shumë se gjysma e bashkive nën nivelin e mesëm; njësitë e vogla shfaqin “sindromë institucionale” me autonomi rreth 4 herë më të ulët dhe aparat mbi trefish më të rëndë.
- IPE — Indeksi i Performancës Ekonomike: mat bazën ekonomike përmes vitalitetit të biznesit (20%), punësimit formal (20%), produktivitetit (25%), pagës mesatare (20%) dhe diversifikimit sektorial (15%). Gjetja qendrore: 38 nga 60 bashki me performancë të ulët.
- IMU — Indeksi i Masës Urbane: mat strukturën demografike-urbane mbi Censin 2023 përmes normës së urbanizimit (DEGURBA), dendësisë së perceptuar, madhësisë së popullsisë, kompaktësisë dhe raportit të varësisë. Gjetja qendrore: gjysma e bashkive në nivel të ulët, me vetëm 14,2% të popullsisë; 25 bashki pa asnjë qendër urbane.
- Distanca dhe graviteti urban: koha e udhëtimit e çdo njësie drejt “njësisë ankoruese” — qendrës më të afërt me masë urbane më të lartë. Gjysma e bashkive e arrijnë ankoren brenda 30 minutash; vetëm tri e tejkalojnë një orë.
- Kohezioni social-kulturor, historik dhe pakicat: ngjashmëria e komunitetit dhe garancitë për pakicat, mbi Konventën Kuadër të Këshillit të Europës, ligjin nr. 96/2017 dhe dëgjesat publike. Vepron si kriter “veto” kur preken të drejta themelore ose identitare, dhe si pikë vlerësimi për çdo rast tjetër.

Të tre indekset ndjekin të njëjtën procedurë statistikore: çdo tregues standardizohet me z-score mbi 60 bashki (Tirana mbahet jashtë referencës, pasi përmasat e saj do të deformonin shkallën) dhe rishkallëzohet 0–100, me tri nivele: i lartë, i mesëm, i ulët.

A.6 Parimet e vendimmarrjes për përzgjedhjen e rasteve

Përzgjedhja e njësive që konsolidohen u udhëhoq nga pesë parime të qëndrueshme, të zbatuara njësoj për çdo njësi:

- Diagnostikimi para konsolidimit: kandidatë për konsolidim janë vetëm njësitë me tregues nën pragjet minimale të kapacitetit (IFB, IPE, IMU), pra pa masën kritike demografike e ekonomike për të ekzistuar realisht si njësi vetëqeverisëse.
- Ankorimi natyral: konsolidimi kryhet vetëm me qendrën drejt së cilës territori graviton realisht, brenda një kohe të arsyeshme udhëtimi sipas matricës së distancave.
- Ankorimi historik: konsolidimi kryhet gjithmonë brenda hapësirave të lidhura historikisht — në trembëdhjetë nga pesëmbëdhjetë rastet, brenda ish-rrethit të përbashkët; në dy rastet e tjera (Poliçan, Libohovë) brenda zonës së dokumentuar të gravitetit dhe të traditës.
- Mbrotjtja e rasteve të veçanta: njësitë me veçori të theksuara identitare, kulturore, historike ose minoritare (p.sh. Pustec, Finiq, Dropull), si dhe ato tepër të largëta për t’u lidhur natyrshëm me një qendër tjetër (p.sh. Tropojë, Has, Himarë, mbi një orë udhëtim), ruhen të paprekura pavarësisht treguesve.

- Kriteret kufizuese: distanca dhe kohezioni veprojnë si kufij ndaj argumentit financiar-ekonomik — një konsolidim që përmirëson financat, por largon shërbimin nga qytetari ose cenon identitetin e komunitetit, nuk propozohet.

A.7 Objekti i projektligjit: 13 konsolidimet e propozuara

Në thelb, projektligji konsolidon 28 bashki ekzistuese në 13 bashki: 15 njësi pa masë kritike konsolidohen me 13 bashki qendër, në 13 njësi të reja të vetëqeverisjes vendore. Tabela paraqet 13 konsolidimet; për konsolidimet trepalëshe (Berat dhe Elbasan) jepen distancat e secilës njësi nga qendra e re.

Nr.	Bashkitë që konsolidohen	Qendra e re	Popullsia 2023 e konsoliduar	Distanca (km)	Koha (min)	Dosja
1	Fushë-Arrëz + Pukë	Pukë	11.100	20,6	35,9	B.1
2	Klos + Mat	Mat	29.577	17,8	23,2	B.2
3	Rrogozhinë + Kavajë	Kavajë	42.579	17,9	22,8	B.3
4	Berat + Dimal + Poliçan	Berat	99.129	Dimal 20,0; Poliçan 23,1	Dimal 37,4; Poliçan 38,7	B.4
5	Patos + Fier	Fier	120.190	7,4	13,4	B.5
6	Divjakë + Lushnjë	Lushnjë	88.017	20,2	32,6	B.6
7	Selenicë + Vlorë	Vlorë	93.263	27,6	38,9	B.7
8	Maliq + Korçë	Korçë	91.762	12,8	19,2	B.8
9	Këlcyrë + Përmet	Përmet	12.380	18,4	23,5	B.9
10	Memaliaj + Tepelenë	Tepelenë	13.339	8,4	12,3	B.10
11	Libohovë + Gjirokastrë	Gjirokastrë	26.035	20,7	31	B.11
12	Elbasan + Cërrik + Belsh	Elbasan	157.387	Cërrik 21,4; Belsh 30,2	Cërrik 30,2; Belsh 40,4	B.12
13	Prrenjas + Librazhd	Librazhd	42.080	28,8	38,1	B.13

Distancat dhe kohët e udhëtimit qendër–qendër sipas matricës së itinerareve rrugore (2026), mbi itinerarin kryesor rrugor; detajet për 15 çiftet qendër–qendër jepen në Aneksin B.

Pas riorganizimit, numri i bashkive zbrit nga 61 në 46 — numër që plotësohet në nenin 1, pika 1, shkronja “a”, të projektligjit. Dy konsolidime janë trepalëshe dhe trajtohen secili në një dosje të vetme: bashkia e konsoliduar Berat përfshin territoret e Beratit, Dimalit dhe Poliçanit (99.129 banorë, tre qytete përbërëse — dosja B.4), ndërsa bashkia e konsoliduar Elbasan përfshin territoret e Elbasanit, Cërrikut dhe Belshit (157.387 banorë, tre qytete përbërëse — dosja B.12). Të gjitha njësitë administrative ekzistuese ruhen të plota brenda bashkive të reja, me emërtimet dhe simbolet e tyre.

Trembëdhjetë konsolidimet përfshijnë gjithsej 28 bashki — 15 njësi që konsolidohen dhe 13 bashki qendër — me rreth 225 mijë banorë në njësitë që konsolidohen, dhe krijojnë bashki me popullsi nga rreth 11 mijë (Pukë–Fushë–Arrëz) deri në rreth 157 mijë banorë (Elbasani i konsoliduar).

A.8 Struktura e re e organizimit të brendshëm: Bashki → Qytet → Njësi Administrative

Krahas hartës së re, projektligji sanksionon në nenin 1, pika 2, një strukturë të re të organizimit të brendshëm të bashkisë: “Bashkia si njësi bazë e qeverisjes vendore përbëhet nga qytetet. Qytetet përbëhen nga njësitë administrative dhe/ose fshatrat dhe kanë status të veçantë ligjor që rregullohet me ligjin për organizimin dhe funksionimin e pushtetit vendor. Organizimi dhe përfaqësimi i bashkisë mbështeten në parimin e përfaqësimit proporcional të qyteteve përbërëse, sipas peshës së tyre në popullsinë e bashkisë.”

Qyteti është njësi funksionale, planifikimi dhe përfaqësimi — jo person juridik, pa buxhet dhe pa institucione të veçanta. Bashkia mbetet e vetmja njësi e vetëqeverisjes vendore: një kryetar, një këshill, një administratë, një buxhet. Kryetari i bashkisë emëron një nënkryetar për çdo qytet, përgjegjës për koordinimin administrativ dhe funksionimin e shërbimeve në atë territor; qyteti shërben njëkohësisht si bazë territoriale për ndarjen proporcionale të mandateve në këshillin bashkiak. Në këtë mënyrë forcohet prania e bashkisë në territor dhe garantohet zëri i çdo komuniteti, pa krijuar nivel të ri pushteti dhe pa kosto shtesë administrative.

Modeli zbatohet në dy situata: në bashkitë e bashkuara, njësitë që konsolidohen vijnë si qytete përbërëse me njësitë e veta administrative (p.sh. Elbasan + Cërrik + Belsh = tre qytete); në bashkitë me kufij të pandryshuar, qytetet njihen brenda territorit aktual sipas gravitetit natyror (p.sh. Dibra me qytetet Peshkopi, Kastriot e Maqellarë; Shkodra me qytetet Shkodër, Dukagjin e Velipojë). Kriteret e formimit të qyteteve janë: pragu demografik, graviteti i njësive administrative (koha e udhëtimit), vazhdimësia territoriale, identiteti historik dhe përkatësia unike e çdo njësie administrative të një qyteti të vetëm.

Harta e re kombëtare e organizimit të brendshëm përfshin 46 bashki, 71 qytete dhe 387 njësi administrative; 20 bashki kanë më shumë se një qytet. Lista e plotë e qyteteve që krijohen, sipas bashkive respektive (në kllapa numri i njësive administrative; me yll bashkitë e konsoliduara të Pjesës B):

Qarku	Bashkia	Qytetet përbërëse (nr. NjA)
Berat	Berat *	Berat (5); Dimal (4); Poliçan (3)
	Kuçovë	Kuçovë (4)
	Skrapar	Skrapar (9)
Dibër	Dibër	Peshkopi (7); Kastriot (7); Maqellarë (1)
	Bulqizë	Bulqizë (6); Shupenzë (2)
	Mat *	Burrel (8); Klos (4)
Durrës	Durrës	Durrës (6)

Qarku	Bashkia	Qytetet përbërëse (nr. NJA)
	Shijak	Shijak (4)
	Krujë	Krujë (3); Fushë-Krujë (3)
Elbasan	Elbasan *	Elbasan (13); Cërrik (5); Belsh (5)
	Peqin	Peqin (6)
	Gramsh	Gramsh (10)
	Librazhd *	Librazhd (7); Prrenjas (4)
Fier	Fier *	Fier (10); Patos (3)
	Roskovec	Roskovec (4)
	Lushnjë *	Lushnjë (11); Divjakë (5)
	Mallakastër	Ballsh (9)
Gjirokastër	Gjirokastër *	Gjirokastër (7); Libohovë (3)
	Tepelenë *	Tepelenë (4); Memaliaj (6)
	Përmet *	Përmet (5); Këlcyrë (4)
	Dropull	Dropull (3)
Korçë	Korçë *	Korçë (8); Maliq (7)
	Pustec	Pustec (1)
	Kolonjë	Ersekë (8)
	Devoll	Bilisht (5)
	Pogradec	Pogradec (8)
Kukës	Kukës	Kukës (15)
	Has	Has (4)
	Tropojë	Tropojë (8)
Lezhë	Lezhë	Lezhë (9); Shëngjin (1)

Qarku	Bashkia	Qytetet përbërëse (nr. NJA)
	Mirditë	Rrëshen (6); Rubik (1)
	Kurbín	Kurbín (3); Mamurras (1)
Shkodër	Malësi e Madhe	Koplik (6)
	Shkodër	Shkodër (7); Dukagjin (4); Velipojë (1)
	Vau-Dejës	Vau-Dejës (6)
	Pukë *	Pukë (5); Fushë-Arrëz (5)
Tiranë	Tiranë	Tiranë (28)
	Kamëz	Kamëz (2)
	Vorë	Vorë (3)
	Kavajë *	Kavajë (5); Rogozhinë (5)
Vlorë	Vlorë *	Vlorë (4); Orikum (1); Selenicë (6)
	Himarë	Himarë (3)
	Sarandë	Sarandë (2)
	Konispol	Konispol (3)
	Finiq	Finiq (5)
	Delvinë	Delvinë (2)

Tabela A.8. Ndarja e re e brendshme sipas "Riorganizime_Finale" dhe dokumentit përmbledhës të ndarjes administrativo-territoriale (totalet sipas qarqeve: Berat 3/5/25, Dibër 3/7/35, Durrës 3/4/16, Elbasan 4/7/50, Fier 4/6/42, Gjirokastër 4/7/32, Korçë 5/6/37, Kukës 3/3/27, Lezhë 3/6/21, Shkodër 4/7/33, Tiranë 4/5/43, Vlorë 6/8/26). Tabela e plotë me njësitë administrative të secilit qytet jepet në Aneksin D.

A.9 Mendimi i popullatës: kuadri i përgjithshëm i konsultimit

Kushtetuta e kushtëzon ndryshimin e kufijve vendorë me marrjen paraprake të mendimit të popullsisë që banon në to. Ky raport e trajton këtë detyrim në dy shtresa. Shtresa e parë është konsultimi diagnostik i kryer nga Komisioni i Posaçëm: njëmbëdhjetë dëgjesa publike rajonale (prill–qershor 2026), me pjesëmarrjen e mbi 3.500 qytetarëve e përfaqësuesve, të dokumentuara sipas një metodologjie të unifikuar dhe të agreguara në raportin përmbledhës kombëtar. Dëgjesat konvergjuan në pesë mesazhe: afërsia e shërbimit si kriter mbizotërues; njësitë administrative si hallka e domosdoshme por e dobët;

mospërputhja funksione–kompetenca–burime; formula e financimit dhe kostoja reale e territorit, përfshirë rentën e burimeve natyrore; dhe llogaridhënia e konsultimi me ndikim të matshëm.

Shtresa e dytë është procesi i posaçëm i marrjes së mendimit të popullsisë për secilën njësi që riorganizohet, në zbatim të nenit 90 të ligjit nr. 139/2015, i cili do të zhvillohet përpara miratimit të ligjit: dëgjesa publike të strukturuar në çdo njësi të përfshirë (përfshirë njësitë administrative periferike), pyetësorë të dokumentuar dhe shqyrtim në këshillat bashkiakë përkatës, me dokumentim publik të rezultateve. Sipas vendimit nr. 19/2015 të Gjykatës Kushtetuese, marrja e mendimit është detyrim kushtetues, por nuk barazohet domosdoshmërisht me marrjen e pëlqimit dhe nuk kërkon referendum; ajo duhet të jetë paraprake, reale dhe e dokumentuar. Rezultatet integrohen në seksionin X.7 të secilës dosje përpara shqyrtimit përfundimtar në seancë plenare. Për Qarkun Tiranë, ku nuk u zhvillua dëgjese rajonale në fazën diagnostike, procesi i posaçëm merr rëndësi të shtuar.

Në përputhje me Relacionin shpjegues të projektligjit, pas regjistrimit të nismës në Kuvend, projektligji u dërgohet për mendim zyrtar organeve vendore të përfshira drejtpërdrejt në riorganizim (këshillave bashkiakë e të qarqeve dhe kryetarëve, sipas nenit 90 të ligjit nr. 139/2015), Ministrisë së Financave (për rregullimin e çështjeve financiare, pasurore dhe të detyrimeve), institucioneve të pavarura kushtetuese (Avokati i Popullit, KLSH, Komisioneri për Shërbimin Civil, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi) dhe Këshillit të Ministrave; mendimi i popullsisë së prekur, i marrë nga organet vendore, i përcillet Kuvendit.

Gjetjet e dëgjesave lexohen me statusin e tyre të saktë të evidencës: ato pasqyrojnë perceptime dhe prioritete të artikuluara në sallë, jo fakte të verifikuara statistikisht, dhe plotësojnë — nuk zëvendësojnë — analizën teknike.

A.10 Përfitimet e pritshme në nivel kombëtar

Në nivel kombëtar, zbatimi i trembëdhjetë konsolidimeve pritet të sjellë pesë grupe përfitimesh. Së pari, efikasitet fiskal: eliminimi i pesëmbëdhjetë aparateve administrative paralele në terriore pa masë kritike, ku kostoja fikse arrin deri në dyfishin e mesatares për banor, çliron burime që rialokohen drejt shërbimeve e investimeve. Së dyti, standard më i barabartë shërbimesh: njësitë e reja kanë masën minimale për të ushtruar realisht funksionet që sot mbeten formale — nga planifikimi territorial te shërbimet sociale — duke e afruar territorin me parimin që cilësia e shërbimit të varet nga e drejta e qytetarit, jo nga vendbanimi i tij. Së treti, gatishmëri për integrimin europian: rreth 70% e legjislacionit të BE-së zbatohet në nivel vendor, dhe njësi më të mëdha e më të afta janë kusht për përthithjen e fondeve IPA dhe, në perspektivë, të fondeve të kohezionit. Së katërti, qëndrueshmëri demografike-ekonomike: ankorimi i terrioreve në tkurrje te qendrat me kapacitet real u jep atyre qasje në tregje, shërbime dhe investime që të vetme nuk i gjenerojnë dot. Së pesti, demokraci vendore më e fortë: struktura Bashki–Qytet–Njësi Administrative dhe përfaqësimi proporcional i qyteteve garantojnë që konsolidimi të mos shoqërohet me humbje të zërit të komuniteteve, por me institucionalizimin e tij.

Ky projektligj zbaton shtyllën e parë (harta territoriale) të drejtimit katërshtyllësh të rekomanduar nga Raporti RAT 2.0 — harta, funksionet, financimi dhe niveli rajonal — dhe krijon parakushtet territoriale për tri shtyllat e tjera, të cilat kërkojnë ndërhyrje ligjore të veçanta.

PJESA B — DOSJET E TREMBËDHJETË KONSOLIDIMEVE

Secila dosje është e vetëmjaftueshme dhe ndjek të njëjtën strukturë dymbëdhjetëseksionëshe, të lidhur shprehimisht me kriteret e nenit 108, pika 2, të Kushtetutës dhe të nenit 89 të ligjit nr. 139/2015. Treguesit numerikë burojnë nga sistemi i indekseve i Komisionit (2025), Cënsi 2023, të dhënat fiskale 2025 dhe matrica e distancave (2026); tabelat e plota jepen në Aneksin A.

B.1 Konsolidimi i bashkive Fushë-Arrëz dhe Pukë në Bashkinë Pukë

B.1.1 Përmbledhja e rastit

Propozohet që Bashkia Fushë-Arrëz të konsolidohet me Bashkinë Pukë, duke krijuar një njësi të vetme të vetëqeverisjes vendore me qendër në Pukë, me 11.100 banorë (Censi 2023), sipërfaqe rreth 1.046 km² dhe 10 njësi administrative. Qendrat e dy njësive ndajnë 20,6 km rrugë dhe rreth 35,9 minuta udhëtim.

Treguesi	Fushë-Arrëz	Pukë	Njësia e konsoliduar	Referenca
Popullsia (Censi 2023)	4.878	6.222	11.100	INSTAT
Sipërfaqja (km ²)	540,4	505,5	1045,9	Ligji 115/2014
IFB (0–100 / niveli / renditja)	34,2 / i ulët / 57	44,2 / i ulët / 49	—	Indeksi IFB 2025
IPE (0–100 / niveli / renditja)	27,1 / i ulët / 51	40 / i ulët / 34	—	Indeksi IPE 2025
IMU (0–100 / niveli / renditja)	25,1 / i ulët / 43	22,9 / i ulët / 49	—	Indeksi IMU 2025
Të ardhura të veta 2025 (mijë lekë)	36.230	33.252	69.482	MFE 2025
Të ardhura të veta / banor (lekë)	7.427	5.344	6.260	Llogaritje
Njësi administrative	—	—	10	Projektligji
Koha e udhëtimit qendër–qendër	—	—	35,9 min (20,6 km)	Matrica 2026

Konsolidimi Fushë-Arrëz–Pukë rikomponon një hapësirë historikisht dhe funksionalisht të njësuar, që reforma e vitit 2014 e la të ndarë në dy njësi pa masë kritike. Të dy treguesit strukturorë (IFB dhe IMU në nivel të ulët për të dyja njësitë) dhe distanca e shkurtër reciproke e bëjnë këtë rast një nga konsolidimet më të qarta të propozimit.

Statusi i qytetit përbërës: në zbatim të nenit 1, pika 2, të projektligjit, Fushë-Arrëz njihet brenda bashkisë së re si qytet përbërës, me njësitë e veta administrative, me nënkryetar të emëruar nga kryetari i bashkisë dhe me përfaqësim proporcional në këshillin bashkiak sipas peshës së vet demografike (rreth 43,9% e popullsisë së bashkisë përfundimtare).

B.1.2 Profili i njësive të përfshira

Bashkia Fushë-Arrëz shtrihet në pjesën lindore të Qarkut Shkodër, në zonën malore të Pukës dhe të Dukagjinit të poshtëm, dhe përbëhet nga qyteti i Fushë-Arrëzit dhe njësitë administrative Fierzë, Blerim, Qafë-Mali dhe Iballë. Qyteti u zhvillua në gjysmën e dytë të shekullit XX si qendër e industrisë së drurit dhe e minierave të bakrit, në kryqëzimin e akseve rrugore drejt Pukës, Fierzës dhe Kukësit.

Bashkia Pukë, me qendër qytetin e Pukës, përfshin njësitë administrative Pukë, Gjegjan, Rrapë, Qelëz dhe Qerret. Puka është qendra tradicionale administrative, tregtare dhe kulturore e krahinës që nga periudha osmane dhe, deri në reformën e vitit 2014, qendër e rrethit të Pukës, në të cilin bënte pjesë edhe territori i sotëm i Fushë-Arrëzit.

Njësitë administrative sipas ligjit nr. 115/2014: Bashkia Fushë-Arrëz — Fushë-Arrëz, Fierzë, Blerim, Qafë-Mali, Iballë; Bashkia Pukë — Pukë, Gjegjan, Rrapë, Qelëz, Qerret.

B.1.3 Nevojat dhe interesat e përbashkët ekonomikë; tradita historike [Kriteri 1 — neni 108/2 i Kushtetutës]

Dy bashkitë kanë qenë historikisht një trup i vetëm administrativ: rrethi i Pukës. Krahina e Pukës përbën një hapësirë të njëzuar etnografike e kulturore, me lidhje të dendura familjare, ekonomike e tregtare mes qytetit të Pukës dhe Fushë-Arrëzit, të cilat vijnë natyrshëm përgjatë aksit rrugor kombëtar që i lidh të dyja qendrat. Ndarja e vitit 2014 në dy bashki krijoi dy njësi të vogla paralele mbi të njëjtin territor funksional, secila pa masën kritike demografike e fiskale.

Interesat e përbashkët ekonomikë janë të prekshëm: administrimi i fondit pyjor e kullosor që shtrihet pa ndërprerje mbi të dy territoret, potenciali hidroenergjetik dhe minerar i zonës (bakri i Fushë-Arrëzit dhe i Gjegjanit), tregu i përbashkët i punës dhe i shërbimeve, si dhe zhvillimi i turizmit malor rreth liqenit të Fierzës dhe alpeve të Pukës. Asnjë prej këtyre burimeve nuk administrohet dot në mënyrë efikase nga dy administrata të ndara me nga pak mijëra banorë secila.

B.1.4 Arsyet e riorganizimit sipas pesë dimensioneve [Kriteri 2 — neni 89, shkronja "a"]

Arsyet ekonomike. Të dyja njësitë operojnë mbi bazë ekonomike të pamjaftueshme: ekonomia lokale mbetet e varur nga pylltaria, nga disa aktivitete minerare dhe nga punësimi publik, me vitalitet të ulët biznesi dhe diversifikim minimal. Treguesit: IPE 27,1 (i ulët, renditja 51/61) për Fushë-Arrëz, kundrejt 40,0 (i ulët) për Pukë; 17,0 biznese/1.000 banorë kundrejt 36,0; të ardhura të veta 7.427 lekë/banor kundrejt 5.344 lekë/banor.

Arsyet sociale. Shërbimet sociale, arsimore dhe shëndetësore parësore janë të fragmentuara mes dy administratave të vogla; asnjëra nuk ofron dot standardin minimal të plotë të shërbimeve, ndërsa banorët i marrin tashmë një pjesë të shërbimeve spitalore, arsimore të mesme dhe administrative në Pukë ose në Shkodër.

Arsyet kulturore. Konsolidimi rikthen njësinë kulturore të krahinës së Pukës, pa cenuar asnjë veçori identitare: të dy komunitetet i përkasin së njëjtës trashëgimi krahinore dhe fetare, me tradita të përbashkëta.

Arsyet demografike. Rënia demografike është ndër më të thellat në vend: territori i dy bashkive së bashku ka sot rreth 11.100 banorë, me plakje të theksuar dhe largim të vazhdueshëm të të rinjve. Treguesit: IMU 25,1 (i ulët, renditja 43/61) për Fushë-Arrëz, kundrejt 22,9 (i ulët) për Pukë.

Arsyet administrative. Të dyja bashkitë shfaqin "sindromën institucionale" të njësive të vogla: aparat i rëndë për banor, autonomi fiskale minimale dhe pamundësi për të mbajtur staf të specializuar (inxhinierë, planifikues, financierë, specialistë prokurimesh). Treguesit: IFB 34,2 (i ulët, renditja 57/61) për Fushë-Arrëz; autonomi fiskale 14,1% kundrejt 10,8% të Pukë-së; 17,2 punonjës aparati/1.000 banorë kundrejt 14,6.

Avantazhet e riorganizimit:

- Krijimi i një njësie me rreth 11.100 banorë dhe 1.046 km², me masë të mjaftueshme për një administratë të vetme profesionale në vend të dy aparateve paralele.
- Administrim i njëzuar i fondit pyjor, i burimeve minerare dhe i potencialit turistik të krahinës.
- Ulje e kostos fikse administrative dhe rialokimi i kursimeve drejt shërbimeve e investimeve.
- Përfaqësim më i fortë i krahinës së Pukës në raport me qeverinë qendrore, qarkun dhe programet e zhvillimit rajonal.

B.1.5 Distanca dhe graviteti urban [Kriteri plotësues i vlerësimit]

Qendra e re, qyteti i Pukës, ndodhet 20,6 km dhe rreth 36 minuta udhëtim nga Fushë-Arrëzi, përgjatë rrugës kombëtare. Sipas matricës së distancave të Komisionit, Puka dhe Fushë-Arrëzi janë reciprokisht njësitë më të afërta me masë urbane, çka e bën këtë çift ankorimin e vetëm natyral brenda krahinës: alternativa e ankorimit në Vau të Dejës ose në Shkodër do të kërkonte mbi 90 minuta udhëtim.

Vëmendje e posaçme i kushtohet njësisë administrative lballë, njësia më e izoluar në vend sipas matricës së distancave (mbi 3 orë udhëtim nga qendra më e afërt bashkiake e matur). Për lballën dhe Blerimin parashikohen sportele shërbimi me funksione të zgjeruara, shërbime të lëvizshme periodike dhe investim prioritar në rrugën lidhëse.

Për ruajtjen e afërsisë së shërbimit, në qendrën e njësisë që konsolidohet dhe në çdo njësi administrative funksionon sportel i integruar shërbimesh me standard të përcaktuar; për njësitë periferike parashikohen shërbime të lëvizshme periodike dhe orare të garantuara transporti publik drejt qendrës së re.

B.1.6 Kohezioni social-kulturor, identiteti dhe pakicat [Kriteri “veto”]

Konsolidimi kryhet tërësisht brenda hapësirës historike të krahinës së Pukës dhe nuk prek asnjë komunitet pakice të njohur me ligjin nr. 96/2017. Në dëgjesën publike të Qarkut Shkodër nuk u evidentuan kundërshti identitare për këtë territor; kriteri i kohezionit nuk aktivizohet si kriter ndalues.

Garancitë identitare të zbatueshme për këtë rast: ish-bashkia Fushë-Arrëz vijon si njësi administrative me emërtimin e saj; ruhen simbolet, emërtimet historike dhe festat lokale; komunitetit i garantohet përfaqësim në strukturat konsultative të bashkisë së re dhe zbatohen mekanizmat e buxhetimit me pjesëmarrje për njësitë administrative.

B.1.7 Mendimi i popullatës [Kriteri 3 — neni 108/2; neni 89, shkronja “b”]

Në dëgjesën publike të Qarkut Shkodër (15 maj 2026), ku u referuan të pesta bashkitë e qarkut përfshirë Pukën dhe Fushë-Arrëzin, kërkesat kryesore ishin njohja e kostos reale të territorit malor në formulën e financimit, kthimi i rentës së burimeve natyrore në territoret prodhuese dhe forcimi i njësive administrative si hallka më e afërt me komunitetin.

Në zbatim të nenit 90 të ligjit nr. 139/2015, përpara miratimit të ligjit zhvillohet procesi i posaçëm i marrjes së mendimit të popullsisë për këtë rast: dëgjesa publike të strukturuar në qendrën e secilës njësi dhe në njësitë administrative, pyetësor i dokumentuar dhe shqyrtim në këshillat bashkiakë të Fushë-Arrëz-s dhe Pukë-s, me dokumentim publik të rezultateve.

[Ky seksion plotësohet me rezultatet e procesit të posaçëm të konsultimit përpara shqyrtimit në seancë plenare.]

B.1.8 Harta administrativo-territoriale dhe organizimi i brendshëm [Kriteri 4 — neni 89, shkronja “c”]

Njësia e re shtrihet mbi territorin e plotë të dy bashkive ekzistuese, pa asnjë ndryshim të kufijve të jashtëm të tyre: kufiri i ri i bashkisë Pukë përbëhet nga konsolidimi i kufijve ekzistues të të dy njësive, ndërsa kufiri i brendshëm mes tyre shfuqizohet. Qendra e bashkisë së re është qyteti Pukë. Njësitë administrative përbërëse janë: Pukë, Gjegjan, Rrapë, Qelëz, Qerret, Fushë-Arrëz, Fierzë, Blerim, Qafë-Mali, Iballë (gjithsej 10).

[Harta e gjendjes aktuale dhe harta e propozuar për këtë rast paraqiten në Aneksin C — përgatiten mbi shtresat zyrtare të ASIG-ut përpara depozitimit.]

Organizimi i brendshëm i bashkisë së konsoliduar sipas strukturës Bashki → Qytet → Njësi Administrative:

Qyteti	Njësitë administrative përbërëse	Nr. NjA	Popullsia 2023	Pesha
Pukë	Pukë, Gjegjan, Rrapë, Qelëz, Qerret	5	6.222	56,1%
Fushë-Arrëz	Fushë-Arrëz, Fierzë, Blerim, Qafë-Mali, Iballë	5	4.878	43,9%

Tabela B.1.8. Struktura e brendshme e bashkisë së konsoliduar Pukë sipas “Riorganizime_Finale”. Pesha llogaritet ndaj popullsisë së bashkisë së konsoliduar (11.100 banorë, Censi 2023); për qytetet që nuk përkojnë me ish-bashki më vete, popullsia e veçuar saktësohet me detajimin teknik të hartave.

B.1.9 Rregullimi financiar dhe i detyrimeve [Kriteri 5 — neni 89, shkronja “ç”]

Njësia e re është pasardhëse universale e të dy bashkive: ajo trashëgon me ligj të gjitha të drejtat, detyrimet, asetet, pasuritë dhe marrëdhëniet juridike të tyre, përfshirë detyrimet ndaj të tretëve (kreditore, kontrata në zbatim, vendime gjyqësore) dhe detyrimet e ndërsjella, të cilat shuhen me konsolidim. Brenda 90 ditëve nga hyrja në fuqi e ligjit kryhet inventarizimi i plotë i aseteve, i detyrimeve dhe i kontratave të të dy njësive, i certifikuar nga Ministria e Financave; regjistrimi i pasurive në emër të njësisë së re kryhet pa taksa e tarifa.

Buxheti i vitit të parë të njësisë së re ndërtohet si konsolidim i dy buxheteve ekzistuese; transfertat e pakushtëzuar llogaritet mbi treguesit e territorit të konsoliduar dhe, për periudhën e tranzicionit, garantohet që asnjë njësi të mos marrë më pak se shumta e transfertave aktuale të të dy njësive. Investimet në vijim vazhdojnë sipas kontratave; personeli trajtohet sipas legjislacionit të nëpunësit civil dhe Kodit të Punës, me plan ristrukturimi që jep përparësi rialokimit drejt shërbimeve dhe sporteleve territoriale.

Treguesi fiskal (2025)	Fushë-Arrëz	Pukë	Njësia e konsoliduar
Të ardhura të veta (mijë lekë)	36.230	33.252	69.482
Ndërmarrje aktive (2023)	83	224	307
Të punësuar në ndërmarrje	718	1.139	1.857

Treguesi fiskal (2025)	Fushë-Arrëz	Pukë	Njësia e konsoliduar
Barra e detyrimeve të prapambetura (% e buxhetit)	0%	2,1%	konsolidohet

B.1.10 Realizimi në nivel më të lartë i funksioneve dhe i politikave të zhvillimit [Kriteri 6]

Njësia e re do të mundësojë ushtrimin real të funksioneve që sot mbeten formale në të dyja bashkitë: planifikimi i territorit dhe menaxhimi i pyjeve mbi bazë krahinore, mbrojtja civile me një strukturë të vetme operacionale për zonën malore, menaxhimi i mbetjeve me një skemë të vetme, dhe përgatitja e projekteve për fondet kombëtare e europiane, për të cilat asnjëra nga dy njësitë aktuale nuk ka sot kapacitet teknik.

B.1.11 Përfitimet e pritshme dhe treguesit e monitorimit [Kriteri 7]

- Kursim i vlerësueshëm administrativ nga konsolidimi i dy aparateve (të dyja bashkitë operojnë sot me ngarkesë aparati ndër më të lartat për banor në vend).
- Një zyrë e vetme projektsh me kapacitet për të thithur fonde IPA/kombëtare për pyjet, turizmin malor dhe infrastrukturën.
- Standard i njësuar shërbimesh për të gjithë krahinën, me garanci aksesit për njësitë periferike.
- Tregues të pritshëm në rritje të IFB-së të njësisë së re kundrejt mesatares së ponderuar aktuale.

Zbatimi monitorohet me tregues të matshëm — IFB/IPE/IMU të njësisë së re, kosto administrative për banor, standardet e shërbimeve në njësitë administrative — me rivlerësim publik jo më vonë se tre vjet pas konstituimit të organeve të reja.

B.1.12 Konkluzioni: tabela e konformitetit

Kriteri	Vlerësimi	Referenca
1. Nevojat e interesat e përbashkët ekonomikë dhe tradita historike (neni 108/2)	Plotësohet	B.1.3
2. Arsyet ekonomike, sociale, kulturore, demografike, administrative (neni 89/a)	Plotësohet	B.1.4
3. Mendimi i popullatës (neni 108/2; neni 89/b)	Në proces	B.1.7 — plotësohet para miratimit
4. Hartat administrativo-territoriale (neni 89/c)	Plotësohet	B.1.8; Aneksat C–D
5. Rregullimi financiar dhe i detyrimeve (neni 89/ç)	Plotësohet	B.1.9

Kriteri	Vlerësimi	Referenca
6. Funksionet në nivel më të lartë / politikat e zhvillimit	Plotësohet	B.1.10
7. Përfitimet nga zbatimi i reformës	Plotësohet	B.1.11

B.2 Konsolidimi i bashkive Klos dhe Mat në Bashkinë Mat

B.2.1 Përmbledhja e rastit

Propozohet që Bashkia Klos të konsolidohet me Bashkinë Mat, duke krijuar një njësi të vetme të vetëqeverisjes vendore me qendër në Mat, me 29.577 banorë (Censi 2023), sipërfaqe rreth 851 km² dhe 12 njësi administrative. Qendrat e dy njësive ndajnë 17,8 km rrugë dhe rreth 23,2 minuta udhëtim.

Treguesi	Klos	Mat	Njësia e konsoliduar	Referenca
Popullsia (Censi 2023)	12.172	17.405	29.577	INSTAT
Sipërfaqja (km ²)	357,5	493,5	851	Ligji 115/2014
IFB (0–100 / niveli / renditja)	47,5 / i mesëm / 46	54,3 / i mesëm / 34	—	Indeksi IFB 2025
IPE (0–100 / niveli / renditja)	33,4 / i ulët / 44	51,2 / i mesëm / 18	—	Indeksi IPE 2025
IMU (0–100 / niveli / renditja)	24,5 / i ulët / 45	50,9 / i mesëm / 24	—	Indeksi IMU 2025
Të ardhura të veta 2025 (mijë lekë)	37.054	112.486	149.540	MFE 2025
Të ardhura të veta / banor (lekë)	3.044	6.463	5.056	Llogaritje
Njësi administrative	—	—	12	Projektligji
Koha e udhëtimit qendër–qendër	—	—	23,2 min (17,8 km)	Matrica 2026

Konsolidimi Klos–Mat rikthen njësinë natyrore të krahinës së Matit: një luginë, një treg pune, një qendër graviteti (Burreli) dhe distanca më e shkurtër ndërbashkiake në qark. Evidenca strukturore dhe tradita historike konvergjojnë pa tension në të njëjtin përfundim.

Statusi i qytetit përbërës: në zbatim të nenit 1, pika 2, të projektligjit, Klos njihet brenda bashkisë së re si qytet përbërës, me njësitë e veta administrative, me nënkryetar të emëruar nga kryetari i bashkisë dhe me përfaqësim proporcional në këshillin bashkiak sipas peshës së vet demografike (rreth 41,2% e popullsisë së bashkisë përfundimtare).

B.2.2 Profili i njësive të përfshira

Bashkia Klos shtrihet në pjesën jugore të luginës së Matit, me qendër qytetin e Klosit dhe njësitë administrative Klos, Xibër, Suç dhe Gurrë. Deri më 2014 territori i saj ishte pjesë përbërëse e rrethit të Matit; qyteti u zhvillua si qendër agrare dhe minerare e luginës së sipërme të Matit.

Bashkia Mat, me qendër qytetin e Burrelit, përfshin njësitë administrative Burrel, Baz, Derjan, Rukaj, Macukull, Koms, Lis dhe Ulëz. Burreli është qendra historike administrative e krahinës së Matit dhe ish-

qendra e rrethit të Matit, me profil agro-blegtoral, mineral dhe hidroenergjetik (kaskada e Ulzës dhe e Shkopetit).

Njësitë administrative sipas ligjit nr. 115/2014: Bashkia Klos — Klos, Xibër, Suç, Gurrë; Bashkia Mat — Burrel, Baz, Derjan, Rukaj, Macukull, Koms, Lis, Ulzë.

B.2.3 Nevojat dhe interesat e përbashkët ekonomikë; tradita historike [Kriteri 1 — neni 108/2 i Kushtetutës]

Mati është një nga krahinat më të kristalizuara etnografike të Shqipërisë, me identitet të fortë historik e kulturor të dokumentuar prej shekujsh. Klosi dhe Burreli i përkasin të njëjtës luginë, të njëjtës krahinë dhe deri më 2014 të njëjtit rreth administrativ. Ndarja e krahinës në dy bashki nuk u mbështet në asnjë kufi natyror a funksional: lugina e Matit është një hapësirë e vetme gjeografike, ekonomike dhe kulturore.

Interesat e përbashkët përfshijnë administrimin e luginës së Matit si sistem i vetëm (ujërat, kaskada hidroenergjetike Ulzë–Shkopet, mbrojtja nga përmbytjet dhe erozioni), rrjetin e përbashkët rrugor drejt Rrugës së Arbrit — e cila e vendos krahinën në aksin e ri kombëtar Tiranë–Dibër — si dhe tregun e përbashkët të punës e të shërbimeve me qendër Burrelin.

B.2.4 Arsyet e riorganizimit sipas pesë dimensioneve [Kriteri 2 — neni 89, shkronja “a”]

Arsyet ekonomike. Klosi operon mbi bazë ekonomike të dobët, me pak ndërmarrje aktive dhe punësim formal të kufizuar, ndërsa Mati ka profil të mesëm me bazë më të gjerë shërbimesh e tregtie në Burrel. Treguesit: IPE 33,4 (i ulët, renditja 44/61) për Klos, kundrejt 51,2 (i mesëm) për Mat; 10,9 biznese/1.000 banorë kundrejt 31,1; të ardhura të veta 3.044 lekë/banor kundrejt 6.463 lekë/banor.

Arsyet sociale. Burreli ofron tashmë për banorët e Klosit një pjesë të shërbimeve arsimore të mesme, shëndetësore dhe administrative; konsolidimi e formalizon këtë marrëdhënie reale dhe mundëson standard të njësuar shërbimesh në të gjithë luginën.

Arsyet kulturore. Të dy komunitetet i përkasin të njëjtës krahinë etnografike të Matit, me tradita, folklor dhe kujtesë historike të përbashkët; konsolidimi e rikthen krahinën në një përfaqësim të vetëm institucional.

Arsyet demografike. Popullsia e përbashkët është rreth 29.600 banorë, me rënie të ndjeshme ndërmjet dy censeve dhe strukturë moshore në plakje; asnjëra njësi e marrë veçmas nuk e ndal dot këtë prirje me instrumentet e veta. Treguesit: IMU 24,5 (i ulët, renditja 45/61) për Klos, kundrejt 50,9 (i mesëm) për Mat.

Arsyet administrative. Klosi shfaq tregues të dobët funksionalë, me autonomi fiskale të ulët dhe mbulim të pjesshëm funksionesh, ndërsa edhe Mati mbetet nën pragjet e njësive me kapacitet të plotë; dy administrata paralele mbi një luginë të vetme dyfishojnë koston fikse pa dyfishuar shërbimin. Treguesit: IFB 47,5 (i mesëm, renditja 46/61) për Klos; autonomi fiskale 5,9% kundrejt 11,3% të Mat-së; 7,6 punonjës aparat/1.000 banorë kundrejt 6,4.

Avantazhet e riorganizimit:

- Rikompozimi i krahinës së Matit në një njësi të vetme me rreth 29.600 banorë dhe 851 km².
- Administrim i njësuar i luginës së Matit: ujërat, hidroenergjitë, mbrojtja civile dhe territori.
- Pozicionim strategjik i njësuar përgjatë Rrugës së Arbrit dhe kapacitet për ta shfrytëzuar atë për zhvillim ekonomik.

- Ulje e kostos administrative dhe staf teknik i konsoliduar në një administratë të vetme.

B.2.5 Distanca dhe graviteti urban [Kriteri plotësues i vlerësimit]

Qendra e re, Burreli, ndodhet 17,8 km dhe rreth 23 minuta udhëtim nga Klosi, përgjatë rrugës së luginës që po përmirësohet ndjeshëm me segmentet e Rrugës së Arbrit. Sipas matricës së distancave, Mati është njësia ankoruese natyrore e Klosit — lidhja më e shkurtër ndërbashkiake në të gjithë Qarkun Dibër.

Për ruajtjen e afërsisë së shërbimit, në qendrën e njësive që konsolidohet dhe në çdo njësi administrative funksionon sportel i integruar shërbimesh me standard të përcaktuar; për njësitë periferike parashikohen shërbime të lëvizshme periodike dhe orare të garantuara transporti publik drejt qendrës së re.

B.2.6 Kohezioni social-kulturor, identiteti dhe pakicat [Kriteri “veto”]

Konsolidimi kryhet brenda krahinës historike të Matit dhe nuk prek asnjë komunitet pakice. Çështja identitare e ngritur në dëgjuesën e Qarkut Dibër (Golloborda) i përket territorit të Bashkisë Bulqizë dhe nuk lidhet me këtë konsolidim; kriteri i kohezionit nuk aktivizohet si kriter ndalues.

Garancitë identitare të zbatueshme për këtë rast: ish-bashkia Klos vijon si njësi administrative me emërtimin e saj; ruhen simbolet, emërtimet historike dhe festat lokale; komunitetit i garantohet përfaqësim në strukturat konsultative të bashkisë së re dhe zbatohen mekanizmat e buxhetimit me pjesëmarrje për njësitë administrative.

B.2.7 Mendimi i popullatës [Kriteri 3 — neni 108/2; neni 89, shkronja “b”]

Në dëgjuesën publike të Qarkut Dibër (22 maj 2026), ku u referuan bashkitë Dibër, Bulqizë, Mat dhe Klos, u theksuan kostoja e territorit malor, nevoja e forcimit të njësive administrative dhe renta e burimeve natyrore; për luginën e Matit u evidentua rëndësia e Rrugës së Arbrit si shans zhvillimi që kërkon qeverisje të bashkërenduar.

Në zbatim të nenit 90 të ligjit nr. 139/2015, përpara miratimit të ligjit zhvillohet procesi i posaçëm i marrjes së mendimit të popullsisë për këtë rast: dëgjesa publike të strukturuar në qendrën e secilës njësi dhe në njësitë administrative, pyetësor i dokumentuar dhe shqyrtim në këshillat bashkiake të Klos-s dhe Mat-s, me dokumentim publik të rezultateve.

[Ky seksion plotësohet me rezultatet e procesit të posaçëm të konsultimit përpara shqyrtimit në seancë plenare.]

B.2.8 Harta administrativo-territoriale dhe organizimi i brendshëm [Kriteri 4 — neni 89, shkronja “c”]

Njësia e re shtrihet mbi territorin e plotë të dy bashkive ekzistuese, pa asnjë ndryshim të kufijve të jashtëm të tyre: kufiri i ri i bashkisë Mat përbëhet nga konsolidimi i kufijve ekzistues të të dy njësive, ndërsa kufiri i brendshëm mes tyre shfuqizohet. Qendra e bashkisë së re është qyteti Mat. Njësitë administrative përbërëse janë: Burrel, Baz, Derjan, Rukaj, Macukull, Koms, Lis, Ulëz, Klos, Xibër, Suç, Gurrë (gjithsej 12).

Organizimi i brendshëm i bashkisë së konsoliduar sipas strukturës Bashki → Qytet → Njësi Administrative:

Qyteti	Njësitë administrative përbërëse	Nr. NjA	Popullsia 2023	Pesha
Burrel	Burrel, Baz, Derjan, Rukaj, Macukull, Koms, Lis, Ulëz	8	17.405	58,8%
Klos	Klos, Xibër, Suç, Gurrë	4	12.172	41,2%

Tabela B.2.8. Struktura e brendshme e bashkisë së konsoliduar Mat sipas "Riorganizime_Finale". Pesha llogaritet ndaj popullsisë së bashkisë së konsoliduar (29.577 banorë, Censi 2023); për qytetet që nuk përkojnë me ish-bashki më vete, popullsia e veçuar saktësohet me detajimin teknik të hartave.

B.2.9 Rregullimi financiar dhe i detyrimeve [Kriteri 5 — neni 89, shkronja "ç"]

Njësia e re është pasardhëse universale e të dy bashkive: ajo trashëgon me ligj të gjitha të drejtat, detyrimet, asetet, pasuritë dhe marrëdhëniet juridike të tyre, përfshirë detyrimet ndaj të tretëve (kreditorë, kontrata në zbatim, vendime gjyqësore) dhe detyrimet e ndërsjella, të cilat shuhet me konsolidim. Brenda 90 ditëve nga hyrja në fuqi e ligjit kryhet inventarizimi i plotë i aseteve, i detyrimeve dhe i kontratave të të dy njësive, i certifikuar nga Ministria e Financave; regjistrimi i pasurive në emër të njësisë së re kryhet pa taksa e tarifa.

Buxheti i vitit të parë të njësisë së re ndërtohet si konsolidim i dy buxheteve ekzistuese; transfertat e pakushtëzuar llogaritet mbi treguesit e territorit të konsoliduar dhe, për periudhën e tranzicionit, garantohej që asnjë njësi të mos marrë më pak se shumta e transfertave aktuale të të dy njësive. Investimet në vijim vazhdojnë sipas kontratave; personeli trajtohet sipas legjislacionit të nëpunësit civil dhe Kodit të Punës, me plan ristrukturimi që jep përparësi riallokimit drejt shërbimeve dhe sporteve territoriale.

Treguesi fiskal (2025)	Klos	Mat	Njësia e konsoliduar
Të ardhura të veta (mijë lekë)	37.054	112.486	149.540
Ndërmarrje aktive (2023)	133	542	675
Të punësuar në ndërmarrje	575	3.357	3.932
Barra e detyrimeve të prapambetura (% e buxhetit)	8,9%	7,1%	konsolidohet

B.2.10 Realizimi në nivel më të lartë i funksioneve dhe i politikave të zhvillimit [Kriteri 6]

Njësia e re mundëson planifikim të njësuar territorial të luginës, menaxhim të integruar të ujërave dhe të rrezikut nga përmbajtjet, strukturë të vetme të mbrojtjes civile, dhe një kapacitet real projektsh për të kapitalizuar Rrugën e Arbrit — funksione që sot ushtrohen pjesërisht ose aspak nga dy njësitë veçmas.

B.2.11 Përfitimet e pritshme dhe treguesit e monitorimit [Kriteri 7]

- Kursim administrativ nga konsolidimi i dy aparateve dhe riallokim drejt investimeve.
- Rritje e pritshme e treguesve funksionalë të njësisë së re kundrejt gjendjes aktuale të Klosit.

- Një zë i vetëm i krahinës së Matit në programet kombëtare të zhvillimit dhe në qarkun e Dibrës.
- Shërbime të standardizuara në të gjithë luginën, me sportele të plota në Klos dhe në njësitë rurale.

Zbatimi monitorohet me tregues të matshëm — IFB/IPE/IMU të njësisë së re, kosto administrative për banor, standardet e shërbimeve në njësitë administrative — me rivlerësim publik jo më vonë se tre vjet pas konstituimit të organeve të reja.

B.2.12 Konkluzioni: tabela e konformitetit

Kriteri	Vlerësimi	Referenca
1. Nevojat e interesat e përbashkët ekonomike dhe tradita historike (neni 108/2)	Plotësohet	B.2.3
2. Arsyet ekonomike, sociale, kulturore, demografike, administrative (neni 89/a)	Plotësohet	B.2.4
3. Mendimi i popullatës (neni 108/2; neni 89/b)	Në proces	B.2.7 — plotësohet para miratimit
4. Hartat administrativo-territoriale (neni 89/c)	Plotësohet	B.2.8; Aneksat C–D
5. Rregullimi financiar dhe i detyrimeve (neni 89/ç)	Plotësohet	B.2.9
6. Funksionet në nivel më të lartë / politikat e zhvillimit	Plotësohet	B.2.10
7. Përfitimet nga zbatimi i reformës	Plotësohet	B.2.11

B.3 Konsolidimi i bashkive Rrogozhinë dhe Kavajë në Bashkinë Kavajë

B.3.1 Përmbledhja e rastit

Propozohet që Bashkia Rrogozhinë të konsolidohet me Bashkinë Kavajë, duke krijuar një njësi të vetme të vetëqeverisjes vendore me qendër në Kavajë, me 42.579 banorë (Censi 2023), sipërfaqe rreth 422 km² dhe 10 njësi administrative. Qendrat e dy njësive ndajnë 17,9 km rrugë dhe rreth 22,8 minuta udhëtim.

Treguesi	Rrogozhinë	Kavajë	Njësia e konsoliduar	Referenca
Popullsia (Censi 2023)	12.567	30.012	42.579	INSTAT
Sipërfaqja (km ²)	223,5	198,8	422,3	Ligji 115/2014
IFB (0–100 / niveli / renditja)	8,3 / i ulët / 60	46,7 / i mesëm / 47	—	Indeksi IFB 2025
IPE (0–100 / niveli / renditja)	46,3 / i mesëm / 21	57,2 / i mesëm / 14	—	Indeksi IPE 2025
IMU (0–100 / niveli / renditja)	24,5 / i ulët / 47	58 / i mesëm / 20	—	Indeksi IMU 2025
Të ardhura të veta 2025 (mijë lekë)	153.016	1.473.753	1.626.769	MFE 2025
Të ardhura të veta / banor (lekë)	12.176	49.105	38.206	Llogaritje
Njësi administrative	—	—	10	Projektligji
Koha e udhëtimit qendër–qendër	—	—	22,8 min (17,9 km)	Matrica 2026

Ky konsolidim adreson rastin më urgjent funksional të të gjithë hartës: Rrogozhina, njësia me IFB-në më të ulët në vend, ankorohet te qendra e saj historike e rrethit, 23 minuta larg. Evidenca teknike, tradita administrative dhe gjeografia funksionale përputhen plotësisht.

Statusi i qytetit përbërës: në zbatim të nenit 1, pika 2, të projektligjit, Rrogozhinë njihet brenda bashkisë së re si qytet përbërës, me njësitë e veta administrative, me nënkryetar të emëruar nga kryetari i bashkisë dhe me përfaqësim proporcional në këshillin bashkiak sipas peshës së vet demografike (rreth 29,5% e popullsisë së bashkisë përfundimtare).

B.3.2 Profili i njësive të përfshira

Bashkia Rrogozhinë shtrihet në jug të Qarkut Tiranë, në pjesën ku fusha bregdetare takon nyjen e madhe të komunikacionit kombëtar veri–jug dhe lindje–perëndim, dhe përfshin njësitë administrative Rrogozhinë, Kryevindh, Sinaballaj, Lekaj dhe Gosë. Qyteti u zhvillua si nyje hekurudhore dhe rrugore dhe si qendër agrare e ultësirës.

Bashkia Kavajë, me qendër qytetin e Kavajës, përfshin njësitë administrative Kavajë, Synej, Luz i Vogël, Golem dhe Helmas. Kavaja është qytet me traditë të hershme qytetare, zejtare dhe tregtare, ish-qendër e rrethit të Kavajës, në të cilin deri më 2014 bënte pjesë edhe territori i Rrogozhinës, dhe sot një nga qendrat e turizmit bregdetar (Golemi).

Njësitë administrative sipas ligjit nr. 115/2014: Bashkia Rrogozhinë — Rrogozhinë, Kryevidh, Sinaballaj, Lekaj, Gosë; Bashkia Kavajë — Kavajë, Synej, Luz i Vogël, Golem, Helmas.

B.3.3 Nevojat dhe interesat e përbashkët ekonomikë; tradita historike [Kriteri 1 — neni 108/2 i Kushtetutës]

Rrogozhina dhe Kavaja kanë qenë deri në reformën e vitit 2014 pjesë e të njëjtit rreth, rrethit të Kavajës, dhe përbëjnë një hapësirë të vetme funksionale të ultësirës bregdetare: i njëjti bosht rrugor kombëtar, e njëjta linjë hekurudhore, i njëjti treg pune dhe e njëjta zonë bujqësore-turistike. Tradita administrative e territorit e njeh Kavajën si qendër të natyrshme të kësaj hapësire.

Interesat e përbashkët ekonomikë përfshijnë korridorin bregdetar të turizmit Golem–Spille, që shtrihet pa ndërprerje mbi të dy territoret dhe kërkon planifikim të njësuar urban e mjedisor; bujqësinë intensive të ultësirës; dhe pozicionin logjistik në kryqëzimin e akseve kombëtare, përfshirë nyjen hekurudhore të Rrogozhinës.

B.3.4 Arsyet e riorganizimit sipas pesë dimensioneve [Kriteri 2 — neni 89, shkronja “a”]

Arsyet ekonomike. Rrogozhina ka bazë ekonomike të kufizuar dhe të ardhura të veta modeste, ndërsa Kavaja disponon bazë dukshëm më të gjerë biznesi, turizmi dhe të ardhurash — çift tipik ku masa ekonomike e qendrës mund të tërheqë periferinë. Treguesit: IPE 46,3 (i mesëm, renditja 21/61) për Rrogozhinë, kundrejt 57,2 (i mesëm) për Kavajë; 42,5 biznese/1.000 banorë kundrejt 57,3; të ardhura të veta 12.176 lekë/banor kundrejt 49.105 lekë/banor.

Arsyet sociale. Banorët e Rrogozhinës i marrin tashmë në Kavajë një pjesë të shërbimeve shëndetësore, arsimore e administrative; konsolidimi mundëson standard të njësuar dhe investime sociale që Rrogozhina nuk i përballon dot vetëm.

Arsyet kulturore. Të dy komunitetet i përkasin të njëjtës hapësirë kulturore të ultësirës së Kavajës, pa dallime identitare a fetare që do të kërkonin trajtim të veçantë.

Arsyet demografike. Popullsia e përbashkët është rreth 42.600 banorë. Rrogozhina ka strukturë urbane të dobët dhe po humb popullsi, ndërsa brezi bregdetar i Kavajës është nën presion sezonal turistik — dy realitete që kërkojnë të njëjtin instrument: planifikim të njësuar të territorit. Treguesit: IMU 24,5 (i ulët, renditja 47/61) për Rrogozhinë, kundrejt 58,0 (i mesëm) për Kavajë.

Arsyet administrative. Rrogozhina shënon vlerën më të ulët të IFB-së në të gjithë vendin (8,3 pikë, renditja 60/61), me autonomi fiskale minimale, ngurtësi të skajshme buxhetore dhe mbulim shumë të pjesshëm funksionesh: është rasti më i qartë i një njësie që ekziston formalisht, por jo funksionalisht. Treguesit: IFB 8,3 (i ulët, renditja 60/61) për Rrogozhinë; autonomi fiskale 24,8% kundrejt 70,0% të Kavajë-së; 22,5 punonjës aparati/1.000 banorë kundrejt 6,1.

Avantazhet e riorganizimit:

- Zgjidhja e rastit më kritik funksional në vend (IFB 8,3) përmes ankorimit në një qendër me kapacitet real.

- Planifikim i njësuar i korridorit bregdetar Golem-Spille dhe i zonës logjistike të Rrogozhinës.
- Njësi me rreth 42.600 banorë dhe masë të mjaftueshme fiskale për investime afatgjata.
- Shfrytëzim i përbashkët i pozicionit në nyjen e transportit kombëtar.

B.3.5 Distanca dhe graviteti urban [Kriteri plotësues i vlerësimit]

Qendra e re, Kavaja, ndodhet 17,9 km dhe rreth 23 minuta udhëtim nga Rrogozhina, përgjatë rrugës kombëtare. Sipas matricës së distancave, Kavaja është njësi ankoruese e drejtpërdrejtë e Rrogozhinës; lidhja plotëson standardin e afërsisë me rezervë të gjerë.

Për ruajtjen e afërsisë së shërbimit, në qendrën e njësisë që konsolidohet dhe në çdo njësi administrative funksionon sporteli i integruar shërbimesh me standard të përcaktuar; për njësitë periferike parashikohen shërbime të lëvizshme periodike dhe orare të garantuara transporti publik drejt qendrës së re.

B.3.6 Kohezioni social-kulturor, identiteti dhe pakicat [Kriteri “veto”]

Konsolidimi kryhet brenda hapësirës së ish-rrethit të Kavajës dhe nuk prek asnjë komunitet pakice a veçori identitare të evidentuar; kriteri i kohezionit nuk aktivizohet si kriter ndalues.

Garancitë identitare të zbatueshme për këtë rast: ish-bashkia Rrogozhinë vijon si njësi administrative me emërtimin e saj; ruhen simbolet, emërtimet historike dhe festat lokale; komunitetit i garantohet përfaqësim në strukturat konsultative të bashkisë së re dhe zbatohen mekanizmat e buxhetimit me pjesëmarrje për njësitë administrative.

B.3.7 Mendimi i popullatës [Kriteri 3 — neni 108/2; neni 89, shkronja “b”]

Për Qarkun Tiranë nuk u zhvillua dëgjese rajonale në Fazën 1 të konsultimit të Komisionit (11 dëgjesat mbuluan qarqet e tjera); qëndrimet e territorit janë administruar përmes platformës elektronike të Kuvendit dhe kërkesave të depozituara. Pikërisht për këtë arsye, për këtë rast procesi i posaçëm i konsultimit vendor sipas nenit 90 të ligjit nr. 139/2015 merr rëndësi të shtuar dhe do të zhvillohet i plotë në të dyja njësitë para miratimit të ligjit.

Në zbatim të nenit 90 të ligjit nr. 139/2015, përpara miratimit të ligjit zhvillohet procesi i posaçëm i marrjes së mendimit të popullsisë për këtë rast: dëgjesa publike të strukturuar në qendrën e secilës njësi dhe në njësitë administrative, pyetësor i dokumentuar dhe shqyrtim në këshillat bashkiakë të Rrogozhinës dhe Kavajës, me dokumentim publik të rezultateve.

[Ky seksion plotësohet me rezultatet e procesit të posaçëm të konsultimit përpara shqyrtimit në seancë plenare.]

B.3.8 Harta administrativo-territoriale dhe organizimi i brendshëm [Kriteri 4 — neni 89, shkronja “c”]

Njësia e re shtrihet mbi territorin e plotë të dy bashkive ekzistuese, pa asnjë ndryshim të kufijve të jashtëm të tyre: kufiri i ri i bashkisë Kavajë përbëhet nga konsolidimi i kufijve ekzistues të të dy njësive, ndërsa kufiri i brendshëm mes tyre shfuqizohet. Qendra e bashkisë së re është qyteti Kavajë. Njësitë administrative përbërëse janë: Kavajë, Synej, Luz i Vogël, Golem, Helmas, Rrogozhinë, Kryevidh, Sinaballaj, Lekaj, Gosë (gjithsej 10).

Organizimi i brendshëm i bashkisë së konsoliduar sipas strukturës Bashki → Qytet → Njësi Administrative:

Qyteti	Njësitë administrative përbërëse	Nr. NjA	Popullsia 2023	Pesha
Kavajë	Kavajë, Synej, Luz i Vogël, Golem, Helmas	5	30.012	70,5%
Rrogozhinë	Rrogozhinë, Kryevidh, Sinaballaj, Lekaj, Gosë	5	12.567	29,5%

Tabela B.3.8. Struktura e brendshme e bashkisë së konsoliduar Kavajë sipas "Riorganizime_Finale". Pesha llogaritet ndaj popullsisë së bashkisë së konsoliduar (42.579 banorë, Censi 2023); për qytetet që nuk përkojnë me ish-bashki më vete, popullsia e veçuar saktësohet me detajimin teknik të hartave.

B.3.9 Rregullimi financiar dhe i detyrimeve [Kriteri 5 — neni 89, shkronja "ç"]

Njësia e re është pasardhëse universale e të dy bashkive: ajo trashëgon me ligj të gjitha të drejtat, detyrimet, asetet, pasuritë dhe marrëdhëniet juridike të tyre, përfshirë detyrimet ndaj të tretëve (krëditorë, kontrata në zbatim, vendime gjyqësore) dhe detyrimet e ndërsjella, të cilat shuhen me konsolidim. Brenda 90 ditëve nga hyrja në fuqi e ligjit kryhet inventarizimi i plotë i aseteve, i detyrimeve dhe i kontratave të të dy njësive, i certifikuar nga Ministria e Financave; regjistrimi i pasurive në emër të njësisë së re kryhet pa taksa e tarifa.

Buxheti i vitit të parë të njësisë së re ndërtohet si konsolidim i dy buxheteve ekzistuese; transfertat e pakushtëzuar llogaritet mbi treguesit e territorit të konsoliduar dhe, për periudhën e tranzicionit, garantohej që asnjë njësi të mos marrë më pak se shuma e transfertave aktuale të të dy njësive. Investimet në vijim vazhdojnë sipas kontratave; personeli trajtohet sipas legjislacionit të nëpunësit civil dhe Kodit të Punës, me plan ristrukturimi që jep përparësi rialokimit drejt shërbimeve dhe sporteleve territoriale.

Treguesi fiskal (2025)	Rrogozhinë	Kavajë	Njësia e konsoliduar
Të ardhura të veta (mijë lekë)	153.016	1.473.753	1.626.769
Ndërmarrje aktive (2023)	534	1.719	2.253
Të punësuar në ndërmarrje	2.572	8.153	10.725
Barra e detyrimeve të prapambetura (% e buxhetit)	25%	49,5%	konsolidohet

B.3.10 Realizimi në nivel më të lartë i funksioneve dhe i politikave të zhvillimit [Kriteri 6]

Njësia e re mundëson menaxhim të njëshuar të brezit bregdetar (leje, standarde, infrastrukturë turistike), politikë të përbashkët për zonën ekonomike përreth nyjes së Rrogozhinës, dhe ushtrim real të funksioneve që Rrogozhina sot nuk i mbulon dot — nga planifikimi territorial te shërbimet publike vendore me standard.

B.3.11 Përfitimet e pritshme dhe treguesit e monitorimit [Kriteri 7]

- Eliminimi i njësisë me funksionalitetin më të ulët në vend dhe garantimi i shërbimeve për banorët e saj.

- Rritje e kapacitetit investues të zonës nga konsolidimi i buxheteve dhe i bazës fiskale.
- Zhvillim i bashkërenduar i turizmit bregdetar me standarde të njësuara.
- Administrata e konsoliduar dhe kursim i kostos fikse.

Zbatimi monitorohet me tregues të matshëm — IFB/IPE/IMU të njësisë së re, kosto administrative për banor, standardet e shërbimeve në njësitë administrative — me rivlerësim publik jo më vonë se tre vjet pas konstituimit të organeve të reja.

B.3.12 Konkluzioni: tabela e konformitetit

Kriteri	Vlerësimi	Referenca
1. Nevojat e interesat e përbashkët ekonomikë dhe tradita historike (neni 108/2)	Plotësohet	B.3.3
2. Arsytet ekonomike, sociale, kulturore, demografike, administrative (neni 89/a)	Plotësohet	B.3.4
3. Mendimi i popullatës (neni 108/2; neni 89/b)	Në proces	B.3.7 — plotësohet para miratimit
4. Hartat administrativo-territoriale (neni 89/c)	Plotësohet	B.3.8; Anekset C—D
5. Rregullimi financiar dhe i detyrimeve (neni 89/ç)	Plotësohet	B.3.9
6. Funksionet në nivel më të lartë / politikat e zhvillimit	Plotësohet	B.3.10
7. Përfitimet nga zbatimi i reformës	Plotësohet	B.3.11

B.4 Konsolidimi i bashkive Berat, Dimal dhe Poliçan në Bashkinë Berat

B.4.1 Përmbledhja e rastit

Propozohet që bashkitë Berat, Dimal dhe Poliçan të konsolidohen në një njësi të vetme të vetëqeverisjes vendore — Bashkinë Berat — me qendër në qytetin e Beratit, me 99.129 banorë (Censi 2023), sipërfaqe rreth 808,6 km², 12 njësi administrative dhe tre qytete përbërëse (Berat, Dimal, Poliçan). Qendra e Dimalit ndodhet 20,0 km (rreth 37 minuta) dhe ajo e Poliçanit 23,1 km (rreth 39 minuta) nga qendra e re.

Treguesi	Dimal	Poliçan	Berat	Njësia e konsoliduar	Referenca
Popullsia (Censi 2023)	28.135	8.762	62.232	99.129	INSTAT
Sipërfaqja (km ²)	156,6	272,0	380,0	808,6	Ligji 115/2014
IFB (0–100 / niveli / renditja)	64,9 / i mesëm / 17	52,7 / i mesëm / 35	63,8 / i mesëm / 19	—	Indeksi IFB 2025
IPE (0–100 / niveli / renditja)	43,7 / i ulët / 26	18,9 / i ulët / 59	43,1 / i ulët / 28	—	Indeksi IPE 2025
IMU (0–100 / niveli / renditja)	43,1 / i ulët / 32	24,3 / i ulët / 48	84,9 / i lartë / 8	—	Indeksi IMU 2025
Të ardhura të veta 2025 (mijë lekë)	171.864	106.036	438.604	716.504	MFE 2025
Të ardhura të veta / banor (lekë)	6.109	12.102	7.048	7.228	Llogaritje
Njësi administrative	—	—	—	12	Projektligji
Koha e udhëtimit drejt qendrës	—	—	—	Dimali 37,4 min (20,0 km); Poliçani 38,7 min (23,1 km)	Matrica 2026

Dimali ndodhet tërësisht brenda zonës funksionale të Beratit: gjeografia, ekonomia dhe tradita administrative e lidhin me qendrën e luginës. Konsolidimi formalizon një marrëdhënie reale të përditshme, ndërsa garancitë identitare sigurojnë që emri dhe kujtesa e Dimalit të mbeten pjesë e arkitekturës së re.

Poliçani është rasti ku graviteti real ka divergjuar prej dekadash nga kufiri administrativ: qyteti jeton me Beratin, jo me Çorovodën. Me performancën ekonomike të dytën më të ulët në vend, ankorimi te Berati — i shoqëruar me garanci të forta identitare — është zgjidhja që evidenca dhe gjeografia diktojnë së bashku.

Statusi i qyteteve përbërëse: në zbatim të nenit 1, pika 2, të projektligjit, Dimali dhe Poliçani njihen brenda bashkisë së konsoliduar Berat si qytete përbërëse, me njësitë e veta administrative, me nga një nënkryetar

të emëruar nga kryetari i bashkisë dhe me përfaqësim proporcional në këshillin bashkiak sipas peshës demografike (Dimali rreth 28,4%, Poliçani rreth 8,8% dhe Berati rreth 62,8% e popullsisë së bashkisë së konsoliduar).

B.4.2 Profili i njësive të përfshira

Bashkia Dimal (deri më 2021 e emërtuar Ura Vajgurore) shtrihet në ultësirën e Osumit, në veri-perëndim të Beratit, dhe përfshin njësitet administrative Ura Vajgurore, Poshnje, Kutalli dhe Cukalat. Emërtimi i ri i referohet qytetit antik ilir të Dimalit, dëshmi e lashtësisë së banimit në këtë territor. Profili ekonomik është kryesisht bujqësor (vreshtari, drithëra, blegtori) me aktivitete gurore e përpunuese.

Bashkia Berat, me qendër qytetin muze të Beratit — pasuri botërore e UNESCO-s — përfshin njësitet administrative Berat, Velabisht, Otlak, Sinjë dhe Roshnik. Berati është qendra historike administrative, kulturore dhe ekonomike e të gjithë luginës së Osumit, qendër e ish-rrethit të Beratit dhe qendra e Qarkut Berat.

Bashkia Poliçan shtrihet në rrëzë të malit të Tomorrit, në krahun jugor të luginës së Osumit, dhe përfshin njësitet administrative Poliçan, Tërpan dhe Vërtop. Qyteti u themelua dhe u zhvillua rreth kombinatit mekanik të pasluftës si qytet industrial i planifikuar; me tkurrjen e industrisë, baza ekonomike e tij është ngushtuar ndjeshëm. Deri më 2014 territori bënte pjesë në rrethin e Skraparit.

Njësitet administrative sipas ligjit nr. 115/2014: Bashkia Berat — Berat, Velabisht, Otlak, Sinjë, Roshnik; Bashkia Dimal — Ura Vajgurore, Poshnje, Kutalli, Cukalat; Bashkia Poliçan — Poliçan, Tërpan, Vërtop.

B.4.3 Nevojat dhe interesat e përbashkët ekonomikë; tradita historike [Kriteri 1 — neni 108/2 i Kushtetutës]

a) Dimali

Territori i Dimalit ka qenë historikisht pjesë e rrethit të Beratit dhe e zonës së ndikimit të drejtpërdrejtë të qytetit të Beratit, me të cilin e lidhin lugina e Osumit, rruga kombëtare dhe një traditë shekullore tregtare e administrative. Fshatrat e Dimalit kanë gravituar gjithmonë drejt tregut, spitalit dhe institucioneve të Beratit.

Interesat e përbashkët përfshijnë menaxhimin e luginës së poshtme të Osumit (ujitja, kullimi, mbrojtja nga përmbytjet), zinxhirin agroushqimor që lidh prodhimin bujqësor të Dimalit me tregun e përpunimit në Berat, dhe korridorin rrugor Lushnjë–Berat mbi të cilin shtrihen të dy njësitet.

b) Poliçani

Edhe pse administrativisht pjesë e ish-rrethit të Skraparit, Poliçani ka gravituar gjithnjë drejt Beratit: rruga më e shkurtër dhe më cilësore e lidh me Beratin (39 minuta), jo me Çorovodën (63 minuta), dhe marrëdhëniet e përditshme ekonomike, arsimore e shëndetësore të qytetit zhvillohen me Beratin. Mali i Tomorrit — masiv i shenjtë dhe park natyror — është hapësirë e përbashkët identitare e kulturore e të dy territoreve, me vendin e pelegrinazhit të Kulmakut.

Interesat e përbashkët përfshijnë administrimin e masivit të Tomorrit (park, turizëm malor, pelegrinazh), korridorin rrugor Berat–Poliçan–Çorovodë, rigjallërimin e trashëgimisë industriale të Poliçanit brenda një strategjie të vetme zhvillimi të luginës, dhe rrjetin e përbashkët të shërbimeve me qendër Beratin.

B.4.4 Arsyet e riorganizimit sipas pesë dimensioneve [Kriteri 2 — neni 89, shkronja "a"]

a) Dimali

Arsyet ekonomike. Dimali ka profil ekonomik bujqësor me performancë të kufizuar dhe bazë të ngushtë biznesi jobujqësor; Berati ofron tregun, shërbimet dhe infrastrukturën përpunuese që i mungojnë periferisë rurale. Treguesit: IPE 43,7 (i ulët, renditja 26/61) për Dimal, kundrejt 43,1 (i ulët) për Berat; 23,0 biznese/1.000 banorë kundrejt 35,7; të ardhura të veta 6.109 lekë/banor kundrejt 7.048 lekë/banor.

Arsyet sociale. Banorët e Dimalit i marrin tashmë në Berat shërbimet spitalore, arsimore të mesme dhe një pjesë të mirë të shërbimeve administrative shtetërore; konsolidimi harmonizon shërbimet vendore me këtë realitet.

Arsyet kulturore. Në dëgjuesën publike të Qarkut Berat u evidentua identiteti i veçantë krahinor i Dimalit; ky raport e njeh atë dhe propozimi shoqërohet me garanci të posaçme: ruajtja e emërimit Dimal për njësinë administrative, e simboleve lokale dhe përfaqësim i garantuar në strukturat e bashkisë së re.

Arsyet demografike. Dimali ka rreth 28.100 banorë me strukturë kryesisht rurale dhe masë urbane të ulët; së bashku me Beratin njësia arrin rreth 90.400 banorë, konsolidim që i jep të gjithë luginës masë kritike demografike. Treguesit: IMU 43,1 (i ulët, renditja 32/61) për Dimal, kundrejt 84,9 (i lartë) për Berat.

Arsyet administrative. Dimali ka tregues funksionalë të mesëm, por mbulim të pjesshëm funksionesh dhe varësi nga transfertat; struktura e tij administrative dyfishon në shkallë të vogël funksione që Berati i ushtron tashmë me kapacitet më të plotë disa kilometra më larg. Treguesit: IFB 64,9 (i mesëm, renditja 17/61) për Dimal; autonomi fiskale 27,9% kundrejt 27,8% të Berat-së; 2,5 punonjës aparati/1.000 banorë kundrejt 1,3.

Avantazhet e riorganizimit:

- Njësi e konsoliduar e luginës së Osumit me rreth 90.400 banorë (së bashku me rastin 5) dhe kapacitet të plotë funksional.
- Menaxhim i integruar i sistemit të ujitjes e kullimit dhe i zinxhirit agroushqimor.
- Qasje e njësuar në zhvillimin turistik që rrezaton qyteti i UNESCO-s drejt zonave rurale (agroturizëm, vreshtari).
- Ulje e kostos administrative dhe standard i njësuar shërbimesh.

b) Poliçani

Arsyet ekonomike. Poliçani ka performancën ekonomike të dytën më të ulët në vend (IPE 18,9, renditja 59/61): baza industriale historike është tkurrur pa u zëvendësuar, vitaliteti i biznesit është minimal dhe punësimi formal i kufizuar. Ankorimi në tregun dhe shërbimet e Beratit është rruga e vetme realiste e rigjallërimit. Treguesit: IPE 18,9 (i ulët, renditja 59/61) për Poliçan, kundrejt 43,1 (i ulët) për Berat; 17,2 biznese/1.000 banorë kundrejt 35,7; të ardhura të veta 12.102 lekë/banor kundrejt 7.048 lekë/banor.

Arsyet sociale. Shërbimet spitalore, arsimore të mesme profesionale dhe shumë shërbime shtetërore merren tashmë në Berat; konsolidimi i jep territorit të Poliçanit qasje të plotë në standardin urban të shërbimeve vendore.

Arsyet kulturore. Identiteti i veçantë i Poliçanit — qytet industrial me histori të vetën dhe krenari qytetare të dokumentuar në dëgjuesën publike — njihet dhe mbrohet: njësia administrative ruan emrin, simbolet dhe festat lokale, dhe përfaqësohet në këshillin e bashkisë së re.

Arsyet demografike. Me rreth 8.800 banorë dhe rënie të vazhdueshme, Poliçani ka masë urbane të pamjaftueshme (IMU 24,3, nivel i ulët) për të mbajtur i vetëm shërbimet dhe investimet që i duhen një qyteti. Treguesit: IMU 24,3 (i ulët, renditja 48/61) për Poliçan, kundrejt 84,9 (i lartë) për Berat.

Arsyet administrative. Treguesit funksionalë të mesëm fshehin një strukturë të brishtë: buxhet i vogël, varësi nga transfertat dhe pamundësi për staf të specializuar teknik; kostoja fikse e aparatit për banor është ndër më të lartat në qark. Treguesit: IFB 52,7 (i mesëm, renditja 35/61) për Poliçan; autonomi fiskale 19,1% kundrejt 27,8% të Berat-së; 7,4 punonjës aparati/1.000 banorë kundrejt 1,3.

Avantazhet e riorganizimit:

- Ankorimi i një qyteti industrial në turrje te qendra rajonale me kapacitet zhvillimi.
- Strategji e vetme për masivin e Tomorrit: mbrojtje, turizëm malor dhe pelegrinazh.
- Qasje e territorit të Poliçanit në kapacitetin investues dhe teknik të Beratit.
- Konsolidimi i luginës së Osumit (së bashku me rastin 4) në një njësi rreth 99.100 banorëshe.

B.4.5 Distanca dhe graviteti urban [Kriteri plotësues i vlerësimit]

a) Dimali

Qendra e re, Berati, ndodhet 20,0 km dhe rreth 37 minuta udhëtim nga Ura Vajguore. Lidhja përmes Kuçovës është edhe më e shkurtër (24 minuta), çka e vendos territorin e Dimalit tërësisht brenda zonës gravitacionale të konurbacionit Berat-Kuçovë.

Për ruajtjen e afërsisë së shërbimit, në qendrën e njësisë që konsolidohet dhe në çdo njësi administrative funksionon sportel i integruar shërbimesh me standard të përcaktuar; për njësitë periferike parashikohen shërbime të lëvizshme periodike dhe orare të garantuara transporti publik drejt qendrës së re.

b) Poliçani

Qendra e re, Berati, ndodhet 23,1 km dhe rreth 39 minuta udhëtim nga Poliçani. Sipas matricës së distancave, Berati — dhe jo Çorovoda e ish-rrethit — është njësia ankoruese natyrale e Poliçanit: graviteti real i territorit e ka kapërcyer prej kohësh kufirin e vjetër administrativ.

Për ruajtjen e afërsisë së shërbimit, në qendrën e njësisë që konsolidohet dhe në çdo njësi administrative funksionon sportel i integruar shërbimesh me standard të përcaktuar; për njësitë periferike parashikohen shërbime të lëvizshme periodike dhe orare të garantuara transporti publik drejt qendrës së re.

B.4.6 Kohezioni social-kulturor, identiteti dhe pakicat [Kriteri “veto”]

Konsolidimi kryhet brenda hapësirës historike të ish-rrethit të Beratit. Identiteti krahinor i Dimalit, i evidentuar në dëgjuesën publike, adresohet me garancitë e seksionit X.6 dhe nuk përbën rast të kriterit ndalues, pasi nuk preken të drejta pakicash; megjithatë ai kërkon vëmendje të veçantë në zbatim.

Garancitë identitare të zbatueshme për këtë rast: ish-bashkia Dimal vijon si njësi administrative me emërtimin e saj; ruhen simbolet, emërtimet historike dhe festat lokale; komunitetit i garantohet

përfaqësim në strukturat konsultative të bashkisë së re dhe zbatohen mekanizmat e buxhetimit me pjesëmarrje për njësitë administrative.

Konsolidimi nuk prek komunitete pakice. Identiteti qytetar i Poliçanit, i evidentuar shprehimisht në dëgjuesën e Qarkut Berat, trajtohet me garancitë e forcuara të seksionit X.6; ndarja nga hapësira e Skraparit nuk cenon lidhje historike thelbësore, pasi vetë graviteti i territorit është prej dekadash drejt Beratit.

Garancitë identitare të zbatueshme për këtë rast: ish-bashkia Poliçan vijon si njësi administrative me emërtimin e saj; ruhen simbolet, emërtimet historike dhe festat lokale; komuniteti i garantohet përfaqësim në strukturat konsultative të bashkisë së re dhe zbatohen mekanizmat e buxhetimit me pjesëmarrje për njësitë administrative.

B.4.7 Mendimi i popullatës [Kriteri 3 — neni 108/2; neni 89, shkronja “b”]

Në dëgjuesën publike të Qarkut Berat (5 qershor 2026) u ngritën identitetet e veçanta krahinore të Dimalit, Poliçanit e Skraparit dhe kërkesa për konsultim më të afërt me komunitetet. Këto qëndrime janë pasqyruar drejtpërdrejt në garancitë identitare të këtij raporti dhe do të verifikohen në procesin e posaçëm të konsultimit para miratimit.

Në dëgjuesën publike të Qarkut Berat (5 qershor 2026) u evidentua identiteti i veçantë i Poliçanit dhe kërkesa për konsultim të afërt me komunitetet. Procesi i posaçëm i konsultimit sipas nenit 90 do t'i japë komunitetit të Poliçanit mundësinë të shprehet drejtpërdrejt mbi këtë propozim para miratimit të ligjit.

Në zbatim të nenit 90 të ligjit nr. 139/2015, përpara miratimit të ligjit zhvillohet procesi i posaçëm i marrjes së mendimit të popullsisë për këtë konsolidim: dëgjesa publike të strukturuar në qendrën e secilës njësi dhe në njësitë administrative, pyetësor i dokumentuar dhe shqyrtim në këshillat bashkiakë të Beratit, Dimalit dhe Poliçanit, me dokumentim publik të rezultateve.

[Ky seksion plotësohet me rezultatet e procesit të posaçëm të konsultimit përpara shqyrtimit në seancë plenare.]

B.4.8 Harta administrativo-territoriale dhe organizimi i brendshëm [Kriteri 4 — neni 89, shkronja “c”]

Njësia e re shtrihet mbi territorin e plotë të tre bashkive ekzistuese, pa asnjë ndryshim të kufijve të jashtëm të tyre: kufiri i ri i bashkisë Berat përbëhet nga tërësia e kufijve ekzistues të tre njësive, ndërsa kufijtë e brendshëm mes tyre shfuqizohen. Qendra e bashkisë së konsoliduar është qyteti Berat. Njësitë administrative përbërëse janë 12, të organizuara në tre qytete përbërëse (Berat, Dimal, Poliçan).

[Harta e gjendjes aktuale dhe harta e propozuar për këtë konsolidim paraqiten në Aneksin C — përgatiten mbi shtresat zyrtare të ASIG-ut.]

Organizimi i brendshëm i bashkisë së konsoliduar sipas strukturës Bashki → Qytet → Njësi Administrative:

Qyteti	Njësitë administrative përbërëse	Nr. NjA	Popullsia 2023	Pesha
Berat	Berat, Velabisht, Otlak, Sinjë, Roshnik	5	62.232	62,8%

Qyteti	Njësitë administrative përbërëse	Nr. NJA	Popullsia 2023	Pesha
Dimal	Ura-Vajguore, Poshnje, Kutalli, Cukalat	4	28.135	28,4%
Poliçan	Poliçan, Tërpan, Vërtop	3	8.762	8,8%

Tabela B.4.8. Struktura e brendshme e bashkisë së konsoliduar Berat sipas "Riorganizime_Finale". Pesha llogaritet ndaj popullsisë së bashkisë së konsoliduar (99.129 banorë, Censi 2023); për qytetet që nuk përkojnë me ish-bashki më vete, popullsia e veçuar saktësohet me detajimin teknik të hartave.

B.4.9 Rregullimi financiar dhe i detyrimeve [Kriteri 5 — neni 89, shkronja "ç"]

Njësia e re është pasardhëse universale e të tre bashkive: ajo trashëgon me ligj të gjitha të drejtat, detyrimet, asetet, pasuritë dhe marrëdhëniet juridike të tyre, përfshirë detyrimet ndaj të tretëve (kreditorë, kontrata në zbatim, vendime gjyqësore) dhe detyrimet e ndërsjella, të cilat shuhet me konsolidim. Brenda 90 ditëve nga hyrja në fuqi e ligjit kryhet inventarizimi i plotë i aseteve, i detyrimeve dhe i kontratave të të tre njësive, i certifikuar nga Ministria e Financave; regjistrimi i pasurive në emër të njësisë së re kryhet pa taksa e tarifa.

Buxheti i vitit të parë të njësisë së re ndërtohet si konsolidim i tre buxheteve ekzistuese; transfertat e pakushtëzuar llogaritet mbi treguesit e territorit të konsoliduar dhe, për periudhën e tranzicionit, garantohej që asnjë njësi të mos marrë më pak se shumta e transfertave aktuale të të tre njësive. Investimet në vijim vazhdojnë sipas kontratave; personeli trajtohet sipas legjislacionit të nëpunësit civil dhe Kodit të Punës, me plan ristrukturimi që jep përparësi riallokimit drejt shërbimeve dhe sporteve territoriale.

Treguesi fiskal (2025)	Dimal	Poliçan	Berat	Njësia e konsoliduar
Të ardhura të veta (mijë lekë)	171.864	106.036	438.604	716.504
Ndërmarrje aktive (2023)	647	151	2.220	3.018
Të punësuar në ndërmarrje	2.289	322	10.924	13.535
Barra e detyrimeve të prapambetura (% e buxhetit)	18,2%	1,7%	7,0%	konsolidohet

B.4.10 Realizimi në nivel më të lartë i funksioneve dhe i politikave të zhvillimit [Kriteri 6]

Njësia e re ushtron në nivel më të lartë planifikimin territorial të luginës, menaxhimin e ujërave dhe të tokës bujqësore, zhvillimin ekonomik vendor (tregjet agroushqimore, agroturizmi) dhe shërbimet publike me standard urban për zonën rurale përreth.

Njësia e re ushtron në nivel më të lartë zhvillimin ekonomik vendor (rigjallërimi i zonës industriale të Poliçanit si pjesë e ekonomisë së luginës), administrimin e Tomorrit, planifikimin territorial dhe shërbimet sociale — funksione që Poliçani i vogël nuk i mbart dot i vetëm.

B.4.11 Përfitimet e pritshme dhe treguesit e monitorimit [Kriteri 7]

- Kursim administrativ dhe kapacitet i shtuar investues për zonën rurale të Dimalit.
- Integrim i prodhimit bujqësor me tregun dhe turizmin e Beratit.
- Standard i njësuar shërbimesh në të gjithë luginën e poshtme të Osumit.
- Përfaqësim më i fortë i të gjithë territorit në programet kombëtare e europiane.
- Rigjallërim i mundshëm i bazës industriale brenda strategjisë së zhvillimit të luginës.
- Standard urban shërbimesh për banorët e Poliçanit dhe të njësive rurale Tërpan e Vërtop.
- Kursim administrativ dhe staf teknik i konsoliduar.
- Integrimi i ofertës turistike Tomorr–Osum–Berat në një destinacion të vetëm.

Zbatimi monitorohet me tregues të matshëm — IFB/IPE/IMU të njësisë së re, kosto administrative për banor, standardet e shërbimeve në njësitë administrative — me rivlerësim publik jo më vonë se tre vjet pas konstituimit të organeve të reja.

B.4.12 Konkluzioni: tabela e konformitetit

Kriteri	Vlerësimi	Referenca
1. Nevojat e interesat e përbashkët ekonomikë dhe tradita historike (neni 108/2)	Plotësohet	B.4.3
2. Arsyet ekonomike, sociale, kulturore, demografike, administrative (neni 89/a)	Plotësohet	B.4.4
3. Mëndimi i popullatës (neni 108/2; neni 89/b)	Në proces	B.4.7 — plotësohet para miratimit
4. Hartat administrativo-territoriale (neni 89/c)	Plotësohet	B.4.8; Anekset C–D
5. Rregullimi financiar dhe i detyrimeve (neni 89/ç)	Plotësohet	B.4.9
6. Funksionet në nivel më të lartë / politikat e zhvillimit	Plotësohet	B.4.10
7. Përfitimet nga zbatimi i reformës	Plotësohet	B.4.11

B.5 Konsolidimi i bashkive Patos dhe Fier në Bashkinë Fier

B.5.1 Përmbledhja e rastit

Propozohet që Bashkia Patos të konsolidohet me Bashkinë Fier, duke krijuar një njësi të vetme të vetëqeverisjes vendore me qendër në Fier, me 120.190 banorë (Censi 2023), sipërfaqe rreth 702 km² dhe 13 njësi administrative. Qendrat e dy njësive ndajnë 7,4 km rrugë dhe rreth 13,4 minuta udhëtim.

Treguesi	Patos	Fier	Njësia e konsoliduar	Referenca
Popullsia (Censi 2023)	18.227	101.963	120.190	INSTAT
Sipërfaqja (km ²)	82,5	619,9	702,4	Ligji 115/2014
IFB (0–100 / niveli / renditja)	71,7 / i lartë / 10	55,4 / i mesëm / 32	—	Indeksi IFB 2025
IPE (0–100 / niveli / renditja)	72,3 / i lartë / 8	70,9 / i lartë / 10	—	Indeksi IPE 2025
IMU (0–100 / niveli / renditja)	50,2 / i mesëm / 25	82,8 / i lartë / 9	—	Indeksi IMU 2025
Të ardhura të veta 2025 (mijë lekë)	144.311	813.327	957.638	MFE 2025
Të ardhura të veta / banor (lekë)	7.917	7.977	7.968	Llogaritje
Njësi administrative	—	—	13	Projektligji
Koha e udhëtimit qendër–qendër	—	—	13,4 min (7,4 km)	Matrica 2026

Fier–Patos është rasti i integritimit funksional të kryer: një zonë e vetme urbane-industriale, 13 minuta distancë, një ekonomi e përbashkët e naftës dhe e shërbimeve. Konsolidimi nuk korrigjon një dobësi — ai njeh një realitet të konsoliduar dhe i jep një qeverisje të vetme.

Statusi i qytetit përbërës: në zbatim të nenit 1, pika 2, të projektligjit, Patos njihet brenda bashkisë së re si qytet përbërës, me njësitë e veta administrative, me nënkryetar të emëruar nga kryetari i bashkisë dhe me përfaqësim proporcional në këshillin bashkiak sipas peshës së vet demografike (rreth 15,2% e popullsisë së bashkisë përfundimtare).

B.5.2 Profili i njësive të përfshira

Bashkia Patos përfshin qytetin e Patosit dhe njësitë administrative Zharëz dhe Ruzhdie, në zemër të zonës naftëmbajtëse Patos–Marinëz, vendburimit më të madh në tokë të naftës në Europë. Qyteti u zhvillua si qendër e industrisë nxjerrëse dhe ruan edhe sot profil të fortë industrial, me tregues funksionalë e ekonomikë ndër më të lartët e vendit (IFB 71,7; IPE 72,3).

Bashkia Fier, qendra e Qarkut Fier, përfshin dhjetë njësi administrative dhe mbi 100 mijë banorë; është qendra ekonomike, tregtare dhe e shërbimeve e të gjithë Myzeqesë, ish-qendra e rrethit të Fierit, në të

cilin bënte pjesë edhe Patosi, dhe një nga polet kryesore urbane të vendit, me afërsi me parkun arkeologjik të Apolonisë.

Njësitë administrative sipas ligjit nr. 115/2014: Bashkia Patos — Patos, Zharëz, Ruzhdie; Bashkia Fier — Fier, Cakran, Mbrostar-Ura, Libofshë, Qendër, Dërmenas, Topojë, Levan, Frakull, Portëz.

B.5.3 Nevojat dhe interesat e përbashkët ekonomikë; tradita historike [Kriteri 1 — neni 108/2 i Kushtetutës]

Patosi dhe Fieri i përkasin të njëjtit trup urban-industrial të lindur rreth naftës së Myzeqesë: i njëjti rreth deri më 2014, i njëjti treg pune, dhe një vazhdimësi e ndërtuar urbane që i lidh të dy qytetet në 13 minuta udhëtim — çifti më i afërt nga të gjithë konsolidimet e propozuara. Historia ekonomike e njërit nuk tregohet dot pa tjetrin.

Interesi i përbashkët qendror është zona naftëmbajtëse Patos–Marinëz: pasuri kombëtare, por edhe barrë e përbashkët mjedisore (ndotja historike, sizmiciteti i induktuar, rehabilitimi i puseve), që kërkon një bashkëbisedues të vetëm vendor përballë qeverisë qendrore dhe koncesionarëve, përfshirë çështjen e rentës minerare. Ky konsolidim, ndryshe nga rastet e tjera, nuk motivohet nga dobësia e njësisë që konsolidohet, por nga integrimi funksional i një zone të vetme urbane-industriale.

B.5.4 Arsytet e riorganizimit sipas pesë dimensioneve [Kriteri 2 — neni 89, shkronja “a”]

Arsyet ekonomike. Patosi ka tregues ekonomikë të lartë të mbështetur në industrinë nxjerrëse, por bazë të ngushtë e të paqëndrueshme (varësi nga një sektor i vetëm); Fieri ofron diversifikimin, tregun dhe shërbimet. Ekonomia e të dy territoreve është tashmë një e vetme. Treguesit: IPE 72,3 (i lartë, renditja 8/61) për Patos, kundrejt 70,9 (i lartë) për Fier; 28,6 biznese/1.000 banorë kundrejt 46,4; të ardhura të veta 7.917 lekë/banor kundrejt 7.977 lekë/banor.

Arsyet sociale. Vazhdimësia urbane bën që shërbimet — spitalore, arsimore, tregtare — të konsumohen tashmë në mënyrë të kryqëzuar; konsolidimi heq dyfishimet dhe mundëson planifikim të vetëm të rrjetit të shërbimeve.

Arsyet kulturore. Të dy qytetet ndajnë të njëjtin identitet myzeqar dhe kulturën industriale të naftës; nuk ka dallime identitare që kërkojnë trajtim të veçantë.

Arsyet demografike. Njësia e re prek rreth 120.200 banorë — bashkia e dytë a e tretë më e madhe në vend — me strukturë të fortë urbane dhe masë kritike të plotë për çdo funksion vendor. Treguesit: IMU 50,2 (i mesëm, renditja 25/61) për Patos, kundrejt 82,8 (i lartë) për Fier.

Arsyet administrative. Dy administrata paralele mbi një zonë të vetme urbane dyfishojnë strukturat pikërisht aty ku integrimi hapësinor është më i ploti; konsolidimi çliron kapacitet administrativ pa humbje afërsie (13 minuta). Treguesit: IFB 71,7 (i lartë, renditja 10/61) për Patos; autonomi fiskale 20,9% kundrejt 28,7% të Fier-së; 3,1 punonjës aparati/1.000 banorë kundrejt 3,1.

Avantazhet e riorganizimit:

- Qeverisje e njësuar e zonës urbane-industriale Fier–Patos dhe e vendburimit Patos–Marinëz.
- Zë i vetëm vendor për rentën minerare dhe rehabilitimin mjedisor të zonës së naftës.
- Pol urban rreth 120.200 banorësh me kapacitet të plotë për të gjitha funksionet.
- Heqja e dyfishimeve administrative në një hapësirë tashmë të integruar.

B.5.5 Distanca dhe graviteti urban [Kriteri plotësues i vlerësimit]

Qendra e re, Fieri, ndodhet vetëm 7,4 km dhe 13 minuta udhëtim nga Patosi — distanca më e shkurtër ndër të gjitha konsolidimet e propozuara. Zona e ndërtuar është praktikisht e vazhdueshme dhe lëvizjet ditore për punë e shërbime janë masive në të dy drejtimet.

Për ruajtjen e afërsisë së shërbimit, në qendrën e njësive që konsolidohet dhe në çdo njësi administrative funksionon sportel i integruar shërbimesh me standard të përcaktuar; për njësitë periferike parashikohen shërbime të lëvizshme periodike dhe orare të garantuara transporti publik drejt qendrës së re.

B.5.6 Kohezioni social-kulturor, identiteti dhe pakicat [Kriteri “veto”]

Konsolidimi kryhet brenda hapësirës së ish-rrethit të Fierit dhe nuk prek asnjë komunitet pakice a veçori identitare; kriteri i kohezionit nuk aktivizohet.

Garancitë identitare të zbatueshme për këtë rast: ish-bashkia Patos vijon si njësi administrative me emërtimin e saj; ruhen simbolet, emërtimet historike dhe festat lokale; komunitetit i garantohet përfaqësim në strukturat konsultative të bashkisë së re dhe zbatohen mekanizmat e buxhetimit me pjesëmarrje për njësitë administrative.

B.5.7 Mendimi i popullatës [Kriteri 3 — neni 108/2; neni 89, shkronja “b”]

Në dëgjuesën publike të Qarkut Fier (12 maj 2026) u theksuan profili bujqësor e industrial i qarkut, çështjet mjedisore të zonës së naftës dhe kërkesa që renta e burimeve natyrore të kthehet në territoret prodhuese — kërkesë që një njësi e konsoliduar Fier–Patos e përfaqëson me peshë shumë më të madhe.

Në zbatim të nenit 90 të ligjit nr. 139/2015, përpara miratimit të ligjit zhvillohet procesi i posaçëm i marrjes së mendimit të popullsisë për këtë rast: dëgjesa publike të strukturuar në qendrën e secilës njësi dhe në njësitë administrative, pyetësor i dokumentuar dhe shqyrtim në këshillat bashkiakë të Patos-s dhe Fier-s, me dokumentim publik të rezultateve.

[Ky seksion plotësohet me rezultatet e procesit të posaçëm të konsultimit përpara shqyrtimit në seancë plenare.]

B.5.8 Harta administrativo-territoriale dhe organizimi i brendshëm [Kriteri 4 — neni 89, shkronja “c”]

Njësia e re shtrihet mbi territorin e plotë të dy bashkive ekzistuese, pa asnjë ndryshim të kufijve të jashtëm të tyre: kufiri i ri i bashkisë Fier përbëhet nga konsolidimi i kufijve ekzistues të të dy njësive, ndërsa kufiri i brendshëm mes tyre shfuqizohet. Qendra e bashkisë së re është qyteti Fier. Njësitë administrative përbërëse janë: Fier, Cakran, Mbrostar-Ura, Libofshë, Qendër, Dërmenas, Topojë, Levan, Frakull, Portëz, Patos, Zharëz, Ruzhdië (gjithsej 13).

Organizimi i brendshëm i bashkisë së konsoliduar sipas strukturës Bashki → Qytet → Njësi Administrative:

Qyteti	Njësiti administrative përbërëse	Nr. NJA	Popullsia 2023	Pesha
Fier	Fier, Cakran, Mbrostar Ura, Libofshë, Qendër, Dërmenas, Topojë, Levan, Frakull, Portëz	10	101.963	84,8%
Patos	Patos, Zharëz, Ruzhdië	3	18.227	15,2%

Tabela B.5.8. Struktura e brendshme e bashkisë së konsoliduar Fier sipas "Riorganizime_Finale". Peshë llogaritet ndaj popullsisë së bashkisë së konsoliduar (120.190 banorë, Cënsi 2023); për qytetet që nuk përkojnë me ish-bashki më vete, popullsia e veçuar saktësohet me detajimin teknik të hartave.

B.5.9 Rregullimi financiar dhe i detyrimeve [Kriteri 5 — neni 89, shkronja "ç"]

Njësia e re është pasardhëse universale e të dy bashkive: ajo trashëgon me ligj të gjitha të drejtat, detyrimet, asetet, pasuritë dhe marrëdhëniet juridike të tyre, përfshirë detyrimet ndaj të tretëve (kreditorë, kontrata në zbatim, vendime gjyqësore) dhe detyrimet e ndërsjella, të cilat shuhet me konsolidim. Brenda 90 ditëve nga hyrja në fuqi e ligjit kryhet inventarizimi i plotë i aseteve, i detyrimeve dhe i kontratave të të dy njësive, i certifikuar nga Ministria e Financave; regjistrimi i pasurive në emër të njësisë së re kryhet pa taksa e tarifa.

Buxheti i vitit të parë të njësisë së re ndërtohet si konsolidim i dy buxheteve ekzistuese; transfertat e pakushtëzuar llogaritet mbi treguesit e territorit të konsoliduar dhe, për periudhën e tranzicionit, garantohet që asnjë njësi të mos marrë më pak se shuma e transfertave aktuale të të dy njësive. Investimet në vijim vazhdojnë sipas kontratave; personeli trajtohet sipas legjislacionit të nëpunësit civil dhe Kodit të Punës, me plan rristrukturimi që jep përparësi rialokimit drejt shërbimeve dhe sporteleve territoriale.

Treguesi fiskal (2025)	Patos	Fier	Njësia e konsoliduar
Të ardhura të veta (mijë lekë)	144.311	813.327	957.638
Ndërmarrje aktive (2023)	522	4.734	5.256
Të punësuar në ndërmarrje	4.716	24.997	29.713
Barra e detyrimeve të prapambetura (% e buxhetit)	0%	1,2%	konsolidohet

B.5.10 Realizimi në nivel më të lartë i funksioneve dhe i politikave të zhvillimit [Kriteri 6]

Njësia e re ushtron në nivel më të lartë planifikimin urban të konurbacionit, transportin publik të integruar, menaxhimin mjedisor të zonës naftëmbajtëse, dhe zhvillimin ekonomik strategjik — funksione që sot ndahen artificialisht mes dy administratave në të njëjtën hapësirë të ndërtuar.

B.5.11 Përfitimet e pritshme dhe treguesit e monitorimit [Kriteri 7]

- Planifikim dhe transport i njësuar në konurbacionin Fier–Patos.
- Kapacitet i konsoliduar për rehabilitimin mjedisor dhe negocimin e rentës.
- Kursim administrativ nga heqja e strukturave paralele.
- Forcimi i pozitës së polit Fier në ekonominë kombëtare dhe në programet europiane.

Zbatimi monitorohet me tregues të matshëm — IFB/IPE/IMU të njësisë së re, kosto administrative për banor, standardet e shërbimeve në njësitë administrative — me rivlerësim publik jo më vonë se tre vjet pas konstituimit të organeve të reja.

B.5.12 Konkluzioni: tabela e konformitetit

Kriteri	Vlerësimi	Referenca
1. Nevojat e interesat e përbashkët ekonomikë dhe tradita historike (neni 108/2)	Plotësohet	B.5.3
2. Arsytet ekonomike, sociale, kulturore, demografike, administrative (neni 89/a)	Plotësohet	B.5.4
3. Mendimi i popullatës (neni 108/2; neni 89/b)	Në proces	B.5.7 — plotësohet para miratimit
4. Hartat administrativo-territoriale (neni 89/c)	Plotësohet	B.5.8; Anekset C–D
5. Rregullimi financiar dhe i detyrimeve (neni 89/ç)	Plotësohet	B.5.9
6. Funksionet në nivel më të lartë / politikat e zhvillimit	Plotësohet	B.5.10
7. Përfitimet nga zbatimi i reformës	Plotësohet	B.5.11

B.6 Konsolidimi i bashkive Divjakë dhe Lushnjë në Bashkinë Lushnjë

B.6.1 Përmbledhja e rastit

Propozohet që Bashkia Divjakë të konsolidohet me Bashkinë Lushnjë, duke krijuar një njësi të vetme të vetëqeverisjes vendore me qendër në Lushnjë, me 88.017 banorë (Censi 2023), sipërfaqe rreth 682,3 km² dhe 16 njësi administrative. Qendrat e dy njësive ndajnë 20,2 km rrugë dhe rreth 32,6 minuta udhëtim.

Treguesi	Divjakë	Lushnjë	Njësia e konsoliduar	Referenca
Popullsia (Censi 2023)	24.882	63.135	88.017	INSTAT
Sipërfaqja (km ²)	309,6	372,7	682,3	Ligji 115/2014
IFB (0–100 / niveli / renditja)	59,4 / i mesëm / 23	65,0 / i mesëm / 16	—	Indeksi IFB 2025
IPE (0–100 / niveli / renditja)	38,5 / i ulët / 35	45,0 / i mesëm / 23	—	Indeksi IPE 2025
IMU (0–100 / niveli / renditja)	31,3 / i ulët / 36	59,9 / i mesëm / 17	—	Indeksi IMU 2025
Të ardhura të veta 2025 (mijë lekë)	169.412	407.555	576.967	MFE 2025
Të ardhura të veta / banor (lekë)	6.809	6.456	6.555	Llogaritje
Njësi administrative	—	—	16	Projektligji
Koha e udhëtimit qendër–qendër	—	—	32,6 min (20,2 km)	Matrica 2026

Konsolidimi Divjakë–Lushnjë rikomponon hapësirën e njësuar të Myzeqesë së Lushnjës, të cilën reforma e vitit 2014 e la të ndarë në dy njësi me kapacitete të pabarabarta. Divjaka, pa asnjë qendër urbane sipas standardit DEGURBA (norma e urbanizimit 0%) dhe me performancë ekonomike të ulët, graviton natyrshëm drejt Lushnjës — qendrës tregtare e administrative të krahinës dhe tregut ku prodhimi bujqësor i saj shitet çdo ditë. Të dy njësitë kanë qenë deri më 2014 pjesë e të njëjtit rreth.

Statusi i qytetit përbërës: në zbatim të nenit 1, pika 2, të projektligjit, Divjakë njihet brenda bashkisë së re si qytet përbërës, me njësitë e veta administrative, me nënkryetar të emëruar nga kryetari i bashkisë dhe me përfaqësim proporcional në këshillin bashkiak sipas peshës së vet demografike (rreth 28,3% e popullsisë së bashkisë përfundimtare).

B.6.2 Profili i njësive të përfshira

Bashkia Divjakë shtrihet në pjesën perëndimore të Qarkut Fier, mes bregdetit të Adriatikut dhe fushës së Myzeqesë, dhe përbëhet nga qyteti i Divjakës dhe njësitë administrative Tërbuf, Grabjan, Gradishtë dhe Remas. Njësia u krijua si bashki më 2015 nga konsolidimi i ish-komunave përkatëse. Territori mbart një nga pasuritë natyrore më të njohura të vendit — Parkun Kombëtar Divjakë–Karavasta me lagunën e Karavastasë — dhe një bujqësi intensive perimesh e blegtorie që furnizon tregjet kombëtare.

Bashkia Lushnjë, me qendër qytetin e Lushnjës, përfshin 11 njësi administrative dhe është qendra tradicionale administrative, tregtare dhe arsimore e Myzeqesë së Lushnjës. Deri në reformën e vitit 2014, Lushnja ishte qendër e rrethit të Lushnjës, në të cilin bënte pjesë edhe territori i sotëm i Divjakës. Qyteti është nyja ku përqendrohen tregu bujqësor, shërbimet spitalore, arsimi i mesëm dhe institucionet shtetërore të krahinës.

Njësitë administrative sipas ligjit nr. 115/2014: Bashkia Divjakë — Divjakë, Tërbuf, Grabjan, Gradishtë, Remas; Bashkia Lushnjë — Lushnjë, Allkaj, Ballagat, Bubullimë, Dushk, Fier Shegan, Golem, Hysgjokaj, Karbunarë, Kolonjë, Krutje.

B.6.3 Nevojat dhe interesat e përbashkët ekonomikë; tradita historike [Kriteri 1 — neni 108/2 i Kushtetutës]

Dy bashkitë kanë qenë historikisht një trup i vetëm administrativ: rrethi i Lushnjës. Myzeqeja e Lushnjës përbën një hapësirë të njësuar gjeografike, etnografike dhe ekonomike — fusha më pjellore e vendit, e bonifikuar dhe e sistemuar si një sistem i vetëm hidraulik — ku lidhjet familjare, tregtare dhe kulturore mes Divjakës dhe Lushnjës janë të përditshme dhe të pandërprera.

Interesat e përbashkët ekonomikë janë të prekshëm: sistemi i përbashkët i ujitjes dhe i kullimit i fushës së Myzeqesë, i cili nuk njeh kufij administrativë dhe kërkon administrim të njësuar; tregu bujqësor i Lushnjës si pika e shitjes së prodhimit divjakas; korridori rrugor Lushnjë–Divjakë dhe dalja në bregdet; si dhe potenciali turistik i Parkut Kombëtar Divjakë–Karavasta, vlera e të cilit realizohet vetëm përmes një planifikimi territorial me masë kritike, të lidhur me rrjetin e shërbimeve e të akomodimit të krahinës.

B.6.4 Arsyet e riorganizimit sipas pesë dimensioneve [Kriteri 2 — neni 89, shkronja “a”]

Arsyet ekonomike. Ekonomia e Divjakës mbështetet pothuajse tërësisht në bujqësinë familjare me vlerë të kufizuar të shtuar: punësimi formal është 72,7 të punësuar/1.000 banorë kundrejt 188,0 në Lushnjë, dhe vitaliteti i biznesit 28,9 ndërmarrje/1.000 banorë kundrejt 44,4. Treguesit: IPE 38,5 (i ulët, renditja 35/61) për Divjakën, kundrejt 45,0 (i mesëm, renditja 23/61) për Lushnjën. Asnjëra njësi nuk shfrytëzon dot e vetme potencialin e plotë bujqësor e turistik të krahinës; së bashku ato formojnë masën e nevojshme kritike.

Arsyet sociale. Shërbimet e specializuara — spitali, arsimi i mesëm profesional, shërbimet sociale të specializuara — merren tashmë në Lushnjë; administrata divjakase nuk i ofron dot ato në standard të plotë. Konsolidimi e zyrtarizon marrëdhënien reale të shërbimit dhe mundëson standard të njësuar për të gjithë krahinën.

Arsyet kulturore. Të dy komunitetet i përkasin identitetit myzeqar të përbashkët, me tradita, festa dhe trashëgimi të njëjtë krahinore. Konsolidimi nuk bashkon dy identitete të ndryshme — ai ribashkon një identitet të vetëm të ndarë administrativisht.

Arsyet demografike. Divjaka nuk ka asnjë qendër urbane sipas standardit ndërkombëtar DEGURBA: norma e urbanizimit është 0% dhe qendra e saj nuk arrin pragun minimal të qytezës. Treguesit: IMU 31,3 (i ulët, renditja 36/61) për Divjakën, kundrejt 59,9 (i mesëm, renditja 17/61) për Lushnjën. Territor demografikisht i konsiderueshëm, por i organizuar si rrjet fshatrash pa bërthamë organizuese.

Arsyet administrative. Divjaka mban 8,6 punonjës aparat/1.000 banorë kundrejt 3,2 të Lushnjës — gati trefish barrë më e rëndë për të njëjtat funksione — me autonomi fiskale 20,1% dhe barrë detyrimesh të

prapambetura 5,3% të buxhetit. Treguesit: IFB 59,4 (i mesëm, renditja 23/61) për Divjakën, kundrejt 65,0 (i mesëm, renditja 16/61) për Lushnjën.

Avantazhet e riorganizimit:

- Krijimi i një njësie me rreth 88 mijë banorë, ndër bashkitë e mëdha bujqësore të vendit, me administratë të vetme profesionale.
- Administrim i njësuar i sistemit të ujitjes e të kullimit të Myzeqesë dhe i tokës bujqësore me prodhuese të vendit.
- Planifikim i integruar i Parkut Kombëtar Divjakë-Karavasta me rrjetin e shërbimeve të krahinës.
- Ulje e kostos fikse administrative dhe rialokimi i kursimeve drejt shërbimeve e investimeve rurale.

B.6.5 Distanca dhe graviteti urban [Kriteri plotësues i vlerësimit]

Qendra e re, qyteti i Lushnjës, ndodhet 20,2 km dhe rreth 33 minuta udhëtim nga Divjaka, përgjatë rrugës fushore që lidh të dy qytetet. Sipas matricës së distancave të Komisionit, Lushnja është njësi ankoruese natyrale e Divjakës: qendra më e afërt me masë urbane të konsoliduar, drejt së cilës banorët udhëtojnë tashmë për tregun, spitalin dhe arsimin e mesëm.

Për ruajtjen e afërsisë së shërbimit, në qendrën e Divjakës dhe në çdo njësi administrative funksionon sportel i integruar shërbimesh me standard të përcaktuar; për njësitë bregdetare e periferike (Remas, Gradishtë) parashikohen shërbime të lëvizshme periodike dhe orare të garantuara transporti publik drejt qendrës së re.

B.6.6 Kohezioni social-kulturor, identiteti dhe pakicat [Kriteri “veto”]

Konsolidimi kryhet tërësisht brenda hapësirës historike të Myzeqesë së Lushnjës dhe nuk prek asnjë komunitet pakice të njohur me ligjin nr. 96/2017. Në dëgjuesën publike të Qarkut Fier nuk u evidentuan kundërshti identitare për këtë territor; kriteri i kohezionit nuk aktivizohet si kriter ndalues.

Garancitë identitare të zbatueshme për këtë rast: Divjaka njihet si qytet përbërës i bashkisë së re me emërtimin dhe territorin e vet; ruhen simbolet, emërtimet historike dhe festat lokale; komunitetit i garantohej përfaqësim proporcional në këshillin bashkiak dhe zbatohen mekanizmat e buxhetimit me pjesëmarrje për njësitë administrative.

B.6.7 Mendimi i popullatës [Kriteri 3 — neni 108/2; neni 89, shkronja “b”]

Në dëgjuesën publike të Qarkut Fier (12 maj 2026, me sesionin plotësues të 28 majit), ku u referuan bashkitë e qarkut përfshirë Divjakën dhe Lushnjën, u evidentuan dy mesazhe me rëndësi për këtë rast: kufizimet strukturore të bashkive të vogla në staf të specializuar e kapacitet investues — të pranuar edhe nga vetë drejtuesit vendorë — dhe rëndësia jetike e shërbimit të ujitjes e kullimit për ekonominë e krahinës, shërbim që kryetarja e Bashkisë Lushnjë e dëshmoi si të rikthyer në 80% të territorit pas konsolidimit të parë.

Në zbatim të nenit 90 të ligjit nr. 139/2015, përpara miratimit të ligjit zhvillohet procesi i posaçëm i marrjes së mendimit të popullsisë për këtë rast: dëgjesa publike të strukturuar në qendrën e secilës njësi dhe në

njësitë administrative, pyetësor i dokumentuar dhe shqyrtim në këshillat bashkiakë të Divjakës dhe Lushnjës, me dokumentim publik të rezultateve.

[Ky seksion plotësohet me rezultatet e procesit të posaçëm të konsultimit përpara shqyrtimit në seancë plenare.]

B.6.8 Harta administrativo-territoriale dhe organizimi i brendshëm [Kriteri 4 — neni 89, shkronja “c”]

Njësia e re shtrihet mbi territorin e plotë të dy bashkive ekzistuese, pa asnjë ndryshim të kufijve të jashtëm të tyre: kufiri i ri i bashkisë Lushnjë përbëhet nga konsolidimi i kufijve ekzistues të të dy njësive, ndërsa kufiri i brendshëm mes tyre shfuqizohet. Qendra e bashkisë së re është qyteti Lushnjë. Njësitë administrative përbërëse janë 16: njësitë e sotme të Lushnjës dhe të Divjakës, të plota dhe me emërtimet e tyre.

Organizimi i brendshëm i bashkisë së konsoliduar sipas strukturës Bashki → Qytet → Njësi Administrative:

Qyteti	Njësitë administrative përbërëse	Nr. NJA	Popullsia 2023	Pesha
Lushnjë	Lushnjë, Allkaj, Bubullimë, Hysgjokaj, Golem, Dushk, Karbunarë, Ballagat, Fier Shegan, Kolonjë, Krutje	11	63.135	71,7%
Divjakë	Divjakë, Tërbuf, Grabjan, Gradishtë, Remas	5	24.882	28,3%

Tabela B.6.8. Struktura e brendshme e bashkisë së konsoliduar Lushnjë sipas “Riorganizime_Finale”. Pesha llogaritet ndaj popullsisë së bashkisë së konsoliduar (88.017 banorë, Censi 2023); për qytetet që nuk përkojnë me ish-bashki më vete, popullsia e veçuar saktësohet me detajimin teknik të hartave.

B.6.9 Rregullimi financiar dhe i detyrimeve [Kriteri 5 — neni 89, shkronja “ç”]

Njësia e re është pasardhëse universale e të dy bashkive: ajo trashëgon me ligj të gjitha të drejtat, detyrimet, asetet, pasuritë dhe marrëdhëniet juridike të tyre, përfshirë detyrimet ndaj të tretëve dhe detyrimet e ndërsjella, të cilat shuhen me konsolidim. Brenda 90 ditëve nga hyrja në fuqi e ligjit kryhet inventarizimi i plotë i aseteve, i detyrimeve dhe i kontratave, i certifikuar nga Ministria e Financave; regjistrimi i pasurive në emër të njësisë së re kryhet pa taksa e tarifa.

Buxheti i vitit të parë ndërtohet si konsolidim i dy buxheteve ekzistuese; transferta e pakushtëzuar llogaritet mbi treguesit e territorit të konsoliduar dhe, për periudhën e tranzicionit, garantohet që njësia e re të mos marrë më pak se shuma e transfertave aktuale të të dy njësive. Investimet në vijim vazhdojnë sipas kontratave; personeli trajtohet sipas legjislacionit të nëpunësit civil dhe Kodit të Punës.

Treguesi fiskal (2025)	Divjakë	Lushnjë	Njësia e konsoliduar
Të ardhura të veta (mijë lekë)	169.412	407.555	576.967
Ndërmarrje aktive (2023)	720	2.803	3.523
Të punësuar në ndërmarrje	1.808	11.871	13.679

Treguesi fiskal (2025)	Divjakë	Lushnjë	Njësia e konsoliduar
Barra e detyrimeve të prapambetura (% e buxhetit)	5,3%	1,6%	konsolidohet

B.6.10 Realizimi në nivel më të lartë i funksioneve dhe i politikave të zhvillimit [Kriteri 6]

Njësia e re do të mundësojë ushtrimin real të funksioneve që sot mbeten të fragmentuara ose formale: administrimi i njësuar i infrastrukturës së ujitjes dhe kullimit të fushës së Myzeqesë; planifikimi territorial i integruar i zonës bujqësore dhe i brezit bregdetar; menaxhimi i Parkut Kombëtar Divjakë–Karavasta në bashkërendim me autoritetet kombëtare; mbrojtja civile me një strukturë të vetme për fushën e përmbytshme; dhe përgatitja e projekteve për fondet kombëtare, IPARD dhe IPA, për të cilat administrata e vogël divjakase nuk ka sot kapacitet teknik.

B.6.11 Përfitimet e pritshme dhe treguesit e monitorimit [Kriteri 7]

- Kursim i vlerësueshëm administrativ nga konsolidimi i dy aparateve dhe riallokimi drejt shërbimeve rurale.
- Një zyrë e vetme projektsh me kapacitet për të thithur fonde IPARD/IPA për bujqësinë, ujitjen dhe ekoturizmin.
- Standard i njësuar shërbimesh për të gjithë Myzeqenë e Lushnjës, me garanci aksesit për njësitet periferike.
- Planifikim i integruar i parkut kombëtar dhe i brezit bregdetar si aset zhvillimi i krahinës.

Zbatimi monitorohet me tregues të matshëm — IFB/IPE/IMU të njësishëm të re, kosto administrative për banor, standardet e shërbimeve në njësitet administrative — me rivlerësim publik jo më vonë se tre vjet pas konstituimit të organeve të reja.

B.6.12 Konkluzioni: tabela e konformitetit

Kriteri	Vlerësimi	Referenca
1. Nevojat e interesat e përbashkët ekonomike dhe tradita historike (neni 108/2)	Plotësohet	B.6.3
2. Arsyet ekonomike, sociale, kulturore, demografike, administrative (neni 89/a)	Plotësohet	B.6.4
3. Mendimi i popullatës (neni 108/2; neni 89/b)	Në proces	B.6.7 — plotësohet para miratimit
4. Hartat administrativo-territoriale (neni 89/c)	Plotësohet	B.6.8; Anekset C–D
5. Rregullimi financiar dhe i detyrimeve (neni 89/ç)	Plotësohet	B.6.9
6. Funksionet në nivel më të lartë / politikat e zhvillimit	Plotësohet	B.6.10

Kriteri	Vlerësimi	Referenca
7. Përfitimet nga zbatimi i reformës	Plotësohet	B.6.11

B.7 Konsolidimi i bashkive Selenicë dhe Vlorë në Bashkinë Vlorë

B.7.1 Përmbledhja e rastit

Propozohet që Bashkia Selenicë të konsolidohet me Bashkinë Vlorë, duke krijuar një njësi të vetme të vetëqeverisjes vendore me qendër në Vlorë, me 93.263 banorë (Censi 2023), sipërfaqe rreth 1.178 km² dhe 11 njësi administrative. Qendrat e dy njësive ndajnë 27,6 km rrugë dhe rreth 38,9 minuta udhëtim.

Treguesi	Selenicë	Vlorë	Njësia e konsoliduar	Referenca
Popullsia (Censi 2023)	9.580	83.683	93.263	INSTAT
Sipërfaqja (km ²)	561,2	616,9	1178,1	Ligji 115/2014
IFB (0–100 / niveli / renditja)	57,3 / i mesëm / 29	74,2 / i lartë / 8	—	Indeksi IFB 2025
IPE (0–100 / niveli / renditja)	42,2 / i ulët / 29	74,5 / i lartë / 6	—	Indeksi IPE 2025
IMU (0–100 / niveli / renditja)	15,1 / i ulët / 55	94,1 / i lartë / 3	—	Indeksi IMU 2025
Të ardhura të veta 2025 (mijë lekë)	103.296	3.248.133	3.351.429	MFE 2025
Të ardhura të veta / banor (lekë)	10.782	38.815	35.935	Llogaritje
Njësi administrative	—	—	11	Projektligji
Koha e udhëtimit qendër–qendër	—	—	38,9 min (27,6 km)	Matrica 2026

Selenica është brendatokë natyrore e Vlorës: historia e bitumit, lugina e Shushicës dhe graviteti i përditshëm i shërbimeve e lidhin pa mëdyshje me polin bregdetar. Me masën urbane ndër më të ulëtat në vend, ankorimi te Vlora është rruga e vetme drejt shërbimeve me standard dhe zhvillimit të qëndrueshëm.

Statusi i qytetit përbërës: në zbatim të nenit 1, pika 2, të projektligjit, Selenicë njihet brenda bashkisë së re si qytet përbërës, me njësitë e veta administrative, me nënkryetar të emëruar nga kryetari i bashkisë dhe me përfaqësim proporcional në këshillin bashkiak sipas peshës së vet demografike (rreth 10,3% e popullsisë së bashkisë përfundimtare).

B.7.2 Profili i njësive të përfshira

Bashkia Selenicë shtrihet në luginën e Vjosës dhe të Shushicës, në brendatokën e Vlorës, dhe përfshin njësitë administrative Selenicë, Armen, Vllahinë, Kotë, Sevaster dhe Brataj. Selenica njihet që nga antikiteti për minierën e bitumit — një nga më të vjetrat në botë në shfrytëzim të vazhdueshëm — dhe ka profil rural-minerar me masë urbane shumë të ulët.

Bashkia Vlorë, qendra e Qarkut Vlorë dhe qyteti i tretë i vendit, përfshin njësitë administrative Vlorë, Orikum, Qendër Vlorë, Novoselë dhe Shushicë. Vlora është pol ekonomik, portual dhe turistik kombëtar, qendër e ish-rrethit të Vlorës — në të cilin bënte pjesë edhe territori i Selenicës — dhe njësia ankoruese natyrore e të gjithë ultësirës e brendatokës përreth.

Njësitë administrative sipas ligjit nr. 115/2014: Bashkia Selenicë — Selenicë, Armen, Vllahinë, Kotë, Sevaster, Brataj; Bashkia Vlorë — Vlorë, Orikum, Qendër Vlorë, Novoselë, Shushicë.

B.7.3 Nevojat dhe interesat e përbashkët ekonomikë; tradita historike [Kriteri 1 — neni 108/2 i Kushtetutës]

Selenica dhe Vlora i përkasin të njëjtit rreth historik dhe të njëjtës hapësirë ekonomike: bitumi i Selenicës është eksportuar prej shekujsh përmes skelës së Vlorës, dhe lugina e Shushicës ka qenë gjithmonë hapësira lidhëse natyrore mes brendatokës dhe qytetit bregdetar. Tregu i punës, arsimit mesëm dhe i lartë dhe shërbimet spitalore të territorit gravitojnë tërësisht drejt Vlorës.

Interesat e përbashkët përfshijnë zinxhirin minerar të bitumit dhe rentën e tij, menaxhimin e luginës së Vjosës — sot pjesë e Parkut Kombëtar të Lumit të Egër Vjosa, me potencial të madh ekoturizmi — dhe zgjerimin e zonës së shërbimeve e të turizmit të Vlorës drejt brendatokës.

B.7.4 Arsyet e riorganizimit sipas pesë dimensioneve [Kriteri 2 — neni 89, shkronja “a”]

Arsyet ekonomike. Selenica ka bazë ekonomike të ngushtë (minierat, bujqësia e blegtoria) me performancë të ulët, ndërsa Vlora disponon ekonominë e tretë urbane të vendit; ankorimi hap tregun dhe shërbimet e polit për brendatokën. Treguesit: IPE 42,2 (i ulët, renditja 29/61) për Selenicë, kundrejt 74,5 (i lartë) për Vlorë; 19,8 biznese/1.000 banorë kundrejt 76,6; të ardhura të veta 10.782 lekë/banor kundrejt 38.815 lekë/banor.

Arsyet sociale. Banorët e Selenicës i marrin tashmë në Vlorë shërbimet spitalore, arsimore dhe një pjesë të mirë të shërbimeve administrative; konsolidimi standardizon shërbimet vendore dhe forcon sportelet lokale.

Arsyet kulturore. Të dy territoret i përkasin hapësirës kulturore labe të Vlorës, me tradita të përbashkëta; nuk preken komunitete pakice.

Arsyet demografike. Selenica ka rreth 9.600 banorë të shpërndarë në gjashtë njësi rurale, me masën urbane të gjashtën më të ulët në vend (IMU 15,1) dhe rënie të vazhdueshme; pa bërthamë urbane, njësia nuk gjeneron dot vetë zhvillim. Treguesit: IMU 15,1 (i ulët, renditja 55/61) për Selenicë, kundrejt 94,1 (i lartë) për Vlorë.

Arsyet administrative. Struktura administrative e Selenicës mban koston fikse të një bashkie të plotë për një popullsi të vogël rurale; treguesit funksionalë të mesëm mbulojnë varësi të lartë nga transfertat dhe kapacitet minimal teknik. Treguesit: IFB 57,3 (i mesëm, renditja 29/61) për Selenicë; autonomi fiskale 16,1% kundrejt 61,2% të Vlorë-së; 9,8 punonjës aparati/1.000 banorë kundrejt 3,8.

Avantazhet e riorganizimit:

- Ankorimi i brendatokës rurale te poli i tretë urban i vendit, 39 minuta larg.
- Menaxhim i njësuar i luginës së Vjosës/Shushicës dhe i ekoturizmit të parkut kombëtar.
- Zgjidhje e qëndrueshme për rentën minerare të bitumit në një njësi me peshë negociuese.

- Standard urban shërbimesh dhe kapacitet investues për gjashtë njësitë rurale.

B.7.5 Distanca dhe graviteti urban [Kriteri plotësues i vlerësimit]

Qendra e re, Vlora, ndodhet 27,6 km dhe rreth 39 minuta udhëtim nga Selenica. Sipas matricës së distancave, Vlora është njësia ankoruese e drejtpërdrejtë e Selenicës — lidhja e vetme e saj natyrale me një qendër urbane të fortë.

Për ruajtjen e afërsisë së shërbimit, në qendrën e njësisë që konsolidohet dhe në çdo njësi administrative funksionon sportel i integruar shërbimesh me standard të përcaktuar; për njësitë periferike parashikohen shërbime të lëvizshme periodike dhe orare të garantuara transporti publik drejt qendrës së re.

B.7.6 Kohezioni social-kulturor, identiteti dhe pakicat [Kriteri “veto”]

Konsolidimi kryhet brenda ish-rrethit të Vlorës dhe nuk prek komunitetet minoritare të qarkut (Finiq, Konispol), të cilat nuk përfshihen në këtë propozim; kriteri i kohezionit nuk aktivizohet. Për njësitë e thella (Brataj, Sevaster) parashikohen garanci të posaçme aksesit.

Garancitë identitare të zbatueshme për këtë rast: ish-bashkia Selenicë vijon si njësi administrative me emërtimin e saj; ruhen simbolet, emërtimet historike dhe festat lokale; komuniteti i garantohet përfaqësim në strukturat konsultative të bashkisë së re dhe zbatohen mekanizmat e buxhetimit me pjesëmarrje për njësitë administrative.

B.7.7 Mendimi i popullatës [Kriteri 3 — neni 108/2; neni 89, shkronja “b”]

Në dëgjuesën publike të Qarkut Vlorë (5 maj 2026) u evidentuan presioni sezonal turistik i bregdetit, çështjet e komuniteteve minoritare të jugut dhe kërkesa për rikthimin e rentës së burimeve në territoret prodhuese — temë me rëndësi të drejtpërdrejtë për minierat e Selenicës.

Në zbatim të nenit 90 të ligjit nr. 139/2015, përpara miratimit të ligjit zhvillohet procesi i posaçëm i marrjes së mendimit të popullsisë për këtë rast: dëgjesa publike të strukturuar në qendrën e secilës njësi dhe në njësitë administrative, pyetësor i dokumentuar dhe shqyrtim në këshillat bashkiakë të Selenicës-s dhe Vlorës-s, me dokumentim publik të rezultateve.

[Ky seksion plotësohet me rezultatet e procesit të posaçëm të konsultimit përpara shqyrtimit në seancë plenare.]

B.7.8 Harta administrativo-territoriale dhe organizimi i brendshëm [Kriteri 4 — neni 89, shkronja “c”]

Njësia e re shtrihet mbi territorin e plotë të dy bashkive ekzistuese, pa asnjë ndryshim të kufijve të jashtëm të tyre: kufiri i ri i bashkisë Vlorë përbëhet nga konsolidimi i kufijve ekzistues të të dy njësive, ndërsa kufiri i brendshëm mes tyre shfuqizohet. Qendra e bashkisë së re është qyteti Vlorë. Njësitë administrative përbërëse janë: Vlorë, Orikum, Qendër Vlorë, Novoselë, Shushicë, Selenicë, Armen, Vllahinë, Kotë, Sevaster, Brataj (gjithsej 11).

Organizimi i brendshëm i bashkisë së konsoliduar sipas strukturës Bashki → Qytet → Njësi Administrative:

Qyteti	Njësitë administrative përbërëse	Nr. NjA	Popullsia 2023	Pesha
Vlorë	Vlorë, Qendër Vlorë, Novoselë, Shushicë	4	—	—
Orikum	Orikum	1	—	—
Selenicë	Selenicë, Armen, Vllahinë, Kotë, Sevaster, Brataj	6	9.580	10,3%

Tabela B.7.8. Struktura e brendshme e bashkisë së konsoliduar Vlorë sipas “Riorganizime_Finale”. Pesha llogaritet ndaj popullsisë së bashkisë së konsoliduar (93.263 banorë, Censi 2023); për qytetet që nuk përkojnë me ish-bashki më vete, popullsia e veçuar saktësohet me detajimin teknik të hartave.

B.7.9 Rregullimi financiar dhe i detyrimeve [Kriteri 5 — neni 89, shkronja “ç”]

Njësia e re është pasardhëse universale e të dy bashkive: ajo trashëgon me ligj të gjitha të drejtat, detyrimet, asetet, pasuritë dhe marrëdhëniet juridike të tyre, përfshirë detyrimet ndaj të tretëve (kreditore, kontrata në zbatim, vendime gjyqësore) dhe detyrimet e ndërsjella, të cilat shuhet me konsolidim. Brenda 90 ditëve nga hyrja në fuqi e ligjit kryhet inventarizimi i plotë i aseteve, i detyrimeve dhe i kontratave të të dy njësive, i certifikuar nga Ministria e Financave; regjistrimi i pasurive në emër të njësisë së re kryhet pa taksa e tarifa.

Buxheti i vitit të parë të njësisë së re ndërtohet si konsolidim i dy buxheteve ekzistuese; transfertat e pakushtëzuar llogaritet mbi treguesit e territorit të konsoliduar dhe, për periudhën e tranzicionit, garantohet që asnjë njësi të mos marrë më pak se shuma e transfertave aktuale të të dy njësive. Investimet në vijim vazhdojnë sipas kontratave; personeli trajtohet sipas legjislacionit të nëpunësit civil dhe Kodit të Punës, me plan ristrukturimi që jep përparësi rialokimit drejt shërbimeve dhe sporteleve territoriale.

Treguesi fiskal (2025)	Selenicë	Vlorë	Njësia e konsoliduar
Të ardhura të veta (mijë lekë)	103.296	3.248.133	3.351.429
Ndërmarrje aktive (2023)	190	6.410	6.600
Të punësuar në ndërmarrje	508	25.766	26.274
Barra e detyrimeve të prapambetura (% e buxhetit)	3,6%	2,9%	konsolidohet

B.7.10 Realizimi në nivel më të lartë i funksioneve dhe i politikave të zhvillimit [Kriteri 6]

Njësia e re ushtron në nivel më të lartë planifikimin e integruar bregdet–brendatokë, menaxhimin mjedisor të Vjosës, zhvillimin ekonomik (miniera, ekoturizëm, bujqësi) dhe shërbimet publike për njësitë rurale, të cilat Selenica i mbulon sot vetëm pjesërisht.

B.7.11 Përfitimet e pritshme dhe treguesit e monitorimit [Kriteri 7]

- Qasje e brendatokës në kapacitetin administrativ e investues të Vlorës.
- Zhvillim i ekoturizmit të Vjosës si zgjatim i ofertës turistike të Vlorës.

- Kursim administrativ dhe shërbime të standardizuara.
- Peshë e shtuar për rentën minerare dhe projektet e brendatokës.

Zbatimi monitorohet me tregues të matshëm — IFB/IPE/IMU të njësisë së re, kosto administrative për banor, standardet e shërbimeve në njësitë administrative — me rivlerësim publik jo më vonë se tre vjet pas konstituimit të organeve të reja.

B.7.12 Konkluzioni: tabela e konformitetit

Kriteri	Vlerësimi	Referenca
1. Nevojat e interesat e përbashkët ekonomike dhe tradita historike (neni 108/2)	Plotësohet	B.7.3
2. Arsytet ekonomike, sociale, kulturore, demografike, administrative (neni 89/a)	Plotësohet	B.7.4
3. Mendimi i popullatës (neni 108/2; neni 89/b)	Në proces	B.7.7 — plotësohet para miratimit
4. Hartat administrativo-territoriale (neni 89/c)	Plotësohet	B.7.8; Anekset C–D
5. Rregullimi financiar dhe i detyrimeve (neni 89/ç)	Plotësohet	B.7.9
6. Funksionet në nivel më të lartë / politikat e zhvillimit	Plotësohet	B.7.10
7. Përfitimet nga zbatimi i reformës	Plotësohet	B.7.11

B.8 Konsolidimi i bashkive Maliq dhe Korçë në Bashkinë Korçë

B.8.1 Përmbledhja e rastit

Propozohet që Bashkia Maliq të konsolidohet me Bashkinë Korçë, duke krijuar një njësi të vetme të vetëqeverisjes vendore me qendër në Korçë, me 91.762 banorë (Censi 2023), sipërfaqe rreth 1.462 km² dhe 15 njësi administrative. Qendrat e dy njësive ndajnë 12,8 km rrugë dhe rreth 19,2 minuta udhëtim.

Treguesi	Maliq	Korçë	Njësia e konsoliduar	Referenca
Popullsia (Censi 2023)	31.008	60.754	91.762	INSTAT
Sipërfaqja (km ²)	656,3	806	1462,3	Ligji 115/2014
IFB (0–100 / niveli / renditja)	49,7 / i mesëm / 42	70,2 / i lartë / 12	—	Indeksi IFB 2025
IPE (0–100 / niveli / renditja)	26,2 / i ulët / 53	55,2 / i mesëm / 16	—	Indeksi IPE 2025
IMU (0–100 / niveli / renditja)	49,4 / i mesëm / 26	88,6 / i lartë / 6	—	Indeksi IMU 2025
Të ardhura të veta 2025 (mijë lekë)	129.026	799.038	928.064	MFE 2025
Të ardhura të veta / banor (lekë)	4.161	13.152	10.114	Llogaritje
Njësi administrative	—	—	15	Projektligji
Koha e udhëtimit qendër–qendër	—	—	19,2 min (12,8 km)	Matrica 2026

Fusha dhe qyteti janë një organizëm i vetëm ekonomik: Maliqi prodhon, Korça përpunon, tregton dhe shërben — 19 minuta larg njëra-tjetrës. Evidenca ekonomike (IPE e Maliqit ndër më të ulëtat në vend) dhe graviteti i përditshëm mbështesin konsolidimin, ndërsa qëndrimet komunitare për ruajtjen e Maliqit trajtohen me konsultim të posaçëm e garanci të qarta përpara miratimit.

Statusi i qytetit përbërës: në zbatim të nenit 1, pika 2, të projektligjit, Maliq njihet brenda bashkisë së re si qytet përbërës, me njësitë e veta administrative, me nënkryetar të emëruar nga kryetari i bashkisë dhe me përfaqësim proporcional në këshillin bashkiak sipas peshës së vet demografike (rreth 33,8% e popullsisë së bashkisë përfundimtare).

B.8.2 Profili i njësive të përfshira

Bashkia Maliq shtrihet në fushën e Korçës dhe përfshin njësitë administrative Maliq, Libonik, Gorë, Moglicë, Vreshtas, Pirg dhe Pojan. Fusha e Maliqit — ish-kënetë e bonifikuar në vitet 1946–1956 — është një nga zonat më prodhuese bujqësore të vendit; qyteti i Maliqit u zhvillua rreth industrisë së sheqerit dhe sot është qendër agrare e fushës.

Bashkia Korçë, qendra e Qarkut Korçë, përfshin njësitë administrative Korçë, Qendër Bulgarec, Voskop, Voskopojë, Lekas, Vithkuq, Mollaj dhe Drenovë. Korça është metropoli kulturor e ekonomik i juglindjes, qendër e ish-rrethit të Korçës — në të cilin bënte pjesë edhe territori i Maliqit — me traditë të fortë qytetare, arsimore dhe tregtare.

Njësitë administrative sipas ligjit nr. 115/2014: Bashkia Maliq — Maliq, Libonik, Gorë, Moglicë, Vreshtas, Pirg, Pojan; Bashkia Korçë — Korçë, Qendër Bulgarec, Voskop, Voskopojë, Lekas, Vithkuq, Mollaj, Drenovë.

B.8.3 Nevojat dhe interesat e përbashkët ekonomikë; tradita historike [Kriteri 1 — neni 108/2 i Kushtetutës]

Maliqi dhe Korça i përkasin të njëjtit pellg gjeografik dhe të njëjtit rreth historik: fusha e Korçës është një hapësirë e vetme bujqësore-urbane, ku qyteti i Korçës ka qenë gjithmonë tregu, qendra arsimore dhe administrative e fshatrave të fushës. Qyteti i Maliqit, i lindur si qytet industrial i sheqerit, ka funksionuar gjithnjë si satelit agrar i Korçës, 19 minuta larg saj.

Interesat e përbashkët përfshijnë menaxhimin e fushës së Korçës si sistem i vetëm bujqësor (ujtja, kullimi, tregjet agroushqimore), zinxhirin ushqimor që lidh prodhimin e Maliqit me përpunimin e tregtinë e Korçës, dhe korridorin rrugor drejt kufirit me Greqinë e Maqedoninë e Veriut mbi të cilin shtrihen të dy njësitë.

B.8.4 Arsytet e riorganizimit sipas pesë dimensioneve [Kriteri 2 — neni 89, shkronja “a”]

Arsytet ekonomike. Maliqi ka ekonominë e tretën më të dobët në vend sipas IPE-së (26,2, renditja 53/61): bujqësi me vlerë të shtuar të ulët, pak biznese formale dhe punësim të kufizuar jobujqësor; Korça ofron tregun, përpunimin dhe shërbimet që mund ta ngrenë vlerën e prodhimit të fushës. Treguesit: IPE 26,2 (i ulët, renditja 53/61) për Maliq, kundrejt 55,2 (i mesëm) për Korçë; 17,1 biznese/1.000 banorë kundrejt 54,5; të ardhura të veta 4.161 lekë/banor kundrejt 13.152 lekë/banor.

Arsytet sociale. Banorët e fushës i marrin tashmë në Korçë shërbimet spitalore, arsimore të mesme e të larta dhe pjesën më të madhe të shërbimeve tregtare; konsolidimi harmonizon shërbimet vendore me këtë gravitet real.

Arsytet kulturore. Të dy territoret i përkasin hapësirës kulturore korçare; identiteti bujqësor i fushës dhe kujtesa industriale e Maliqit ruhen përmes njërive administrative dhe garancive të seksionit X.6.

Arsytet demografike. Maliqi ka rreth 31.000 banorë kryesisht ruralë me masë urbane të mesme-ulët; së bashku me Korçën njësia arrin rreth 91.800 banorë, pol i plotë i juglindjes. Treguesit: IMU 49,4 (i mesëm, renditja 26/61) për Maliq, kundrejt 88,6 (i lartë) për Korçë.

Arsytet administrative. Maliqi shfaq tregues funksionalë të mesëm-ulët me autonomi të kufizuar fiskale dhe kapacitet teknik minimal për funksionet e mëdha (planifikim, investime, mjedis); struktura e tij administrative dyfishon në shkallë të vogël atë që Korça e ushtron plotësisht. Treguesit: IFB 49,7 (i mesëm, renditja 42/61) për Maliq; autonomi fiskale 11,5% kundrejt 36,7% të Korçës-së; 4,7 punonjës aparati/1.000 banorë kundrejt 2,6.

Avantazhet e riorganizimit:

- Menaxhim i integruar i fushës së Korçës: ujitje, kullim, tregje dhe zinxhir agroushqimor.
- Pol juglindor rreth 91.800 banorësh me kapacitet të plotë funksional dhe peshë ndërkufitare.
- Ngritje e vlerës së prodhimit bujqësor përmes lidhjes me përpunimin dhe tregun e Korçës.

- Kursim administrativ dhe standard i njësuar shërbimesh në fushë e në qytet.

B.8.5 Distanca dhe graviteti urban [Kriteri plotësues i vlerësimit]

Qendra e re, Korça, ndodhet 12,8 km dhe rreth 19 minuta udhëtim nga Maliqi — lidhja e dytë më e shkurtër ndër konsolidimet e propozuara. Sipas matricës së distancave, Korça është njësia ankoruese e drejtpërdrejtë e Maliqit.

Për ruajtjen e afërsisë së shërbimit, në qendrën e njësisë që konsolidohet dhe në çdo njësi administrative funksionon sportel i integruar shërbimesh me standard të përcaktuar; për njësitë periferike parashikohen shërbime të lëvizshme periodike dhe orare të garantuara transporti publik drejt qendrës së re.

B.8.6 Kohezioni social-kulturor, identiteti dhe pakicat [Kriteri “veto”]

Konsolidimi kryhet brenda ish-rrethit të Korçës dhe nuk prek komunitete pakice (Pusteci, bashkia e pakicës maqedonase, ruhet e paprekur). Në dëgjesa u shprehën edhe qëndrime komunitare për ruajtjen e Bashkisë Maliq; ato trajtohen me transparencë në seksionin X.7 dhe adresohen me garancitë identitare e me procesin e posaçëm të konsultimit.

Garancitë identitare të zbatueshme për këtë rast: ish-bashkia Maliq vijon si njësi administrative me emërtimin e saj; ruhen simbolet, emërtimet historike dhe festat lokale; komunitetit i garantohet përfaqësim në strukturat konsultative të bashkisë së re dhe zbatohen mekanizmat e buxhetimit me pjesëmarrje për njësitë administrative.

B.8.7 Mendimi i popullatës [Kriteri 3 — neni 108/2; neni 89, shkronja “b”]

Në dëgjesën publike të Qarkut Korçë (25 qershor 2026) u evidentua profili bujqësor i qarkut dhe u shprehën, ndër të tjera, kërkesa komunitare për ruajtjen e disa bashkive ekzistuese, përfshirë Maliqin — të dokumentuara në raportin përmbledhës si reagime komunitare. Ky raport i pasqyron ato me korrektesë dhe parashikon që procesi i posaçëm i konsultimit sipas nenit 90 të zhvillohet i plotë në territorin e Maliqit, me dëgjesa në njësitë administrative dhe dokumentim publik të rezultateve, përpara miratimit të ligjit.

Në zbatim të nenit 90 të ligjit nr. 139/2015, përpara miratimit të ligjit zhvillohet procesi i posaçëm i marrjes së mendimit të popullsisë për këtë rast: dëgjesa publike të strukturuar në qendrën e secilës njësi dhe në njësitë administrative, pyetësor i dokumentuar dhe shqyrtim në këshillat bashkiakë të Maliq-s dhe Korçës, me dokumentim publik të rezultateve.

[Ky seksion plotësohet me rezultatet e procesit të posaçëm të konsultimit përpara shqyrtimit në seancë plenare.]

B.8.8 Harta administrativo-territoriale dhe organizimi i brendshëm [Kriteri 4 — neni 89, shkronja “c”]

Njësia e re shtrihet mbi territorin e plotë të dy bashkive ekzistuese, pa asnjë ndryshim të kufijve të jashtëm të tyre: kufiri i ri i bashkisë Korçë përbëhet nga konsolidimi i kufijve ekzistues të të dy njësive, ndërsa kufiri i brendshëm mes tyre shfuqizohet. Qendra e bashkisë së re është qyteti Korçë. Njësitë administrative përbërëse janë: Korçë, Qendër Bulgarec, Voskop, Voskopojë, Lekas, Vithkuq, Mollaj, Drenovë, Maliq, Libonik, Gorë, Moglicë, Vreshtas, Pirg, Pojan (gjithsej 15).

Organizimi i brendshëm i bashkisë së konsoliduar sipas strukturës Bashki → Qytet → Njësi Administrative:

Qyteti	Njësitë administrative përbërëse	Nr. NjA	Popullsia 2023	Pesha
Korçë	Korçë, Qëndër Bulgarec, Voskop, Voskopojë, Lekas, Vithkuq, Mollaj, Drenovë	8	60.754	66,2%
Maliq	Maliq, Libonik, Gorë, Moglicë, Vreshtas, Pîrg, Pojan	7	31.008	33,8%

Tabela B.8.8. Struktura e brendshme e bashkisë së konsoliduar Korçë sipas "Riorganizime_Finale". Pesha llogaritet ndaj popullsisë së bashkisë së konsoliduar (91.762 banorë, Censi 2023); për qytetet që nuk përkojnë me ish-bashki më vete, popullsia e veçuar saktësohet me detajimin teknik të hartave.

B.8.9 Rregullimi financiar dhe i detyrimeve [Kriteri 5 — neni 89, shkronja "ç"]

Njësia e re është pasardhëse universale e të dy bashkive: ajo trashëgon me ligj të gjitha të drejtat, detyrimet, asetet, pasuritë dhe marrëdhëniet juridike të tyre, përfshirë detyrimet ndaj të tretëve (kreditorë, kontrata në zbatim, vendime gjyqësore) dhe detyrimet e ndërsjella, të cilat shuhen me konsolidim. Brenda 90 ditëve nga hyrja në fuqi e ligjit kryhet inventarizimi i plotë i aseteve, i detyrimeve dhe i kontratave të të dy njësive, i certifikuar nga Ministria e Financave; regjistrimi i pasurive në emër të njësisë së re kryhet pa taksa e tarifa.

Buxheti i vitit të parë të njësisë së re ndërtohet si konsolidim i dy buxheteve ekzistuese; transfertat e pakushtëzuar llogaritet mbi treguesit e territorit të konsoliduar dhe, për periudhën e tranzicionit, garantohet që asnjë njësi të mos marrë më pak se shuma e transfertave aktuale të të dy njësive. Investimet në vijim vazhdojnë sipas kontratave; personeli trajtohet sipas legjislacionit të nëpunësit civil dhe Kodit të Punës, me plan ristrukturimi që jep përparësi rialokimit drejt shërbimeve dhe sporteve territoriale.

Treguesi fiskal (2025)	Maliq	Korçë	Njësia e konsoliduar
Të ardhura të veta (mijë lekë)	129.026	799.038	928.064
Ndërmarrje aktive (2023)	531	3.310	3.841
Të punësuar në ndërmarrje	1.729	16.765	18.494
Barra e detyrimeve të prapambetura (% e buxhetit)	8,4%	0%	konsolidohet

B.8.10 Realizimi në nivel më të lartë i funksioneve dhe i politikave të zhvillimit [Kriteri 6]

Njësia e re ushtron në nivel më të lartë menaxhimin e infrastrukturës bujqësore (ujtja e kullimi i fushës), planifikimin territorial të pellgut, zhvillimin ekonomik agroushqimor dhe shërbimet publike me standard për zonën rurale — funksione kritike që Maliqi sot i ushtron pjesërisht.

B.8.11 Përfitimet e pritshme dhe treguesit e monitorimit [Kriteri 7]

- Sistem i vetëm ujëteje e kullimi për fushën më prodhuese të juglindjes.

- Qasje e fermerëve në tregjet, përpunimin dhe programet e zhvillimit përmes një njësie të fortë.
- Kursim administrativ dhe investime të bashkërenduara në rrjetin rural.
- Forcimi i pozitës së Korçës si pol ndërkufitar i juglindjes.

Zbatimi monitorohet me tregues të matshëm — IFB/IPE/IMU të njësisë së re, kosto administrative për banor, standardet e shërbimeve në njësitë administrative — me rivlerësim publik jo më vonë se tre vjet pas konstituimit të organeve të reja.

B.8.12 Konkluzioni: tabela e konformitetit

Kriteri	Vlerësimi	Referenca
1. Nevojat e interesat e përbashkët ekonomikë dhe tradita historike (neni 108/2)	Plotësohet	B.8.3
2. Arsytet ekonomike, sociale, kulturore, demografike, administrative (neni 89/a)	Plotësohet	B.8.4
3. Mendimi i popullatës (neni 108/2; neni 89/b)	Në proces	B.8.7 — plotësohet para miratimit
4. Hartat administrativo-territoriale (neni 89/c)	Plotësohet	B.8.8; Anekset C–D
5. Rregullimi financiar dhe i detyrimeve (neni 89/ç)	Plotësohet	B.8.9
6. Funksionet në nivel më të lartë / politikat e zhvillimit	Plotësohet	B.8.10
7. Përfitimet nga zbatimi i reformës	Plotësohet	B.8.11

B.9 Konsolidimi i bashkive Këlcyrë dhe Përmet në Bashkinë Përmet

B.9.1 Përmbledhja e rastit

Propozohet që Bashkia Këlcyrë të konsolidohet me Bashkinë Përmet, duke krijuar një njësi të vetme të vetëqeverisjes vendore me qendër në Përmet, me 12.380 banorë (Censi 2023), sipërfaqe rreth 907 km² dhe 9 njësi administrative. Qendrat e dy njësive ndajnë 18,4 km rrugë dhe rreth 23,5 minuta udhëtim.

Treguesi	Këlcyrë	Përmet	Njësia e konsoliduar	Referenca
Popullsia (Censi 2023)	4.400	7.980	12.380	INSTAT
Sipërfaqja (km ²)	304,6	602	906,6	Ligji 115/2014
IFB (0–100 / niveli / renditja)	38,1 / i ulët / 53	55,6 / i mesëm / 31	—	Indeksi IFB 2025
IPE (0–100 / niveli / renditja)	14 / i ulët / 60	45,1 / i mesëm / 22	—	Indeksi IPE 2025
IMU (0–100 / niveli / renditja)	12,7 / i ulët / 58	24,5 / i ulët / 46	—	Indeksi IMU 2025
Të ardhura të veta 2025 (mijë lekë)	7.242	65.865	73.107	MFE 2025
Të ardhura të veta / banor (lekë)	1.646	8.254	5.905	Llogaritje
Njësi administrative	—	—	9	Projektligji
Koha e udhëtimit qendër–qendër	—	—	23,5 min (18,4 km)	Matrica 2026

Lugina e mesme e Vjosës nuk ka vend për dy administrata: Këlcyra, me performancën ekonomike më të ulët në vend, dhe Përmeti, qendra e natyrshme krahinore 24 minuta larg, janë një territor i vetëm historik e funksional, të cilit parku kombëtar i Vjosës i jep tani një horizont të përbashkët zhvillimi.

Statusi i qytetit përbërës: në zbatim të nenit 1, pika 2, të projektligjit, Këlcyrë njihet brenda bashkisë së re si qytet përbërës, me njësitë e veta administrative, me nënkryetar të emëruar nga kryetari i bashkisë dhe me përfaqësim proporcional në këshillin bashkiak sipas peshës së vet demografike (rreth 35,5% e popullsisë së bashkisë përfundimtare).

B.9.2 Profili i njësive të përfshira

Bashkia Këlcyrë shtrihet në luginën e mesme të Vjosës, te gryka e famshme e Këlcyrës, dhe përfshin njësitë administrative Këlcyrë, Ballaban, Sukë dhe Dëshnicë. Me rreth 4.400 banorë, është një nga bashkitë më të vogla të vendit; ekonomia mbështetet në bujqësinë e luginës dhe blegtorinë e zonës së Dëshnicës. Deri më 2014 territori bënte pjesë në rrethin e Përmetit.

Bashkia Përmet, me qendër qytetin e Përmetit — "qyteti i luleve" dhe i trëndafilave, i njohur për traditën e gliko-së dhe të verës — përfshin njësitë administrative Përmet, Çarçovë, Frashër, Petran dhe Qendër

Piskovë. Përmeti është qendra historike e rrethit të Përmetit dhe e krahinës, vendlindja e vëllezërve Frashëri në njësinë e Frashërit, me profil agroturistik në rritje përgjatë Vjosës.

Njësitë administrative sipas ligjit nr. 115/2014: Bashkia Këlcyrë — Këlcyrë, Ballaban, Sukë, Dëshnicë; Bashkia Përmet — Përmet, Çarçovë, Frashër, Petran, Qendër Piskovë.

B.9.3 Nevojat dhe interesat e përbashkët ekonomikë; tradita historike [Kriteri 1 — neni 108/2 i Kushtetutës]

Këlcyra dhe Përmeti kanë qenë gjithmonë një trup i vetëm administrativ e krahinor: rrethi i Përmetit, lugina e mesme e Vjosës dhe krahina e Dëshnicës. Rruga kombëtare e luginës i lidh të dy qytetet në 24 minuta dhe historia ekonomike, kulturore e familjare e territorit është e pandashme — nga panairët e përbashkëta të trashëgimia e Frashërllinjve, që i përket të gjithë krahinës.

Interesi strategjik i përbashkët është Vjosa: me shpalljen e Parkut Kombëtar të Lumit të Egër Vjosa (2023), lugina Këlcyrë–Përmet është bërë boshti i ekoturizmit të jugut. Zhvillimi i këtij potenciali — akomodimi, sportet ujore, produktet lokale me emërtim origjine — kërkon një strategji dhe një administratë të vetme për të gjithë luginën.

B.9.4 Arsytet e riorganizimit sipas pesë dimensioneve [Kriteri 2 — neni 89, shkronja “a”]

Arsytet ekonomike. Këlcyra ka performancën ekonomike më të ulët në të gjithë vendin (IPE 14,0, renditja 60/61) dhe bazën më të ngushtë fiskale ndër bashkitë e propozuara për konsolidim (rreth 1.650 lekë të ardhura të veta për banor në vit); Përmeti, edhe pse i vogël, ka bazë dyfish më të fortë dhe profil turistik në rritje. Treguesit: IPE 14,0 (i ulët, renditja 60/61) për Këlcyrë, kundrejt 45,1 (i mesëm) për Përmet; 27,7 biznese/1.000 banorë kundrejt 50,0; të ardhura të veta 1.646 lekë/banor kundrejt 8.254 lekë/banor.

Arsytet sociale. Shërbimet spitalore, arsimore të mesme dhe administrative merren tashmë kryesisht në Përmet; konsolidimi garanton standard të njësuar dhe forcon sportelet në Këlcyrë e në njësitë rurale.

Arsytet kulturore. Të dy komunitetet i përkasin të njëjtës krahinë përmetare, me tradita, folklor (polifonia e Vjosës) dhe kujtesë historike të përbashkët — përfshirë kuvendin historik të Frashërit e figurat e Rilindjes që i përkasin gjithë luginës.

Arsytet demografike. Popullsia e përbashkët është rreth 12.400 banorë — njësia më e vogël pas konsolidimit ndër 12 rastet, por e vetmja rrugë drejt masës minimale kritike për një administratë funksionale në luginën e mesme të Vjosës, larg polit të Gjirokastrës (78 minuta nga Përmeti). Treguesit: IMU 12,7 (i ulët, renditja 58/61) për Këlcyrë, kundrejt 24,5 (i ulët) për Përmet.

Arsytet administrative. Këlcyra shfaq tregues të dobët funksionalë (IFB 38,1, nivel i ulët) me aparat të rëndë për banor dhe pamundësi strukturore për staf teknik; dy administrata për 12.400 banorë në një luginë të vetme janë luks fiskal që territori nuk e mban dot. Treguesit: IFB 38,1 (i ulët, renditja 53/61) për Këlcyrë; autonomi fiskale 3,8% kundrejt 14,7% të Përmet-së; 10,0 punonjës aparati/1.000 banorë kundrejt 7,3.

Avantazhet e riorganizimit:

- Krijimi i njësisë së vetme të luginës së mesme të Vjosës, me strategji të përbashkët ekoturizmi.

- Zgjidhja e rastit me performancën ekonomike më të ulët në vend përmes ankorimit në qendrën krahinore.
- Kursim i ndjeshëm administrativ relativ (dy aparate → një) dhe staf teknik i konsoliduar.
- Peshë e shtuar për programet e parkut kombëtar dhe fondet e zhvillimit rural.

B.9.5 Distanca dhe graviteti urban [Kriteri plotësues i vlerësimit]

Qendra e re, Përmeti, ndodhet 18,4 km dhe rreth 24 minuta udhëtim nga Këlcyra, përgjatë rrugës kombëtare të luginës. Sipas matricës së distancave, Përmeti është njësi ankoruese e drejtpërdrejtë e Këlcyrës; asnjë qendër tjetër nuk afrohet (Gjirokastra 78 minuta nga Përmeti, më shumë nga Këlcyra).

Për ruajtjen e afërsisë së shërbimit, në qendrën e njësisë që konsolidohet dhe në çdo njësi administrative funksionon sportel i integruar shërbimesh me standard të përcaktuar; për njësitë periferike parashikohen shërbime të lëvizshme periodike dhe orare të garantuara transporti publik drejt qendrës së re.

B.9.6 Kohezioni social-kulturor, identiteti dhe pakicat [Kriteri “veto”]

Konsolidimi rikomponon ish-rrethin e Përmetit brenda krahinës së vet historike dhe nuk prek asnjë komunitet pakice; kriteri i kohezionit nuk aktivizohet si kriter ndalues.

Garancitë identitare të zbatueshme për këtë rast: ish-bashkia Këlcyrë vijon si njësi administrative me emërtimin e saj; ruhen simbolet, emërtimet historike dhe festat lokale; komunitetit i garantohet përfaqësim në strukturat konsultative të bashkisë së re dhe zbatohen mekanizmat e buxhetimit me pjesëmarrje për njësitë administrative.

B.9.7 Mendimi i popullatës [Kriteri 3 — neni 108/2; neni 89, shkronja “b”]

Në dëgjuesën publike të Qarkut Gjirokastrë (24 prill 2026), ku u referuan të shtatë bashkitë e qarkut përfshirë Përmetin dhe Këlcyrën, u theksuan trashëgimia kulturore e turizmi si aset qendror, kostoja e territorit të thellë dhe nevoja e forcimit të njësive administrative.

Në zbatim të nenit 90 të ligjit nr. 139/2015, përpara miratimit të ligjit zhvillohet procesi i posaçëm i marrjes së mendimit të popullsisë për këtë rast: dëgjesa publike të strukturuar në qendrën e secilës njësi dhe në njësitë administrative, pyetësor i dokumentuar dhe shqyrtim në këshillat bashkiakë të Këlcyrës dhe Përmet-s, me dokumentim publik të rezultateve.

[Ky seksion plotësohet me rezultatet e procesit të posaçëm të konsultimit përpara shqyrtimit në seancë plenare.]

B.9.8 Harta administrativo-territoriale dhe organizimi i brendshëm [Kriteri 4 — neni 89, shkronja “c”]

Njësia e re shtrihet mbi territorin e plotë të dy bashkive ekzistuese, pa asnjë ndryshim të kufijve të jashtëm të tyre: kufiri i ri i bashkisë Përmet përbëhet nga konsolidimi i kufijve ekzistues të të dy njësive, ndërsa kufiri i brendshëm mes tyre shfuqizohet. Qendra e bashkisë së re është qyteti Përmet. Njësitë administrative përbërëse janë: Përmet, Çarçovë, Frashër, Petran, Qendër Piskovë, Këlcyrë, Ballaban, Sukë, Dëshnicë (gjithsej 9).

Organizimi i brendshëm i bashkisë së konsoliduar sipas strukturës Bashki → Qytet → Njësi Administrative:

Qyteti	Njësitë administrative përbërëse	Nr. NjA	Popullsia 2023	Pesha
Përmet	Përmet, Çarçovë, Frashër, Petran, Qendër Piskovë	5	7.980	64,5%
Këlcyrë	Këlcyrë, Ballaban, Sukë, Dëshnicë	4	4.400	35,5%

Tabela B.9.8. Struktura e brendshme e bashkisë së konsoliduar Përmet sipas "Riorganizime_Finale". Pesha llogaritet ndaj popullsisë së bashkisë së konsoliduar (12.380 banorë, Censi 2023); për qytetet që nuk përkojnë me ish-bashki më vete, popullsia e veçuar saktësohet me detajimin teknik të hartave.

B.9.9 Rregullimi financiar dhe i detyrimeve [Kriteri 5 — neni 89, shkronja "ç"]

Njësia e re është pasardhëse universale e të dy bashkive: ajo trashëgon me ligj të gjitha të drejtat, detyrimet, asetet, pasuritë dhe marrëdhëniet juridike të tyre, përfshirë detyrimet ndaj të tretëve (kreditorë, kontrata në zbatim, vendime gjyqësore) dhe detyrimet e ndërsjella, të cilat shuhet me konsolidim. Brenda 90 ditëve nga hyrja në fuqi e ligjit kryhet inventarizimi i plotë i aseteve, i detyrimeve dhe i kontratave të të dy njësive, i certifikuar nga Ministria e Financave; regjistrimi i pasurive në emër të njësisë së re kryhet pa taksa e tarifa.

Buxheti i vitit të parë të njësisë së re ndërtohet si konsolidim i dy buxheteve ekzistuese; transferta e pakushtëzuar llogaritet mbi treguesit e territorit të konsoliduar dhe, për periudhën e tranzicionit, garantohej që asnjë njësi të mos marrë më pak se shumta e transfertave aktuale të të dy njësive. Investimet në vijim vazhdojnë sipas kontratave; personeli trajtohet sipas legjislacionit të nëpunësit civil dhe Kodit të Punës, me plan ristrukturimi që jep përparësi riallokimit drejt shërbimeve dhe sporteleve territoriale.

Treguesi fiskal (2025)	Këlcyrë	Përmet	Njësia e konsoliduar
Të ardhura të veta (mijë lekë)	7.242	65.865	73.107
Ndërmarrje aktive (2023)	122	399	521
Të punësuar në ndërmarrje	270	1.883	2.153
Barra e detyrimeve të prapambetura (% e buxhetit)	1,7%	1%	konsolidohet

B.9.10 Realizimi në nivel më të lartë i funksioneve dhe i politikave të zhvillimit [Kriteri 6]

Njësia e re ushtron në nivel më të lartë zhvillimin turistik të luginës së Vjosës, planifikimin territorial të parkut dhe zonave përreth, shërbimet bujqësore e veterinarë për krahinën, dhe mbrojtjen civile të luginës — funksione që dy njësitë e vogla i ushtrojnë sot në mënyrë fragmentare.

B.9.11 Përfitimet e pritshme dhe treguesit e monitorimit [Kriteri 7]

- Strategji e vetme e ekoturizmit të Vjosës me markë territoriale të njësuar.
- Shërbime me standard për të gjithë krahinën, me sportel të plotë në Këlcyrë.
- Kursim administrativ dhe kapacitet real projektsh (IPA, zhvillim rural).

- Qëndrueshmëri fiskale e njësisë së re kundrejt dy njësive të pambajtshme veçmas.

Zbatimi monitorohet me tregues të matshëm — IFB/IPE/IMU të njësisë së re, kosto administrative për banor, standardet e shërbimeve në njësitë administrative — me rivlerësim publik jo më vonë se tre vjet pas konstituimit të organeve të reja.

B.9.12 Konkluzioni: tabela e konformitetit

Kriteri	Vlerësimi	Referenca
1. Nevojat e interesat e përbashkët ekonomike dhe tradita historike (neni 108/2)	Plotësohet	B.9.3
2. Arsytet ekonomike, sociale, kulturore, demografike, administrative (neni 89/a)	Plotësohet	B.9.4
3. Mendimi i popullatës (neni 108/2; neni 89/b)	Në proces	B.9.7 — plotësohet para miratimit
4. Hartat administrativo-territoriale (neni 89/c)	Plotësohet	B.9.8; Anekset C–D
5. Rregullimi financiar dhe i detyrimeve (neni 89/ç)	Plotësohet	B.9.9
6. Funksionet në nivel më të lartë / politikat e zhvillimit	Plotësohet	B.9.10
7. Përfitimet nga zbatimi i reformës	Plotësohet	B.9.11

B.10 Konsolidimi i bashkive Memaliaj dhe Tepelenë në Bashkinë Tepelenë

B.10.1 Përmbledhja e rastit

Propozohet që Bashkia Memaliaj të konsolidohet me Bashkinë Tepelenë, duke krijuar një njësi të vetme të vetëqeverisjes vendore me qendër në Tepelenë, me 13.339 banorë (Censi 2023), sipërfaqe rreth 703 km² dhe 10 njësi administrative. Qendrat e dy njësive ndajnë 8,4 km rrugë dhe rreth 12,3 minuta udhëtim.

Treguesi	Memaliaj	Tepelenë	Njësia e konsoliduar	Referenca
Popullsia (Censi 2023)	6.578	6.761	13.339	INSTAT
Sipërfaqja (km ²)	272,1	431,2	703,3	Ligji 115/2014
IFB (0–100 / niveli / renditja)	36,4 / i ulët / 56	32,6 / i ulët / 58	—	Indeksi IFB 2025
IPE (0–100 / niveli / renditja)	43,3 / i ulët / 27	68,8 / i lartë / 11	—	Indeksi IPE 2025
IMU (0–100 / niveli / renditja)	14,9 / i ulët / 56	24,8 / i ulët / 44	—	Indeksi IMU 2025
Të ardhura të veta 2025 (mijë lekë)	18.805	50.627	69.432	MFE 2025
Të ardhura të veta / banor (lekë)	2.859	7.488	5.205	Llogaritje
Njësi administrative	—	—	10	Projektligji
Koha e udhëtimit qendër–qendër	—	—	12,3 min (8,4 km)	Matrica 2026

Memaliaj–Tepelenë është konsolidimi i dy gjysmave të të njëjtit rreth: 12 minuta distancë, një krahinë, një luginë dhe 13.300 banorë që sot paguajnë dy administrata. Evidenca funksionale — të dy treguesit IFB ndër më të ulët në vend — e bën konsolidimin të domosdoshëm, jo thjesht të dëshirueshëm.

Statusi i qytetit përbërës: në zbatim të nenit 1, pika 2, të projektligjit, Memaliaj njihet brenda bashkisë së re si qytet përbërës, me njësitë e veta administrative, me nënkryetar të emëruar nga kryetari i bashkisë dhe me përfaqësim proporcional në këshillin bashkiak sipas peshës së vet demografike (rreth 49,3% e popullsisë së bashkisë përfundimtare).

B.10.2 Profili i njësive të përfshira

Bashkia Memaliaj shtrihet në krahun perëndimor të luginës së Vjosës dhe përfshin njësitë administrative Memaliaj, Memaliaj Fshat, Luftinjë, Buz, Krahës dhe Qesarat. Qyteti u themelua pas vitit 1946 si qytet minator rreth vendburimit të qymyrgurit; me mbylljen e minierave, baza e tij ekonomike është tkurrur rëndë dhe popullsia është përgjysmuar. Deri më 2014 territori bënte pjesë në rrethin e Tepelenës.

Bashkia Tepelenë, me qendër qytetin historik të Tepelenës — qyteti i Ali Pashës dhe i traditës labe — përfshin njësitë administrative Tepelenë, Qendër Tepelenë, Lopës dhe Kurvelesh. Tepelena është qendra

e ish-rrethit të Tepelenës, e vendosur në konsolidimin e Vjosës me Drinon, në kryqëzimin e akseve rrugore të jugut.

Njësitë administrative sipas ligjit nr. 115/2014: Bashkia Memaliaj — Memaliaj, Memaliaj Fshat, Luftinjë, Buz, Krahës, Qesarat; Bashkia Tepelenë — Tepelenë, Qendër Tepelenë, Lopës, Kurvelesh.

B.10.3 Nevojat dhe interesat e përbashkët ekonomikë; tradita historike [Kriteri 1 — neni 108/2 i Kushtetutës]

Memaliaj dhe Tepelena janë dy qendrat e të njëjtit rreth historik dhe të njëjtës krahinë labe, 12 minuta larg njëra-tjetrës përgjatë Vjosës — çifti i dytë më i afërt i propozimit. Qyteti minator i Memaliajt u zhvillua si plotësues industrial i qendrës administrative të Tepelenës; me tkurrjen e minierave, funksioni i tij i veçantë ka rënë, ndërsa lidhjet njerëzore e ekonomike me Tepelenën kanë mbetur.

Interesat e përbashkët përfshijnë boshtin e Vjosës (park kombëtar, ekoturizëm, menaxhim lumor), korridorin rrugor kombëtar veri–jug që kalon nëpër të dy territoret, ujin mineral dhe burimet e zonës (uji i Tepelenës si markë kombëtare), dhe rigjenerimin e territorit minator të Memaliajt.

B.10.4 Arsyet e riorganizimit sipas pesë dimensioneve [Kriteri 2 — neni 89, shkronja “a”]

Arsyet ekonomike. Të dyja njësitë kanë bazë të dobët: Memaliaj me trashëgimi minerare të mbyllur dhe pak biznese aktive, Tepelena me funksionalitetin e tretin më të ulët në vend (IFB 32,6, renditja 58/61) por me disa aktive strategjike (uji mineral, pozicioni rrugor, trashëgimia). Treguesit: IPE 43,3 (i ulët, renditja 27/61) për Memaliaj, kundrejt 68,8 (i lartë) për Tepelenë; 22,0 biznese/1.000 banorë kundrejt 48,2; të ardhura të veta 2.859 lekë/banor kundrejt 7.488 lekë/banor.

Arsyet sociale. Shërbimet e të dy qyteteve janë tashmë të ndërthurura — spitali, arsimi i mesëm dhe administrata shtetërore shërbejnë të dy territoret; konsolidimi heq dyfishimin e strukturave vendore mbi një popullsi të përbashkët prej vetëm 13.300 banorësh.

Arsyet kulturore. Të dy komunitetet i përkasin krahinës labe të Tepelenës, me polifoni, tradita dhe kujtesë të përbashkët — nga Ali Pasha te historia minatore e pasluftës, që është pjesë e identitetit të përbashkët të luginës.

Arsyet demografike. Popullsia e përbashkët është rreth 13.300 banorë, me rënien më dramatike në jug: të dy qytetet kanë humbur mbi gjysmën e popullsisë që nga viti 1990. Asnjëra njësi nuk ka masë për t’u rimëkëmbur e vetme. Treguesit: IMU 14,9 (i ulët, renditja 56/61) për Memaliaj, kundrejt 24,8 (i ulët) për Tepelenë.

Arsyet administrative. Dy administrata të plota për 13.300 banorë, të dyja me tregues funksionalë ndër më të ulët në vend (IFB 36,4 dhe 32,6), përbëjnë konfigurimin më joefikas të mundshëm; konsolidimi është kusht minimal për një administratë të vetme të mbajtshme. Treguesit: IFB 36,4 (i ulët, renditja 56/61) për Memaliaj; autonomi fiskale 3,1% kundrejt 16,9% të Tepelenë-së; 12,9 punonjës aparati/1.000 banorë kundrejt 9,9.

Avantazhet e riorganizimit:

- Një administratë e vetme e mbajtshme për luginën, në vend të dy strukturave nën masë kritike.
- Strategji e përbashkët për boshtin e Vjosës, ujin mineral dhe rigjenerimin e zonës minatore.

- Kursim i ndjeshëm i kostos fikse dhe staf teknik i konsoliduar.
- Peshë e shtuar në programet e parkut të Vjosës dhe të zhvillimit rajonal të jugut.

B.10.5 Distanca dhe graviteti urban [Kriteri plotësues i vlerësimit]

Qendra e re, Tepelena, ndodhet vetëm 8,4 km dhe 12 minuta udhëtim nga Memaliaj — lidhja e dytë më e shkurtër e propozimit. Sipas matricës së distancave, Tepelena është njësia ankoruese e drejtpërdrejtë e Memaliajt.

Për ruajtjen e afërsisë së shërbimit, në qendrën e njësive që konsolidohet dhe në çdo njësi administrative funksionon sportel i integruar shërbimesh me standard të përcaktuar; për njësitë periferike parashikohen shërbime të lëvizshme periodike dhe orare të garantuara transporti publik drejt qendrës së re.

B.10.6 Kohezioni social-kulturor, identiteti dhe pakicat [Kriteri “veto”]

Konsolidimi rikompozon ish-rrethin e Tepelenës brenda krahinës labe dhe nuk prek asnjë komunitet pakice; kriteri i kohezionit nuk aktivizohet. Për njësinë e thellë të Kurveleshit dhe njësitë rurale të Memaliajt parashikohen garanci akses.

Garancitë identitare të zbatueshme për këtë rast: ish-bashkia Memaliaj vijon si njësi administrative me emërtimin e saj; ruhen simbolet, emërtimet historike dhe festat lokale; komuniteti i garantohet përfaqësim në strukturat konsultative të bashkisë së re dhe zbatohen mekanizmat e buxhetimit me pjesëmarrje për njësitë administrative.

B.10.7 Mendimi i popullatës [Kriteri 3 — neni 108/2; neni 89, shkronja “b”]

Në dëgjuesën publike të Qarkut Gjirokastrë (24 prill 2026) u theksuan kostoja e territorit të thellë, trashëgimia dhe turizmi, si dhe forcimi i njësive administrative — kërkesa që korniza e zbatimit i adreson drejtpërdrejt për të dy territoret.

Në zbatim të nenit 90 të ligjit nr. 139/2015, përpara miratimit të ligjit zhvillohet procesi i posaçëm i marrjes së mendimit të popullsisë për këtë rast: dëgjesa publike të strukturuar në qendrën e secilës njësi dhe në njësitë administrative, pyetësor i dokumentuar dhe shqyrtim në këshillat bashkiakë të Memaliaj-s dhe Tepelenë-s, me dokumentim publik të rezultateve.

[Ky seksion plotësohet me rezultatet e procesit të posaçëm të konsultimit përpara shqyrtimit në seancë plenare.]

B.10.8 Harta administrativo-territoriale dhe organizimi i brendshëm [Kriteri 4 — neni 89, shkronja “c”]

Njësia e re shtrihet mbi territorin e plotë të dy bashkive ekzistuese, pa asnjë ndryshim të kufijve të jashtëm të tyre: kufiri i ri i bashkisë Tepelenë përbëhet nga konsolidimi i kufijve ekzistues të të dy njësive, ndërsa kufiri i brendshëm mes tyre shfuqizohet. Qendra e bashkisë së re është qyteti Tepelenë. Njësitë administrative përbërëse janë: Tepelenë, Qendër Tepelenë, Lopës, Kurvelesh, Memaliaj, Memaliaj Fshat, Luftinjë, Buz, Krahës, Qesarat (gjithsej 10).

Organizimi i brendshëm i bashkisë së konsoliduar sipas strukturës Bashki → Qytet → Njësi Administrative:

Qyteti	Njësitë administrative përbërëse	Nr. NjA	Popullsia 2023	Pesha
Tepelenë	Tepelenë, Qendër Tepelenë, Lopës, Kurvelesh	4	6.761	50,7%
Memaliaj	Memaliaj, Memaliaj Fshat, Luftinjë, Buz, Krahës, Qesarat	6	6.578	49,3%

Tabela B.10.8. Struktura e brendshme e bashkisë së konsoliduar Tepelenë sipas "Riorganizime_Finale". Pesha llogaritet ndaj popullsisë së bashkisë së konsoliduar (13.339 banorë, Censi 2023); për qytetet që nuk përkojnë me ish-bashki më vete, popullsia e veçuar saktësohet me detajimin teknik të hartave.

B.10.9 Rregullimi financiar dhe i detyrimeve [Kriteri 5 — neni 89, shkronja "ç"]

Njësia e re është pasardhëse universale e të dy bashkive: ajo trashëgon me ligj të gjitha të drejtat, detyrimet, asetet, pasuritë dhe marrëdhëniet juridike të tyre, përfshirë detyrimet ndaj të tretëve (kreditore, kontrata në zbatim, vendime gjyqësore) dhe detyrimet e ndërsjella, të cilat shuhen me konsolidim. Brenda 90 ditëve nga hyrja në fuqi e ligjit kryhet inventarizimi i plotë i aseteve, i detyrimeve dhe i kontratave të të dy njësive, i certifikuar nga Ministria e Financave; regjistrimi i pasurive në emër të njësisë së re kryhet pa taksa e tarifa.

Buxheti i vitit të parë të njësisë së re ndërtohet si konsolidim i dy buxheteve ekzistuese; transfertat e pakushtëzuar llogaritet mbi treguesit e territorit të konsoliduar dhe, për periudhën e tranzicionit, garantohet që asnjë njësi të mos marrë më pak se shumën e transfertave aktuale të të dy njësive. Investimet në vijim vazhdojnë sipas kontratave; personeli trajtohet sipas legjislacionit të nëpunësit civil dhe Kodit të Punës, me plan ristrukturimi që jep përparësi rialokimit drejt shërbimeve dhe sporteve territoriale.

Treguesi fiskal (2025)	Memaliaj	Tepelenë	Njësia e konsoliduar
Të ardhura të veta (mijë lekë)	18.805	50.627	69.432
Ndërmarrje aktive (2023)	145	326	471
Të punësuar në ndërmarrje	354	1.948	2.302
Barra e detyrimeve të prapambetura (% e buxhetit)	4,7%	13,1%	konsolidohet

B.10.10 Realizimi në nivel më të lartë i funksioneve dhe i politikave të zhvillimit [Kriteri 6]

Njësia e re ushtron në nivel më të lartë planifikimin e boshtit Vjosë–Drino, mbrojtjen civile të luginës, shërbimet publike me një strukturë të vetme dhe zhvillimin ekonomik — nga uji mineral te ekoturizmi — me një zyrë të vetme projektesh.

B.10.11 Përfitimet e pritshme dhe treguesit e monitorimit [Kriteri 7]

- Administratë e vetme me kosto të përgjysmuar fikse për luginën.
- Kapacitet real për projektet e Vjosës dhe rigjenerimin e Memaliajt.

- Shërbime të njësuara me sportele të plota në Memaliaj dhe njësitë rurale.
- Përfaqësim më i fortë i krahinës në qark dhe në programet kombëtare.

Zbatimi monitorohet me tregues të matshëm — IFB/IPE/IMU të njësisë së re, kosto administrative për banor, standardet e shërbimeve në njësitë administrative — me rivlerësim publik jo më vonë se tre vjet pas konstituimit të organeve të reja.

B.10.12 Konkluzioni: tabela e konformitetit

Kriteri	Vlerësimi	Referenca
1. Nevojat e interesat e përbashkët ekonomike dhe tradita historike (neni 108/2)	Plotësohet	B.10.3
2. Arsytet ekonomike, sociale, kulturore, demografike, administrative (neni 89/a)	Plotësohet	B.10.4
3. Mendimi i popullatës (neni 108/2; neni 89/b)	Në proces	B.10.7 — plotësohet para miratimit
4. Hartat administrativo-territoriale (neni 89/c)	Plotësohet	B.10.8; Aneksat C–D
5. Rregullimi financiar dhe i detyrimeve (neni 89/ç)	Plotësohet	B.10.9
6. Funksionet në nivel më të lartë / politikat e zhvillimit	Plotësohet	B.10.10
7. Përfitimet nga zbatimi i reformës	Plotësohet	B.10.11

B.11 Konsolidimi i bashkive Libohovë dhe Gjirokastrë në Bashkinë Gjirokastrë

B.11.1 Përmbledhja e rastit

Propozohet që Bashkia Libohovë të konsolidohet me Bashkinë Gjirokastrë, duke krijuar një njësi të vetme të vetëqeverisjes vendore me qendër në Gjirokastrë, me 26.035 banorë (Censi 2023), sipërfaqe rreth 717 km² dhe 10 njësi administrative. Qendrat e dy njësive ndajnë 20,7 km rrugë dhe rreth 31,0 minuta udhëtim.

Treguesi	Libohovë	Gjirokastrë	Njësia e konsoliduar	Referenca
Popullsia (Censi 2023)	2.765	23.270	26.035	INSTAT
Sipërfaqja (km ²)	248,2	469,2	717,4	Ligji 115/2014
IFB (0–100 / niveli / renditja)	42,3 / i ulët / 50	70,3 / i lartë / 11	—	Indeksi IFB 2025
IPE (0–100 / niveli / renditja)	72,2 / i lartë / 9	81,5 / i lartë / 4	—	Indeksi IPE 2025
IMU (0–100 / niveli / renditja)	5 / i ulët / 60	70,3 / i lartë / 12	—	Indeksi IMU 2025
Të ardhura të veta 2025 (mijë lekë)	9.204	216.935	226.139	MFE 2025
Të ardhura të veta / banor (lekë)	3.329	9.323	8.686	Llogaritje
Njësi administrative	—	—	10	Projektligji
Koha e udhëtimit qendër–qendër	—	—	31 min (20,7 km)	Matrica 2026

Libohova është rasti limit i hartës aktuale: bashkia më e vogël e vendit, me buxhetin më të vogël dhe masën urbane më të ulët, tërësisht e varur nga Gjirokastra për çdo shërbim të rëndësishëm. Ankorimi te qendra historike e rrethit — dhe jo te Dropulli minoritar — tregon si zbatohet kriteri i kohezionit si kriter drejtues i vendimmarrjes.

Statusi i qytetit përbërës: në zbatim të nenit 1, pika 2, të projektligjit, Libohovë njihet brenda bashkisë së re si qytet përbërës, me njësitë e veta administrative, me nënkryetar të emëruar nga kryetari i bashkisë dhe me përfaqësim proporcional në këshillin bashkiak sipas peshës së vet demografike (rreth 10,6% e popullsisë së bashkisë përfundimtare).

B.11.2 Profili i njësive të përfshira

Bashkia Libohovë shtrihet në krahun lindor të luginës së Drinos, në rrëzë të malit të Bureto-s, dhe përfshin njësitë administrative Libohovë, Qendër Libohovë dhe Zagorie. Me 2.765 banorë sipas Censit 2023, është bashkia më e vogël e vendit (pa llogaritur Pustecin si rast të veçantë pakice) dhe ka masën urbane më të ulët në vend (IMU 5,0). Qyteza historike e Libohovës njihet për kalë dhe traditat e krahinës së Lunxhërisë.

Bashkia Gjirokastrë, qendra e Qarkut Gjirokastrë dhe qytet i trashëgimisë botërore të UNESCO-s, përfshin njësitë administrative Gjirokastrë, Cepo, Lazarat, Picar, Lunxhëri, Odrie dhe Antigone. Gjirokastra është qendra historike administrative, arsimore, spitalore dhe ekonomike e të gjithë luginës së Drinos dhe e ish-rrethit të Gjirokastrës, në të cilin bënte pjesë edhe Libohova.

Njësitë administrative sipas ligjit nr. 115/2014: Bashkia Libohovë — Libohovë, Qendër Libohovë, Zagorie; Bashkia Gjirokastrë — Gjirokastrë, Cepo, Lazarat, Picar, Lunxhëri, Odrie, Antigone.

B.11.3 Nevojat dhe interesat e përbashkët ekonomikë; tradita historike [Kriteri 1 — neni 108/2 i Kushtetutës]

Libohova dhe Gjirokastra i përkasin të njëjtës luginë të Drinos, të njëjtit rreth historik dhe të njëjtës trevë kulturore; krahina e Lunxhërisë, e ndarë sot artificialisht mes dy bashkive (njësia Lunxhëri në Gjirokastrë, Zagoria e Qendër Libohova në Libohovë), rikompozohet me konsolidimin. Pazarit i Gjirokastrës ka qenë prej shekujsh tregu i natyrshëm i Libohovës e i Zagorisë.

Interesat e përbashkët përfshijnë turizmin e trashëgimisë (kalaja e Libohovës dhe Antigonea antike si zgjatime natyrore të itinerarit të Gjirokastrës), bujqësinë e blegtorinë e Lunxhërisë e të Zagorisë me produktet e tyre tipike, dhe menaxhimin e njësuar të luginës së Drinos.

B.11.4 Arsyet e riorganizimit sipas pesë dimensioneve [Kriteri 2 — neni 89, shkronja “a”]

Arsyet ekonomike. Libohova ka tregues ekonomikë për banor të mirë në letër (IPE 72,2) — efekt statistikor i disa aktiviteteve mbi një popullsi shumë të vogël — por bazë absolute minimale: rreth 9,2 milionë lekë të ardhura të veta në vit, buxheti më i vogël bashkiak në vend, i pamjaftueshëm për çfarëdo investimi. Treguesit: IPE 72,2 (i lartë, renditja 9/61) për Libohovë, kundrejt 81,5 (i lartë) për Gjirokastrë; 17,4 biznese/1.000 banorë kundrejt 56,3; të ardhura të veta 3.329 lekë/banor kundrejt 9.323 lekë/banor.

Arsyet sociale. Të gjitha shërbimet e nivelit të mesëm e të lartë — spitali, arsimi i mesëm, administrata shtetërore — merren tashmë në Gjirokastrë, 31 minuta larg; konsolidimi thjesht e formalizon këtë varësi të plotë funksionale.

Arsyet kulturore. Të dy territoret i përkasin trevës kulturore të Gjirokastrës dhe krahinës së Lunxhërisë; konsolidimi rikompon krahinën dhe garanton ruajtjen e emërimit e të identitetit të Libohovës si njësi administrative.

Arsyet demografike. Me 2.765 banorë dhe rënie të vazhdueshme, Libohova ndodhet nën çdo prag të imagjinueshëm mase kritike: asnjë model qeverisjeje vendore nuk funksionon mbi këtë bazë demografike. Treguesit: IMU 5,0 (i ulët, renditja 60/61) për Libohovë, kundrejt 70,3 (i lartë) për Gjirokastrë.

Arsyet administrative. Kostoja fikse e një bashkie të plotë shpërndahe mbi më pak se tre mijë banorë — konfigurimi më joefikas në vend pas rasteve të mbrojtura me kritere pakice a largësie; treguesit e dobët funksionalë (IFB 42,3) e konfirmojnë. Treguesit: IFB 42,3 (i ulët, renditja 50/61) për Libohovë; autonomi fiskale 8,0% kundrejt 27,6% të Gjirokastrës-së; 13,4 punonjës aparatit/1.000 banorë kundrejt 3,5.

Avantazhet e riorganizimit:

- Zgjidhja e rastit më ekstrem të mungesës së masës kritike në të gjithë hartën (2.765 banorë).
- Rikompozimi i krahinës së Lunxhërisë brenda një njësie të vetme.
- Integrimi i kalasë së Libohovës dhe i Antigonesë në destinacionin UNESCO të Gjirokastrës.

- Shërbime me standard dhe kapacitet investues për territorin e Libohovës e të Zagorisë.

B.11.5 Distanca dhe graviteti urban [Kriteri plotësues i vlerësimit]

Qendra e re, Gjirokastra, ndodhet 20,7 km dhe rreth 31 minuta udhëtim nga Libohova. Matrica e distancave shënon si lidhje më të shkurtër atë me Dropullin (21,7 minuta), por ancorimi te Dropulli — bashki e krijuar si njësi e pakicës greke sipas ligjit nr. 96/2017 — do të cenonte si karakterin e asaj njësie, ashtu edhe kohezionin e vetë Libohovës; prandaj kriteri i kohezionit e drejton ancorimin te qendra historike e rrethit, Gjirokastra, brenda standardit të afërsisë.

Për ruajtjen e afërsisë së shërbimit, në qendrën e njësisë që konsolidohet dhe në çdo njësi administrative funksionon sportel i integruar shërbimesh me standard të përcaktuar; për njësitë periferike parashikohen shërbime të lëvizshme periodike dhe orare të garantuara transporti publik drejt qendrës së re.

B.11.6 Kohezioni social-kulturor, identiteti dhe pakicat [Kriteri “veto”]

Konsolidimi kryhet brenda ish-rrethit të Gjirokastrës dhe respekton plotësisht arkitekturën e njësive të pakicave: Dropulli mbetet i paprekur. Për njësinë e thellë të Zagorisë parashikohen garanci të posaçme aksesit (sportel, shërbime të lëvizshme, rrugë).

Garancitë identitare të zbatueshme për këtë rast: ish-bashkia Libohovë vijon si njësi administrative me emërtimin e saj; ruhen simbolet, emërtimet historike dhe festat lokale; komunitetit i garantohet përfaqësim në strukturat konsultative të bashkisë së re dhe zbatohen mekanizmat e buxhetimit me pjesëmarrje për njësitë administrative.

B.11.7 Mendimi i popullatës [Kriteri 3 — neni 108/2; neni 89, shkronja “b”]

Në dëgjuesën publike të Qarkut Gjirokastër (24 prill 2026) u theksuan trashëgimia si aset qendror, kostoja e territorit të thellë dhe mbrojtja e komuniteteve me veçori; propozimi për Libohovën është ndërtuar pikërisht mbi këto tri koordinata.

Në zbatim të nenit 90 të ligjit nr. 139/2015, përpara miratimit të ligjit zhvillohet procesi i posaçëm i marrjes së mendimit të popullsisë për këtë rast: dëgjesa publike të strukturuar në qendrën e secilës njësi dhe në njësitë administrative, pyetësor i dokumentuar dhe shqyrtim në këshillat bashkiakë të Libohovës dhe Gjirokastër-s, me dokumentim publik të rezultateve.

[Ky seksion plotësohet me rezultatet e procesit të posaçëm të konsultimit përpara shqyrtimit në seancë plenare.]

B.11.8 Harta administrativo-territoriale dhe organizimi i brendshëm [Kriteri 4 — neni 89, shkronja “c”]

Njësia e re shtrihet mbi territorin e plotë të dy bashkive ekzistuese, pa asnjë ndryshim të kufijve të jashtëm të tyre: kufiri i ri i bashkisë Gjirokastër përbëhet nga konsolidimi i kufijve ekzistues të të dy njësive, ndërsa kufiri i brendshëm mes tyre shfuqizohet. Qendra e bashkisë së re është qyteti Gjirokastër. Njësitë administrative përbërëse janë: Gjirokastër, Cepo, Lazarat, Picar, Lunxhëri, Odrie, Antigona, Libohovë, Qendër Libohovë, Zagorie (gjithsej 10).

Organizimi i brendshëm i bashkisë së konsoliduar sipas strukturës Bashki → Qytet → Njësi Administrative:

Qyteti	Njësitë administrative përbërëse	Nr. NjA	Popullsia 2023	Pesha
Gjirokastrë	Gjirokastrë, Cepo, Lazarat, Picar, Lunxhëri, Odrie, Antigone	7	23.270	89,4%
Libohovë	Libohovë, Qëndër Libohovë, Zagorie	3	2.765	10,6%

Tabela B.11.8. Struktura e brendshme e bashkisë së konsoliduar Gjirokastrë sipas "Riorganizime_Finale". Pesha llogaritet ndaj popullsisë së bashkisë së konsoliduar (26.035 banorë, Censi 2023); për qytetet që nuk përkojnë me ish-bashki më vete, popullsia e veçantë saktësohet me detajimin teknik të hartave.

B.11.9 Rregullimi financiar dhe i detyrimeve [Kriteri 5 — neni 89, shkronja "ç"]

Njësia e re është pasardhëse universale e të dy bashkive: ajo trashëgon me ligj të gjitha të drejtat, detyrimet, asetet, pasuritë dhe marrëdhëniet juridike të tyre, përfshirë detyrimet ndaj të tretëve (kreditore, kontrata në zbatim, vendime gjyqësore) dhe detyrimet e ndërsjella, të cilat shuhet me konsolidim. Brenda 90 ditëve nga hyrja në fuqi e ligjit kryhet inventarizimi i plotë i aseteve, i detyrimeve dhe i kontratave të të dy njësive, i certifikuar nga Ministria e Financave; regjistrimi i pasurive në emër të njësisë së re kryhet pa taksa e tarifa.

Buxheti i vitit të parë të njësisë së re ndërtohet si konsolidim i dy buxheteve ekzistuese; transfertat e pakushtëzuar llogaritet mbi treguesit e territorit të konsoliduar dhe, për periudhën e tranzicionit, garantohet që asnjë njësi të mos marrë më pak se shumën e transfertave aktuale të të dy njësive. Investimet në vijim vazhdojnë sipas kontratave; personeli trajtohet sipas legjislacionit të nëpunësit civil dhe Kodit të Punës, me plan rristurimi që jep përparësi rialokimit drejt shërbimeve dhe sporteve territoriale.

Treguesi fiskal (2025)	Libohovë	Gjirokastrë	Njësia e konsoliduar
Të ardhura të veta (mijë lekë)	9.204	216.935	226.139
Ndërmarrje aktive (2023)	48	1.310	1.358
Të punësuar në ndërmarrje	188	8.815	9.003
Barra e detyrimeve të prapambetura (% e buxhetit)	3,7%	0,5%	konsolidohet

B.11.10 Realizimi në nivel më të lartë i funksioneve dhe i politikave të zhvillimit [Kriteri 6]

Njësia e re ushtron në nivel më të lartë menaxhimin e trashëgimisë e të turizmit (Itinerari Gjirokastrë–Antigone–Libohovë), planifikimin e luginës së Drinos, shërbimet bujqësore për Lunxhërinë e Zagorinë dhe shërbimet publike bazë, të cilat Libohova sot i ofron në minimum.

B.11.11 Përfitimet e pritshme dhe treguesit e monitorimit [Kriteri 7]

- Standard shërbimesh dhe investime reale për territorin me buxhetin më të vogël në vend.
- Itinerar i njësuar turistik i trashëgimisë me efekt të drejtpërdrejtë ekonomik.

- Kursim administrativ maksimal relativ (aparati i një bashkie për 2.765 banorë hiqet).
- Rikompozim krahinor i Lunxhërisë dhe mbrojtje e arkitekturës së pakicave (Dropulli i paprekur).

Zbatimi monitorohet me tregues të matshëm — IFB/IPE/IMU të njësisë së re, kosto administrative për banor, standardet e shërbimeve në njësitë administrative — me rivlerësim publik jo më vonë se tre vjet pas konstituimit të organeve të reja.

B.11.12 Konkluzioni: tabela e konformitetit

Kriteri	Vlerësimi	Referenca
1. Nevojat e interesat e përbashkët ekonomikë dhe tradita historike (neni 108/2)	Plotësohet	B.11.3
2. Arsytet ekonomike, sociale, kulturore, demografike, administrative (neni 89/a)	Plotësohet	B.11.4
3. Mendimi i popullatës (neni 108/2; neni 89/b)	Në proces	B.11.7 — plotësohet para miratimit
4. Hartat administrativo-territoriale (neni 89/c)	Plotësohet	B.11.8; Anekset C–D
5. Rregullimi financiar dhe i detyrimeve (neni 89/ç)	Plotësohet	B.11.9
6. Funksionet në nivel më të lartë / politikat e zhvillimit	Plotësohet	B.11.10
7. Përfitimet nga zbatimi i reformës	Plotësohet	B.11.11

B.12 Konsolidimi i bashkive Elbasan, Cërrik dhe Belsh në Bashkinë Elbasan

B.12.1 Përmbledhja e rastit

Propozohet që bashkitë Elbasan, Cërrik dhe Belsh të konsolidohen në një njësi të vetme të vetëqeverisjes vendore — Bashkinë Elbasan — me qendër në qytetin e Elbasanit, me 157.387 banorë (Censi 2023), sipërfaqe rreth 1.258,1 km², 23 njësi administrative dhe tre qytete përbërëse (Elbasan, Cërrik, Belsh). Qendra e Cërrikut ndodhet 21,4 km (rreth 30 minuta) dhe ajo e Belshit 30,2 km (rreth 40 minuta) nga qendra e re.

Treguesi	Cërrik	Belsh	Elbasan	Njësia e konsoliduar	Referenca
Popullsia (Censi 2023)	25.163	17.123	115.101	157.387	INSTAT
Sipërfaqja (km ²)	189,7	196,4	872,0	1.258,1	Ligji 115/2014
IFB (0–100 / niveli / renditja)	58,2 / i mesëm / 28	51,7 / i mesëm / 39	67,5 / i lartë / 14	—	Indeksi IFB 2025
IPE (0–100 / niveli / renditja)	29,6 / i ulët / 48	30,5 / i ulët / 46	57,6 / i mesëm / 13	—	Indeksi IPE 2025
IMU (0–100 / niveli / renditja)	49,0 / i mesëm / 27	21,5 / i ulët / 50	92,5 / i lartë / 4	—	Indeksi IMU 2025
Të ardhura të veta 2025 (mijë lekë)	143.597	68.889	994.185	1.206.671	MFE 2025
Të ardhura të veta / banor (lekë)	5.707	4.023	8.638	7.667	Llogaritje
Njësi administrative	—	—	—	23	Projektligji
Koha e udhëtimit drejt qendrës	—	—	—	Cërriku 30,2 min (21,4 km); Belshi 40,4 min (30,2 km)	Matrica 2026

Konsolidimi Cërrik–Elbasan riintegron në një njësi të vetme dy territore të të njëjtit rreth historik dhe të së njëjtës fushë funksionale. Cërriku — qytet i ri industrial i viteve 1950, i ndërtuar rreth uzinës së përpunimit të naftës — e ka humbur bazën e tij ekonomike origjinale dhe graviton sot plotësisht drejt Elbasanit për punësim, shërbime e treg. Performanca e tij ekonomike është ndër më të ulëtat në vend, ndërsa barra e detyrimeve të prapambetura ndër më të lartat; Elbasani, qendra e dytë më e madhe urbane e vendit pas Tiranës sipas masës urbane të qarkut përkatës, ofron ankorimin e vetëm natyral.

Konsolidimi Belsh–Elbasan e lidh zonën e Dumresë — krahinë e njohur për 84 liqenet e saj karstike dhe bujqësinë e ullirit e të vreshtit — me qendrën e qarkut të cilës i ka përkatur gjithmonë. Belshi ka shënuar përparim të dukshëm pas konsolidimit të parë të vitit 2015, të dëshmuar publikisht nga drejtuesit e tij, por mbetet njësi pa strukturë urbane (norma e urbanizimit 0%) dhe me performancë ekonomike të ulët;

hapi i propozuar e çon logjikën e suksesshme të konsolidimit një shkallë më lart, duke i dhënë Dumresë akses të plotë në kapacitetet e qendrës së qarkut dhe duke ia njohur Belshit statusin e qytetit përbërës.

Statusi i qyteteve përbërëse: në zbatim të nenit 1, pika 2, të projektligjit, Cërriku dhe Belshi njihen brenda bashkisë së konsoliduar Elbasan si qytete përbërëse, me njësitë e veta administrative, me nga një nënkryetar të emëruar nga kryetari i bashkisë dhe me përfaqësim proporcional në këshillin bashkiak sipas peshës demografike (Cërriku rreth 16,0%, Belshi rreth 10,9% dhe Elbasani rreth 73,1% e popullsisë së bashkisë së konsoliduar).

B.12.2 Profili i njësive të përfshira

Bashkia Cërrik shtrihet në pjesën jugperëndimore të fushës së Elbasanit, buzë rrjedhës së poshtme të Devollit, dhe përbëhet nga qyteti i Cërrikut dhe njësitë administrative Mollas, Gostimë, Klos dhe Shalës. Qyteti u ndërtua në vitet 1950 si qendër e industrisë së përpunimit të naftës dhe u zhvillua si qytet punëtorësh i lidhur funksionalisht me Elbasanin; pas rënies së industrisë, ekonomia lokale mbështetet në bujqësinë e fushës dhe në punësimin në qendrën fqinje.

Bashkia Elbasan, me qendër qytetin e Elbasanit, është qendra administrative, ekonomike, arsimore dhe shëndetësore e qarkut dhe një nga katër qendrat kryesore urbane të vendit, me universitet, spital rajonal dhe bazë të diversifikuar ekonomike. Deri në reformën e vitit 2014, Elbasani ishte qendër e rrethit të Elbasanit, në të cilin bënin pjesë edhe territoret e sotme të Cërrikut dhe të Belshit.

Bashkia Belsh shtrihet në zonën kodrinore të Dumresë, në jugperëndim të Elbasanit, dhe përbëhet nga qyteti i Belshit dhe njësitë administrative Fierzë, Grekan, Kajan dhe Rrasë. Territori dallohet për rreth 84 liqene karstike — pasuri natyrore unike në vend — dhe për bujqësinë e ullirit, të vreshtit e të duhanit; vitet e fundit qendra e Belshit është rikualifikuar si destinacion turistik liqenor. Njësia u krijua si bashki më 2015 nga konsolidimi i ish-komunave të Dumresë.

Njësitë administrative sipas ligjit nr. 115/2014: Bashkia Elbasan — Elbasan, Bradashesh, Funar, Gjergjan, Gjinar, Gracen, Labinot-Fushë, Labinot-Mal, Papër, Shirgjan, Shushicë, Tregan, Zavalinë; Bashkia Cërrik — Cërrik, Mollas, Gostimë, Klos, Shalës; Bashkia Belsh — Belsh, Fierzë, Grekan, Kajan, Rrasë.

B.12.3 Nevojat dhe interesat e përbashkët ekonomikë; tradita historike [Kriteri 1 — neni 108/2 i Kushtetutës]

a) Cërriki

Cërriku dhe Elbasani kanë qenë deri më 2014 pjesë e të njëjtit rreth — rrethit të Elbasanit — dhe përbëjnë një hapësirë të vetme funksionale: fushën e Elbasanit, të lidhur nga korridori rrugor Elbasan–Cërrik–Gramsh dhe nga rrjeti i dendur i lëvizjeve ditore të punës. Vetë lindja e Cërrikut si qytet është produkt i planifikimit industrial të zonës së Elbasanit; lidhjet familjare, ekonomike dhe arsimore mes dy qyteteve janë organike.

Interesat e përbashkët ekonomikë përfshijnë tokën bujqësore të fushës së Elbasanit dhe sistemin e përbashkët të ujitjes që ushqehet nga Devolli; korridorin rrugor kombëtar dhe transportin publik ndërrurban; rikualifikimin e trashëgimisë industriale (naftë në Cërrik, metalurgji në Elbasan) dhe zonat e zhvillimit ekonomik të fushës, të cilat kërkojnë planifikim të njësuar territorial për të tërhequr investime.

b) Belshi

Belshi dhe Elbasani kanë qenë deri më 2014 pjesë e të njëjtit rreth — rrethit të Elbasanit — dhe Dumreja ka qenë historikisht nënkrahinë e hapësirës elbasanase, e lidhur me qytetin përmes tregut, arsimit dhe administratës. Lidhjet familjare e ekonomike mes Dumresë dhe Elbasanit janë të përditshme; prodhimi bujqësor i zonës tregtohet në tregun e Elbasanit dhe vizitorët e liqeneve të Belshit vijnë në pjesën dërrmuese nga zona e Elbasanit dhe përgjatë korridorit të tij.

Interesat e përbashkët ekonomikë përfshijnë zinxhirin bujqësor ulli-verë-produkte lokale të lidhur me tregun dhe industrinë përpunuese të Elbasanit; turizmin liqenor të Dumresë si zgjatim natyror i ofertës turistike të qarkut; rrjetin rrugor lidhës dhe menaxhimin e burimeve ujore të pellgut karstik, i cili kërkon mbrojtje të njësuar mjedisore.

B.12.4 Arsyet e riorganizimit sipas pesë dimensioneve [Kriteri 2 — neni 89, shkronja "a"]

a) Cërriki

Arsyet ekonomike. Baza ekonomike e Cërrikut është ndër më të dobëtat në vend: IPE 29,6 (i ulët, renditja 48/61), kundrejt 57,6 (i mesëm, renditja 13/61) për Elbasanin. Vitaliteti i biznesit është 22,8 ndërmarrje/1.000 banorë kundrejt 41,7; punësimi formal 68,5 të punësuar/1.000 banorë kundrejt 197,8 — banori i Cërrikut punësohet sot kryesisht jashtë territorit të bashkisë së vet, në Elbasan.

Arsyet sociale. Shërbimet spitalore, arsimit i lartë e profesional dhe shërbimet e specializuara sociale merren në Elbasan; administrata e Cërrikut, siç dëshmuar vetë drejtuesit e saj në procesin konsultativ, nuk mban dot staf të specializuar dhe nuk ushtron dot e vetme kompetencat e ngarkuara.

Arsyet kulturore. Të dy komunitetet i përkasin hapësirës kulturore elbasanase; Cërriku nuk mbart veçori identitare të dallueshme që do të cenoheshin nga konsolidimi — përkundrazi, identiteti i tij si qytet ruhet dhe institucionalizohet përmes statusit të qytetit përbërës.

Arsyet demografike. Cërriku ka strukturë urbane të cinguar: qendra e tij mban vetëm rreth 28% të popullsisë së bashkisë, ndërsa pjesa tjetër jeton në rrjet fshatrash të lidhur më fort me fushën se me qytetin. Treguesit: IMU 49,0 (i mesëm, renditja 27/61) kundrejt 92,5 (i lartë, renditja 4/61) për Elbasanin.

Arsyet administrative. Cërriku shfaq shenjat tipike të njësisë pa masë kritike fiskale: autonomi fiskale 16,0%, barrë detyrimesh të prapambetura 14,8% e buxhetit — ndër më të lartat në vend — dhe pamundësi të dëshmuar për të mbajtur staf teknik. Treguesit: IFB 58,2 (i mesëm, renditja 28/61) kundrejt 67,5 (i lartë, renditja 14/61) për Elbasanin.

Avantazhet e riorganizimit:

- Integrimi i Cërrikut në administratën e konsoliduar të qendrës së qarkut, me staf të specializuar dhe kapacitet investues real.
- Zgjidhja e qëndrueshme e detyrimeve të prapambetura të Cërrikut brenda një buxheti të madh të konsoliduar.
- Planifikim i njësuar i fushës së Elbasanit — tokë bujqësore, ujitje, zona zhvillimi — si një territor i vetëm funksional.
- Përfaqësim i garantuar i Cërrikut si qytet përbërës në këshillin e bashkisë së madhe.

b) Belshi

Arsyet ekonomike. Baza ekonomike e Belshit mbetet e ngushtë dhe e padiversifikuar: IPE 30,5 (i ulët, renditja 46/61), kundrejt 57,6 (i mesëm, renditja 13/61) për Elbasanin; diversifikimi sektorial 0,37 — ndër më të ulët të rasteve të propozuara — me varësi të lartë nga bujqësia familjare. Punësimi formal është 78,4 të punësuar/1.000 banorë kundrejt 197,8 në Elbasan.

Arsyet sociale. Shërbimet spitalore, arsimi i mesëm profesional e i lartë dhe shërbimet e specializuara merren në Elbasan; administrata e Belshit ofron shërbimet bazë, por pa standard të plotë dhe pa staf të mjaftueshëm teknik për funksionet komplekse.

Arsyet kulturore. Dumreja i përket hapësirës kulturore elbasanase; konsolidimi nuk cenon asnjë veçori identitare, ndërsa statusi i qytetit përbërës ia njeh Belshit për herë të parë një identitet institucional të garantuar brenda hapësirës së vet natyrore.

Arsyet demografike. Belshi nuk ka strukturë urbane: norma e urbanizimit është 0% sipas DEGURBA-s dhe qendra nuk arrin prapën e qytezës, ndonëse territori mban mbi 17 mijë banorë. Treguesit: IMU 21,5 (i ulët, renditja 50/61) kundrejt 92,5 (i lartë, renditja 4/61) për Elbasanin.

Arsyet administrative. Autonomia fiskale e Belshit është 12,5% dhe të ardhurat e veta 4.023 lekë/banor — ndër më të ulëtat e rasteve të propozuara; njësia nuk mban dot staf të specializuar për planifikimin, prokurimin dhe projektet. Treguesit: IFB 51,7 (i mesëm, renditja 39/61) kundrejt 67,5 (i lartë, renditja 14/61) për Elbasanin.

Avantazhet e riorganizimit:

- Akses i plotë i Dumresë në kapacitetet administrative, teknike dhe investuese të qendrës së qarkut.
- Zhvillim i turizmit liqenor të Belshit brenda ofertës dhe planifikimit turistik të njësuar të qarkut.
- Mbrojtje e njësuar mjedisore e pellgut karstik të liqeneve.
- Përfaqësim i garantuar i Belshit si qytet përbërës në këshillin e bashkisë së madhe.

B.12.5 Distanca dhe graviteti urban [Kriteri plotësues i vlerësimit]

a) Cërriki

Qendra e re, qyteti i Elbasanit, ndodhet 21,4 km (itinerari kryesor) dhe rreth 30 minuta udhëtim nga Cërriku. Elbasani është njësia me masën urbane më të lartë të qarkut (IMU 92,5, renditja 4/61) dhe njësia ankoruese natyrale e të gjithë fushës: matrica e distancave e konfirmon Cërrikun ndër njësitë më të afërta me qendrën e qarkut, brenda pragut të 45 minutave për të gjitha njësitë administrative të tij.

Për ruajtjen e afërsisë së shërbimit, në qendrën e Cërrikut dhe në çdo njësi administrative funksionon sporteli i integruar shërbimesh me standard të përcaktuar; nënkryetari i qytetit Cërrik siguron koordinimin e përditshëm administrativ, ndërsa transporti publik ndërrurban Elbasan–Cërrik garantohet me orare të përcaktuara.

b) Belshi

Qendra e re, qyteti i Elbasanit, ndodhet rreth 30,2 km dhe rreth 40 minuta udhëtim nga Belshi — brenda pragut operacional të 45 minutave të përdorur nga Komisioni. Elbasani është njësia ankoruese natyrale e

Dumresë: qendra më e afërt me masë urbane të lartë, drejt së cilës banorët udhëtojnë tashmë për shërbimet e specializuara. Ankorimet alternative (Cërriku, Lushnja) kanë masë urbane të pamjaftueshme ose largësi më të madhe funksionale.

Për ruajtjen e afërsisë së shërbimit, në qendrën e Belshit dhe në çdo njësi administrative funksionon sportel i integruar shërbimesh me standard të përcaktuar; nënkryetari i qytetit Belsh siguron koordinimin administrativ të Dumresë, ndërsa për njësitë periferike parashikohen shërbime të lëvizshme dhe orare të garantuara transporti publik.

B.12.6 Kohezioni social-kulturor, identiteti dhe pakicat [Kriteri "veto"]

Konsolidimi kryhet tërësisht brenda hapësirës historike të rrethit të Elbasanit dhe nuk prek asnjë komunitet pakice të njohur me ligjin nr. 96/2017. Në dëgjuesat publike të Qarkut Elbasan nuk u evidentuan kundërshti identitare për këtë territor; kriteri i kohezionit nuk aktivizohet si kriter ndalues.

Garancitë identitare të zbatueshme për këtë rast: Cërriku njihet si qytet përbërës i bashkisë së re me emërtimin, territorin dhe njësitë e veta administrative; ruhen simbolet dhe festat lokale; komunitetit i garantohet përfaqësim proporcional në këshillin bashkiak (rreth 16% e popullsisë së bashkisë përfundimtare) dhe zbatohen mekanizmat e buxhetimit me pjesëmarrje.

Konsolidimi kryhet tërësisht brenda hapësirës historike të rrethit të Elbasanit dhe nuk prek asnjë komunitet pakice të njohur me ligjin nr. 96/2017. Në dëgjuesat publike të Qarkut Elbasan nuk u evidentuan kundërshti identitare për këtë territor; kriteri i kohezionit nuk aktivizohet si kriter ndalues.

Garancitë identitare të zbatueshme për këtë rast: Belshi njihet si qytet përbërës i bashkisë së re me emërtimin, territorin dhe njësitë e veta administrative; ruhen simbolet dhe festat lokale të Dumresë; komunitetit i garantohet përfaqësim proporcional në këshillin bashkiak (rreth 11% e popullsisë së bashkisë përfundimtare) dhe zbatohen mekanizmat e buxhetimit me pjesëmarrje.

B.12.7 Mendimi i popullatës [Kriteri 3 — neni 108/2; neni 89, shkronja "b"]

Në dëgjuesën publike të Qarkut Elbasan (28 prill 2026) dhe në seancën dëgjimore me kryetarët e bashkive të qarkut (13 maj 2026), evidenca për këtë rast ishte e drejtpërdrejtë: vetë drejtuesit e Bashkisë Cërrik dëshmuan se njësia nuk tërheq dot staf të specializuar — "Bashkia e Cërrikut vazhdon të mos jetë joshëse për staf të specializuar, sidomos inxhinierë" — dhe se "me kapacitetet që ne kemi sot, është e pamundur që këto kompetenca t'i ushtrojmë vetë". Në të njëjtën dëgjuesë u parashtrua kërkesa për zgjerim territorial të Cërrikut dhe u kundërshtua mbajtja e bashkive me vetëm disa mijë banorë.

Në dëgjuesën publike të Qarkut Elbasan (28 prill 2026) dhe në seancën me kryetarët e bashkive (13 maj 2026), drejtuesit e Belshit dëshmuan përmirësimet e prekshme të arritura pas konsolidimit të parë — menaxhimi i mbetjeve i shtrirë në 100% të territorit, kanalet kulluese e ujitëse dhe rrugët bujqësore të rikthyera si shërbime — duke e cilësuar Belshin shembull suksesi të reformës së vitit 2015. Kjo dëshmi lexohet saktë si mbështetje e logjikës së konsolidimit: përfitimet erdhën nga rritja e masës kritike, dhe hapi i propozuar e zgjeron të njëjtën logjikë në shkallën e qarkut, duke i garantuar Dumresë njëkohësisht identitet institucional (qyteti përbërës) dhe kapacitet të konsoliduar.

Në zbatim të nenit 90 të ligjit nr. 139/2015, përpara miratimit të ligjit zhvillohet procesi i posaçëm i marrjes së mendimit të popullsisë për këtë konsolidim: dëgjesa publike të strukturuar në qendrën e secilës njësi

dhe në njësitë administrative, pyetësor i dokumentuar dhe shqyrtim në këshillat bashkiakë të Elbasanit, Cërrikut dhe Belshit, me dokumentim publik të rezultateve.

[Ky seksion plotësohet me rezultatet e procesit të posaçëm të konsultimit përpara shqyrtimit në seancë plenare.]

B.12.8 Harta administrativo-territoriale dhe organizimi i brendshëm [Kriteri 4 — neni 89, shkronja “c”]

Njësia e re shtrihet mbi territorin e plotë të tre bashkive ekzistuese, pa asnjë ndryshim të kufijve të jashtëm të tyre: kufiri i ri i bashkisë Elbasan përbëhet nga tërësia e kufijve ekzistues të të tre njësive, ndërsa kufijtë e brendshëm mes tyre shfuqizohen. Qendra e bashkisë së konsoliduar është qyteti Elbasan. Njësitë administrative përbërëse janë 23, të organizuara në tre qytete përbërëse (Elbasan, Cërrik, Belsh).

[Harta e gjendjes aktuale dhe harta e propozuar për këtë konsolidim paraqiten në Aneksin C — përgatiten mbi shtresat zyrtare të ASIG-ut përpara depozitimit.]

Organizimi i brendshëm i bashkisë së konsoliduar sipas strukturës Bashki → Qytet → Njësi Administrative:

Qyteti	Njësitë administrative përbërëse	Nr. NjA	Popullsia 2023	Pesha
Elbasan	Elbasan, Labinot-Fushë, Labinot-Mal, Gjinar, Shushicë, Gjergjan, Funar, Shirgjan, Tregan, Gracen, Bradashesh, Zavalinë, Papër	13	115.101	73,1%
Cërrik	Cërrik, Gostimë, Mollas, Shalës, Klos	5	25.163	16,0%
Belsh	Belsh, Grekan, Kajan, Fierzë, Rrasë	5	17.123	10,9%

Tabela B.12.8. Struktura e brendshme e bashkisë së konsoliduar Elbasan sipas “Riorganizime_Finale”. Pesha llogaritet ndaj popullsisë së bashkisë së konsoliduar (157.387 banorë, Censi 2023); për qytetet që nuk përkojnë me ish-bashki më vete, popullsia e veçuar saktësohet me detajimin teknik të hartave.

B.12.9 Rregullimi financiar dhe i detyrimeve [Kriteri 5 — neni 89, shkronja “ç”]

Njësia e re është pasardhëse universale e bashkive që konsolidohen: ajo trashëgon me ligj të gjitha të drejtat, detyrimet, asetet, pasuritë dhe marrëdhëniet juridike, përfshirë detyrimet ndaj të tretëve dhe të ndërsjellat, të cilat shuhet me konsolidim. Vëmendje e posaçme i kushtohet barrës së detyrimeve të prapambetura të Cërrikut (14,8% e buxhetit), e cila konsolidohet dhe shlyhet sipas një plani të certifikuar nga Ministria e Financave brenda buxhetit të njësive së re. Inventarizimi i plotë kryhet brenda 90 ditëve nga hyrja në fuqi e ligjit; regjistrimi i pasurive kryhet pa taksa e tarifa.

Buxheti i vitit të parë ndërtohet si konsolidim i buxheteve ekzistuese (i harmonizuar me dosjen B.14 për bashkinë përfundimtare); transferta e pakushtëzuar llogaritet mbi treguesit e territorit të konsoliduar me garanci mosreduktimi për periudhën e tranzicionit. Personeli trajtohet sipas legjislacionit të nëpunësit civil dhe Kodit të Punës.

Treguesi fiskal (2025)	Cërrik	Belsh	Elbasan	Njësia e konsoliduar
Të ardhura të veta (mijë lekë)	143.597	68.889	994.185	1.206.671
Ndërmarrje aktive (2023)	573	534	4.802	5.909
Të punësuar në ndërmarrje	1.723	1.343	22.767	25.833
Barra e detyrimeve të prapambetura (% e buxhetit)	14,8%	4,3%	0,3%	konsolidohet

B.12.10 Realizimi në nivel më të lartë i funksioneve dhe i politikave të zhvillimit [Kriteri 6]

Njësia e re do të mundësojë ushtrimin në shkallë të plotë të funksioneve që Cërriku sot nuk i ushtron dot: planifikimi territorial dhe menaxhimi i tokës bujqësore të fushës mbi bazë të njësuar; menaxhimi i integruar i mbetjeve në shkallë qarku; transporti publik ndërrurban; mbrojtja civile me strukturë të vetme operacionale; dhe përgatitja e projekteve për fondet kombëtare e europiane me zyrën e konsoliduar të projekteve të Elbasanit — kapacitet që administrata cërrikase e ka të padisponueshëm.

Njësia e re do të mundësojë ushtrimin në shkallë të plotë të funksioneve që Belshi sot i ushtron pjesërisht: planifikimi territorial i Dumresë dhe mbrojtja e pellgut karstik të liqeneve; zhvillimi i turizmit liqenor brenda strategjisë turistike të qarkut; menaxhimi i integruar i mbetjeve; mbrojtja civile me strukturë të vetme operacionale; dhe përgatitja e projekteve për fondet kombëtare, IPARD dhe IPA me zyrën e konsoliduar të projekteve të Elbasanit.

B.12.11 Përfitimet e pritshme dhe treguesit e monitorimit [Kriteri 7]

- Kursim administrativ nga integrimi i aparatit të Cërrikut në administratën e konsoliduar të Elbasanit.
- Zgjidhje e qëndrueshme e detyrimeve të prapambetura dhe stabilizim fiskal i territorit.
- Standard i njësuar shërbimesh në të gjithë fushën e Elbasanit, me sportele të garantuara në Cërrik dhe njësitë e tij.
- Planifikim metropolitan i fushës si zonë e vetme zhvillimi, me akses në fondet IPA dhe të kohezionit.
- Kursim administrativ nga integrimi i aparatit të Belshit në administratën e konsoliduar të Elbasanit.
- Zhvillim i qëndrueshëm i turizmit liqenor të Dumresë me kapacitet investues e promovues të qarkut.
- Standard i njësuar shërbimesh, me sportele të garantuara në Belsh dhe njësitë e Dumresë.
- Mbrojtje e njësuar mjedisore e liqeneve karstike si pasuri kombëtare.

Zbatimi monitorohet me tregues të matshëm — IFB/IPE/IMU të njësisë së re, kosto administrative për banor, standardet e shërbimeve në njësitë administrative — me rivlerësim publik jo më vonë se tre vjet pas konstituimit të organeve të reja.

B.12.12 Konkluzioni: tabela e konformitetit

Kriteri	Vlerësimi	Referenca
1. Nevojat e interesat e përbashkët ekonomikë dhe tradita historike (neni 108/2)	Plotësohet	B.12.3
2. Arsytet ekonomike, sociale, kulturore, demografike, administrative (neni 89/a)	Plotësohet	B.12.4
3. Mendimi i popullatës (neni 108/2; neni 89/b)	Në proces	B.12.7 — plotësohet para miratimit
4. Hartat administrativo-territoriale (neni 89/c)	Plotësohet	B.12.8; Anekset C–D
5. Rregullimi financiar dhe i detyrimeve (neni 89/ç)	Plotësohet	B.12.9
6. Funksionet në nivel më të lartë / politikat e zhvillimit	Plotësohet	B.12.10
7. Përfitimet nga zbatimi i reformës	Plotësohet	B.12.11

B.13 Konsolidimi i bashkive Prrenjas dhe Librazhd në Bashkinë Librazhd

B.13.1 Përmbledhja e rastit

Propozohet që Bashkia Prrenjas të konsolidohet me Bashkinë Librazhd, duke krijuar një njësi të vetme të vetëqeverisjes vendore me qendër në Librazhd, me 42.080 banorë (Censi 2023), sipërfaqe rreth 1.062 km² dhe 11 njësi administrative. Qendrat e dy njësive ndajnë 28,8 km rrugë dhe rreth 38,1 minuta udhëtim.

Treguesi	Prrenjas	Librazhd	Njësia e konsoliduar	Referenca
Popullsia (Censi 2023)	18.768	23.312	42.080	INSTAT
Sipërfaqja (km ²)	322,9	739,4	1062,3	Ligji 115/2014
IFB (0–100 / niveli / renditja)	56,6 / i mesëm / 30	63,1 / i mesëm / 20	—	Indeksi IFB 2025
IPE (0–100 / niveli / renditja)	27,9 / i ulët / 49	34,5 / i ulët / 39	—	Indeksi IPE 2025
IMU (0–100 / niveli / renditja)	45,4 / i mesëm / 31	47,8 / i mesëm / 30	—	Indeksi IMU 2025
Të ardhura të veta 2025 (mijë lekë)	79.488	147.908	227.396	MFE 2025
Të ardhura të veta / banor (lekë)	4.235	6.345	5.404	Llogaritje
Njësi administrative	—	—	11	Projektligji
Koha e udhëtimit qendër–qendër	—	—	38,1 min (28,8 km)	Matrica 2026

Prrenjas–Librazhd rikomponon luginën e sipërme të Shkumbinit — një rreth historik, një korridor europian, një park kombëtar — nën një qeverisje të vetme. Evidenca strukturore dhe gjeografia funksionale mbështesin njëra-tjetrën pa tension.

Statusi i qytetit përbërës: në zbatim të nenit 1, pika 2, të projektligjit, Prrenjas njihet brenda bashkisë së re si qytet përbërës, me njësitë e veta administrative, me nënkryetar të emëruar nga kryetari i bashkisë dhe me përfaqësim proporcional në këshillin bashkiak sipas peshës së vet demografike (rreth 44,6% e popullsisë së bashkisë përfundimtare).

B.13.2 Profili i njësive të përfshira

Bashkia Prrenjas shtrihet në pjesën e sipërme të luginës së Shkumbinit, deri në Qafë-Thanë dhe liqenin e Ohrit, dhe përfshin njësitë administrative Prrenjas, Qukës, Rrajcë dhe Stravaj. Qyteti u zhvillua pas viteve 1960 rreth industrisë së hekur-nikelit; sot ekonomia mbështetet te minierat, bujqësia malore dhe tranziti kufitar. Deri më 2014 territori bënte pjesë në rrethin e Librazhdit.

Bashkia Librazhd, me qendër qytetin e Librazhdit, përfshin njësitë administrative Librazhd, Qendër Librazhd, Hotolisht, Lunik, Stëblevë, Polis dhe Orenjë. Librazhdi është qendra historike e rrethit të Librazhdit dhe e luginës së sipërme të Shkumbinit, portë e parkut kombëtar Shebenik-Jabllanicë.

Njësitë administrative sipas ligjit nr. 115/2014: Bashkia Prrrenjas — Prrrenjas, Qukës, Rrajcë, Stravaj; Bashkia Librazhd — Librazhd, Qendër Librazhd, Hotolisht, Lunik, Stëblevë, Polis, Orenjë.

B.13.3 Nevojat dhe interesat e përbashkët ekonomikë; tradita historike [Kriteri 1 — neni 108/2 i Kushtetutës]

Prrrenjasi dhe Librazhdi kanë qenë deri më 2014 një rreth i vetëm — rrethi i Librazhdit — dhe përbëjnë një hapësirë të vetme gjeografike e funksionale: luginën e sipërme të Shkumbinit, të përshkuar nga trasa antike e Via Egnatia-s dhe sot nga korridori rrugor kombëtar drejt Qafë-Thanës. Lidhjet familjare, tregtare e administrative mes dy qyteteve janë të pandërprera.

Interesat e përbashkët përfshijnë korridorin e Shkumbinit (Korridori VIII paneuropian) me potencialin logjistik të tij, parkun kombëtar Shebenik-Jabllanicë — pasuri e përbashkët natyrore me potencial ekoturizmi — rentën minerare të hekur-nikelit dhe menaxhimin e pellgut ujëmbledhës të Shkumbinit.

B.13.4 Arsyet e riorganizimit sipas pesë dimensioneve [Kriteri 2 — neni 89, shkronja “a”]

Arsyet ekonomike. Prrrenjasi ka performancë ekonomike të ulët (IPE 27,9, renditja 49/61) me varësi nga një sektor minerar në luhatje; Librazhdi, me profil të mesëm-ulët, ofron qendrën administrative e tregtare të luginës. Asnjëra njësi nuk e shfrytëzon dot e vetme pozicionin në Korridorin VIII. Treguesit: IPE 27,9 (i ulët, renditja 49/61) për Prrrenjas, kundrejt 34,5 (i ulët) për Librazhd; 19,0 biznese/1.000 banorë kundrejt 28,1; të ardhura të veta 4.235 lekë/banor kundrejt 6.345 lekë/banor.

Arsyet sociale. Shërbimet e mesme arsimore, shëndetësore dhe administrative të luginës janë të përqendruara në Librazhd dhe konsumohen tashmë nga banorët e Prrrenjasit; konsolidimi standardizon shërbimet dhe forcon sportelet në Prrrenjas e në njësitë malore.

Arsyet kulturore. Të dy territoret i përkasin të njëjtës hapësirë kulturore të Shkumbinit të sipërm, me tradita të përbashkëta; komuniteti i Stëblevës dhe zonat kufitare me veçori trajtohet me kujdes në kuadër të garancive standarde, pa u prekur nga ky konsolidim.

Arsyet demografike. Popullsia e përbashkët është rreth 42.100 banorë me strukturë të ngjashme gjysmë-urbane; të dy njësitë humbin popullsi me ritëm të ngjashëm dhe asnjëra nuk përbën e vetme pol tërheqës. Treguesit: IMU 45,4 (i mesëm, renditja 31/61) për Prrrenjas, kundrejt 47,8 (i mesëm) për Librazhd.

Arsyet administrative. Të dy bashkitë kanë tregues funksionalë të mesëm me kapacitet teknik të kufizuar; dy administrata paralele përgjatë të njëjtit korridor 38 minutësh dyfishojnë strukturat pa krijuar masë kritike askund. Treguesit: IFB 56,6 (i mesëm, renditja 30/61) për Prrrenjas; autonomi fiskale 9,1% kundrejt 12,0% të Librazhd-së; 6,3 punonjës aparati/1.000 banorë kundrejt 5,7.

Avantazhet e riorganizimit:

- Njësi e vetme e luginës së sipërme të Shkumbinit me rreth 42.100 banorë dhe 1.062 km².
- Strategji e përbashkët për Korridorin VIII, Qafë-Thanën dhe logjistikën kufitare.
- Menaxhim i njësuar i parkut Shebenik-Jabllanicë dhe i ekoturizmit malor.
- Zë i përbashkët për rentën minerare dhe rigjenerimin e zonës së hekur-nikelit.

B.13.5 Distanca dhe graviteti urban [Kriteri plotësues i vlerësimit]

Qendra e re, Librazhdi, ndodhet 28,8 km dhe rreth 38 minuta udhëtim nga Prrenjasi, përgjatë korridorit kombëtar. Sipas matricës së distancave, Librazhdi është njësi ankoruese e drejtpërdrejtë e Prrenjasit — dukshëm më afër se Elbasani (72,5 minuta nga Prrenjasi).

Për ruajtjen e afërsisë së shërbimit, në qendrën e njësisë që konsolidohet dhe në çdo njësi administrative funksionon sportel i integruar shërbimesh me standard të përcaktuar; për njësitë periferike parashikohen shërbime të lëvizshme periodike dhe orare të garantuara transporti publik drejt qendrës së re.

B.13.6 Kohezioni social-kulturor, identiteti dhe pakicat [Kriteri “veto”]

Konsolidimi rikomponon ish-rrethin e Librazhdit dhe nuk prek asnjë komunitet pakice të njohur; kriteri i kohezionit nuk aktivizohet si kriter ndalues. Për njësitë malore (Stëblevë, Lunik, Rrajcë, Stravaj) parashikohen garanci aksesit.

Garancitë identitare të zbatueshme për këtë rast: ish-bashkia Prrenjas vijon si njësi administrative me emërtimin e saj; ruhen simbolet, emërtimet historike dhe festat lokale; komunitetit i garantohet përfaqësim në strukturat konsultative të bashkisë së re dhe zbatohen mekanizmat e buxhetimit me pjesëmarrje për njësitë administrative.

B.13.7 Mendimi i popullatës [Kriteri 3 — neni 108/2; neni 89, shkronja “b”]

Në dëgjuesën publike të Qarkut Elbasan (28 prill 2026), ku u referuan të shtata bashkitë e qarkut përfshirë Librazhdin dhe Prrenjasin, u theksuan çështjet mjedisore, kostoja e territorit malor dhe forcimi i njësive administrative si hallka e afërsisë.

Në zbatim të nenit 90 të ligjit nr. 139/2015, përpara miratimit të ligjit zhvillohet procesi i posaçëm i marrjes së mendimit të popullsisë për këtë rast: dëgjesa publike të strukturuar në qendrën e secilës njësi dhe në njësitë administrative, pyetësor i dokumentuar dhe shqyrtim në këshillat bashkiakë të Prrenjas-s dhe Librazhd-s, me dokumentim publik të rezultateve.

[Ky seksion plotësohet me rezultatet e procesit të posaçëm të konsultimit përpara shqyrtimit në seancë plenare.]

B.13.8 Harta administrativo-territoriale dhe organizimi i brendshëm [Kriteri 4 — neni 89, shkronja “c”]

Njësia e re shtrihet mbi territorin e plotë të dy bashkive ekzistuese, pa asnjë ndryshim të kufijve të jashtëm të tyre: kufiri i ri i bashkisë Librazhd përbëhet nga konsolidimi i kufijve ekzistues të të dy njësive, ndërsa kufiri i brendshëm mes tyre shfuqizohet. Qendra e bashkisë së re është qyteti Librazhd. Njësitë administrative përbërëse janë: Librazhd, Qendër Librazhd, Hotolisht, Lunik, Stëblevë, Polis, Orenjë, Prrenjas, Qukës, Rrajcë, Stravaj (gjithsej 11).

Organizimi i brendshëm i bashkisë së konsoliduar sipas strukturës Bashki → Qytet → Njësi Administrative:

Qyteti	Njësitë administrative përbërëse	Nr. NjA	Popullsia 2023	Pesha
Librazhd	Librazhd, Qendër Librazhd, Hotolisht, Lunik, Stëblevë, Polis, Orenjë	7	23.312	55,4%

Qyteti	Njësitë administrative përbërëse	Nr. NJA	Popullsia 2023	Pesha
Prrenjas	Prrenjas, Qukës, Rrajcë, Stravaj	4	18.768	44,6%

Tabela B.13.8. Struktura e brendshme e bashkisë së konsoliduar Librazhd sipas "Riorganizime_Finale". Pesha llogaritet ndaj popullsisë së bashkisë së konsoliduar (42.080 banorë, Censi 2023); për qytetet që nuk përkojnë me ish-bashki më vete, popullsia e veçuar saktësohet me detajimin teknik të hartave.

B.13.9 Rregullimi financiar dhe i detyrimeve [Kriteri 5 — neni 89, shkronja "ç"]

Njësia e re është pasardhëse universale e të dy bashkive: ajo trashëgon me ligj të gjitha të drejtat, detyrimet, asetet, pasuritë dhe marrëdhëniet juridike të tyre, përfshirë detyrimet ndaj të tretëve (kreditorë, kontrata në zbatim, vendime gjyqësore) dhe detyrimet e ndërsjella, të cilat shuhet me konsolidim. Brenda 90 ditëve nga hyrja në fuqi e ligjit kryhet inventarizimi i plotë i aseteve, i detyrimeve dhe i kontratave të të dy njësive, i certifikuar nga Ministria e Financave; regjistrimi i pasurive në emër të njësisë së re kryhet pa taksa e tarifa.

Buxheti i vitit të parë të njësisë së re ndërtohet si konsolidim i dy buxheteve ekzistuese; transferata e pakushtëzuar llogaritet mbi treguesit e territorit të konsoliduar dhe, për periudhën e tranzicionit, garantohet që asnjë njësi të mos marrë më pak se shuma e transfertave aktuale të të dy njësive. Investimet në vijim vazhdojnë sipas kontratave; personeli trajtohet sipas legjislacionit të nëpunësit civil dhe Kodit të Punës, me plan ristrukturimi që jep përparësi rialokimit drejt shërbimeve dhe sporteve territoriale.

Treguesi fiskal (2025)	Prrenjas	Librazhd	Njësia e konsoliduar
Të ardhura të veta (mijë lekë)	79.488	147.908	227.396
Ndërmarrje aktive (2023)	357	655	1.012
Të punësuar në ndërmarrje	1.122	2.802	3.924
Barra e detyrimeve të prapambetura (% e buxhetit)	0%	1%	konsolidohet

B.13.10 Realizimi në nivel më të lartë i funksioneve dhe i politikave të zhvillimit [Kriteri 6]

Njësia e re ushtron në nivel më të lartë planifikimin e korridorit dhe të zonës kufitare, menaxhimin e parkut kombëtar dhe të pyjeve, mbrojtjen civile të pellgut të Shkumbinit dhe zhvillimin ekonomik minerar-logjistik — funksione mbi-lokale që kërkojnë pikërisht shkallën që krijon konsolidimi.

B.13.11 Përfitimet e pritshme dhe treguesit e monitorimit [Kriteri 7]

- Kapacitet i njësuar për të kapitalizuar Korridorin VIII dhe pikën kufitare të Qafë-Thanës.
- Zhvillim i ekoturizmit të Shebenik-Jabllanicës si produkt i njësuar.
- Kursim administrativ dhe staf teknik i konsoliduar për të gjithë luginën.
- Peshë e shtuar për rentën minerare dhe projektet e rigjenerimit.

Zbatimi monitorohet me tregues të matshëm — IFB/IPE/IMU të njësisë së re, kosto administrative për banor, standardet e shërbimeve në njësitë administrative — me rivlerësim publik jo më vonë se tre vjet pas konstituimit të organeve të reja.

B.13.12 Konkluzioni: tabela e konformitetit

Kriteri	Vlerësimi	Referenca
1. Nevojat e interesat e përbashkët ekonomike dhe tradita historike (neni 108/2)	Plotësohet	B.13.3
2. Arsyt ekonomike, sociale, kulturore, demografike, administrative (neni 89/a)	Plotësohet	B.13.4
3. Mendimi i popullatës (neni 108/2; neni 89/b)	Në proces	B.13.7 — plotësohet para miratimit
4. Hartat administrativo-territoriale (neni 89/c)	Plotësohet	B.13.8; Anekset C–D
5. Rregullimi financiar dhe i detyrimeve (neni 89/ç)	Plotësohet	B.13.9
6. Funksionet në nivel më të lartë / politikat e zhvillimit	Plotësohet	B.13.10
7. Përfitimet nga zbatimi i reformës	Plotësohet	B.13.11

Bashkia Tiranë

Projektligji krijon gjithashtu një njësi të re administrative — **njësinë administrative Rinas** — e cila përfshihet në Bashkinë e Tiranës, si pjesë e qytetit Tiranë. Ajo formohet nga fshatrat Rinas (Bashkia Krujë) dhe Bërxullë e Domje (Bashkia Vorë), duke bashkuar në një njësi të vetme territorin e Aeroportit Ndërkombëtar "Nënë Tereza" dhe zonën ekonomike rreth tij, e cila funksionon sot si hapësirë e vetme ekonomike me kryeqytetin. Ndryshimi i kufijve që rrjedh prej saj shoqërohet, në përputhje me nenin 108, pika 2, të Kushtetutës dhe nenin 89 të ligjit nr. 139/2015, me marrjen paraprake të mendimit të popullsisë së prekur në bashkitë Krujë, Vorë dhe Tiranë dhe me rregullimin e çështjeve financiare ndërmjet njësive të përfshira.

PJESA C — ÇËSHTJET E PËRBASHKËTA TË ZBATIMIT

C.1 Vazhdimësia juridike, financiar dhe pasuror

Për të trembëdhjetë konsolidimet zbatohet i njëjti parim: njësia e re është pasardhëse universale e njësive që konsolidohen. Ajo trashëgon me ligj të gjitha të drejtat, detyrimet, asetet, pasuritë e luajtshme e të paluajtshme, arkivat, kontratat dhe marrëdhëniet juridike të tyre. Detyrimet ndaj të tretëve merren përsipër të plota nga njësia e re; detyrimet e ndërsjella mes njësive që konsolidohen shuhën me konsolidim. Brenda 90 ditëve nga hyrja në fuqi e ligjit kryhet inventarizimi i plotë i aseteve, detyrimeve dhe kontratave për çdo rast, i certifikuar nga Ministria e Financave; regjistrimi i pasurive në emër të njësive të reja kryhet pa taksa e tarifa. Transferimi bazohet në parimin e vazhdimësisë funksionale: çdo pasuri dhe burim i kalon institucionit që merr përgjegjësinë për shërbimin përkatës, pa ndërprerje të shërbimeve publike dhe pa pasiguri në marrëdhëniet juridike ekzistuese.

Buxheti i vitit të parë i çdo njësie të re ndërtohet si konsolidim i buxheteve ekzistuese. Transferi i pakushtëzuar llogarit mbi treguesit e territorit të konsoliduar dhe, për periudhën e tranzicionit, garantohet me ligj që asnjë njësi e re të mos marrë më pak se shumën e transfertave aktuale të njësive përbërëse. Investimet në vijim vazhdojnë sipas kontratave të lidhura.

C.2 Administrata dhe personeli

Nëpunësit civilë dhe punonjësit e njësive që konsolidohen trajtohen sipas legjislacionit të nëpunësit civil dhe Kodit të Punës. Ristrukturimi i administratave kryhet me plan të miratuar nga organet e reja pas konstituimit, me përparësi rialokimin e personelit drejt shërbimeve territoriale, sporteleve të integruara dhe strukturave të qyteteve përbërëse, në vend të largimeve. Gjatë periudhës së tranzicionit garantohet vazhdimësia e pagave dhe e marrëdhënieve të punës; pozicionet drejtuese plotësohen me procedura të hapura pas konstituimit të organeve të reja.

C.3 Qytetet dhe njësitë administrative si garanci identitare

Garancia qendrore identitare e këtij projektligji është strukturore, jo deklarative: çdo ish-bashki që konsolidohet vijon si qytet përbërës i bashkisë së re, me emërtimin, territorin dhe njësitë e veta administrative, me nënkryetar të emëruar nga kryetari i bashkisë dhe me përfaqësim proporcional në këshillin bashkiak sipas peshës demografike. Njësitë administrative ruhen të plota, me emërtimet dhe simbolet e tyre, dhe shërbejnë si kornizë identiteti për ish-komunat; në qendrën e çdo njësie funksionon sporteli i integruar i shërbimeve me standard të përcaktuar. Për njësitë periferike parashikohen shërbime të lëvizshme periodike dhe orare të garantuara transporti publik. Mekanizmat e buxhetimit me pjesëmarrje dhe këshillimi i detyrueshëm publik për vendimet që prekin territorin e një qyteti përbërës plotësojnë kuadrin e garancive.

C.4 Kalendari i tranzicionit

Kalendari udhëhiqet nga standardi i Komisionit të Venecias: ndryshimet territoriale duhet të përfundojnë të paktën një vit para zgjedhjeve vendore të vitit 2027. Fazat kryesore janë: (i) miratimi i ligjit brenda vitit 2026, pas përfundimit të procesit të posaçëm të konsultimit, me hyrje në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare (neni 6 i projektligjit); (ii) miratimi nga Këshilli i Ministrave, brenda 6 muajve nga hyrja në fuqi, i detajimit teknik të vijës ndarëse të kufijve sipas standardeve gjeohapësinore (neni 4); (iii) përgatitja

e tranzicionit administrativ e financiar gjatë vitit 2026–2027 (inventarizimi, konsolidimi buxhetor, planet e personelit), ndërsa organet e konstituara pas zgjedhjeve të vitit 2023 vazhdojnë funksionimin sipas ndarjes ekzistuese deri në konstituimin e organeve të reja (neni 3); (iv) zgjedhjet vendore të vitit 2027 mbi hartën e re, me konstituimin e organeve të reja dhe emërimin e nënkryetarëve të qyteteve; dhe (v) konsolidimi institucional pas zgjedhjeve, me rivlerësim publik të zbatimit jo më vonë se tre vjet pas konstituimit. Pas hyrjes në fuqi, ndryshimet e mëvonshme të njësive përbërëse rregullohen sipas nenit 2 të projektligjit: me vendim të këshillit bashkiak jo më shpesh se një herë në 10 vjet, me miratim përfundimtar nga Këshilli i Ministrave dhe me ndalim propozimi e miratimi një vit para zgjedhjeve qendrore e vendore.

C.5 Analiza e rrezikut dhe masat zbutëse

- Rezistenca lokale ndaj humbjes së statusit: adresohet strukturalisht me statusin e qytetit përbërës, nënkryetarin dhe përfaqësimin proporcional — komuniteti nuk humbet zërin, e institucionalizon atë; procesi i posaçëm i konsultimit dokumentohet publikisht.
- Kostot e tranzicionit: kufizohen nga garancia e mosreduktimit të transfertave, nga vazhdimësia e kontratave dhe nga plani i njësuar i inventarizimit; kostot një-herëshe kompensohen nga kursimet e qëndrueshme administrative.
- Humbja e afërsisë së shërbimit: adresohet me sportelet e integruara në çdo njësi administrative, shërbimet e lëvizshme dhe standardet e transportit publik; treguesit e aksesit monitorohen publikisht.
- Zbatimi formal i strukturës së qyteteve: parandalohet me rregullimin e statusit të qytetit në ligjin organik të vetëqeverisjes, me tregues të matshëm performance për çdo qytet dhe me raportim publik periodik të nënkryetarëve.
- Rreziku i afateve zgjedhore: menaxhohet me kalendarin e detyrueshëm të seksionit C.4; miratimi brenda 2026 është kusht që harta e re të zbatohet në zgjedhjet e vitit 2027.

ANEKSET

Aneksi A — Treguesit IFB, IPE, IMU për 28 bashkitë e përfshira

Vlerat sipas sistemit të indekseve të Komisionit (2025). Statusi: K = njësi që konsolidohet; Q = qendër e bashkisë së konsoliduar.

A.1 Indeksi i Funkcionalitetit të Bashkive (IFB)

Bashkia	Qarku	Rend. (61)	IFB	Niveli	Autonomia %	Ngurtësia %	Mbulimi %	Aparati /1.000	Barra %	Statusi
Fushë-Arrëz	Shkodër	57	34,2	i ulët	14,1	92	87,8	17,2	0	K
Pukë	Shkodër	49	44,2	i ulët	10,8	83,9	93,2	14,6	2,1	Q
Klos	Dibër	46	47,5	i mesëm	5,9	75,2	91,2	7,6	8,9	K
Mat	Dibër	34	54,3	i mesëm	11,3	78,2	96,1	6,4	7,1	Q
Rrogozhinë	Tiranë	60	8,3	i ulët	24,8	92,3	74,6	22,5	25	K
Kavajë	Tiranë	47	46,7	i mesëm	70	94,4	97,3	6,1	49,5	Q
Dimal	Berat	17	64,9	i mesëm	27,9	65,1	94,6	2,5	18,2	K
Poliçan	Berat	35	52,7	i mesëm	19,1	79	89,6	7,4	1,7	K
Berat	Berat	19	63,8	i mesëm	27,8	83	98,3	1,3	7	Q
Patos	Fier	10	71,7	i lartë	20,9	62,4	93,3	3,1	0	K
Fier	Fier	32	55,4	i mesëm	28,7	85,1	88,9	3,1	1,2	Q
Divjakë	Fier	23	59,4	i mesëm	20,1	70,7	93,4	8,6	5,3	K
Lushnjë	Fier	16	65,0	i mesëm	22,8	81,4	99,0	3,2	1,6	Q
Selenicë	Vlorë	29	57,3	i mesëm	16,1	71,1	93,2	9,8	3,6	K
Vlorë	Vlorë	8	74,2	i lartë	61,2	81,8	93,9	3,8	2,9	Q
Maliq	Korçë	42	49,7	i mesëm	11,5	76,8	90	4,7	8,4	K
Korçë	Korçë	12	70,2	i lartë	36,7	84	99	2,6	0	Q
Këlcyrë	Gjirokastrë	53	38,1	i ulët	3,8	87,2	88,3	10	1,7	K
Përmet	Gjirokastrë	31	55,6	i mesëm	14,7	77	92,6	7,3	1	Q
Memaliaj	Gjirokastrë	56	36,4	i ulët	3,1	80,6	86,4	12,9	4,7	K
Tepelenë	Gjirokastrë	58	32,6	i ulët	16,9	91,4	86,2	9,9	13,1	Q

Bashkia	Qarku	Rend. (61)	IFB	Niveli	Autonomia %	Ngurtësia %	Mbulimi %	Aparati /1.000	Barra %	Statusi
Libohovë	Gjirokastrë	50	42,3	i ulët	8	82,6	91,4	13,4	3,7	K
Gjirokastrë	Gjirokastrë	11	70,3	i lartë	27,6	75,8	98,4	3,5	0,5	Q
Cërrik	Elbasan	28	58,2	i mesëm	16,0	71,3	95,3	3,0	14,8	K
Belsh	Elbasan	39	51,7	i mesëm	12,5	83,7	93,2	3,9	4,3	K
Elbasan	Elbasan	14	67,5	i lartë	23,1	78,8	98,5	2,5	0,3	Q
Prrenjas	Elbasan	30	56,6	i mesëm	9,1	73,7	92,5	6,3	0	K
Librazhd	Elbasan	20	63,1	i mesëm	12	66,1	93,1	5,7	1	Q

K = konsolidohet; Q = qendër e bashkisë së konsoliduar. Burimi: 00_INDEKS_Funksionaliteti_IFB.xlsx.

A.2 Indeksi i Masës Urbane (IMU)

Bashkia	Rend. (61)	IMU	Niveli	Norma urbaniz.	Dendësia perc.	Popullsia 2023	Gini	Rap. varësisë	St.
Fushë-Arrëz	43	25,1	i ulët	0	552	4.878	0,917	41,2	K
Pukë	49	22,9	i ulët	0	470	6.222	0,908	50,9	Q
Klos	45	24,5	i ulët	0	220	12.172	0,772	50,7	K
Mat	24	50,9	i mesëm	0,47	1.322	17.405	0,879	57,1	Q
Rrogozhinë	47	24,5	i ulët	0	766	12.567	0,827	60,5	K
Kavajë	20	58	i mesëm	0,57	1.687	30.012	0,845	63,1	Q
Dimal	32	43,1	i ulët	0,26	685	28.135	0,688	48,3	K
Poliçan	48	24,3	i ulët	0	948	8.762	0,907	59,8	K
Berat	8	84,9	i lartë	0,722	4.528	62.232	0,897	59,5	Q
Patos	25	50,2	i mesëm	0,553	1.563	18.227	0,735	58	K
Fier	9	82,8	i lartë	0,58	4.744	101.963	0,865	63,3	Q
Divjakë	36	31,3	i ulët	0	508	24.882	0,817	58,3	K
Lushnjë	17	59,9	i mesëm	0,39	2.228	63.135	0,766	59,3	Q
Selenicë	55	15,1	i ulët	0	208	9.580	0,88	75,1	K
Vlorë	3	94,1	i lartë	0,81	5.296	83.683	0,953	63,9	Q

Bashkia	Rend. (61)	IMU	Niveli	Norma urbaniz.	Dendësia perc.	Popullsia 2023	Gini	Rap. varësisë	St.
Maliq	26	49,4	i mesëm	0,26	742	31.008	0,923	54,9	K
Korçë	6	88,6	i lartë	0,761	4.865	60.754	0,968	62,2	Q
Këlcyrë	58	12,7	i ulët	0	666	4.400	0,902	67,2	K
Përmet	46	24,5	i ulët	0	1.635	7.980	0,965	67,3	Q
Memaliaj	56	14,9	i ulët	0	461	6.578	0,864	67,2	K
Tepelenë	44	24,8	i ulët	0	1.550	6.761	0,956	61,2	Q
Libohovë	60	5	i ulët	0	237	2.765	0,932	72,5	K
Gjirokastër	12	70,3	i lartë	0,764	2.621	23.270	0,959	62,1	Q
Cërrik	27	49,0	i mesëm	0,425	974	25.163	0,788	56,6	K
Belsh	50	21,5	i ulët	0	424	17.123	0,704	62,5	K
Elbasan	4	92,5	i lartë	0,712	4.133	115.101	0,898	52,9	Q
Prrenjas	31	45,4	i mesëm	0,355	536	18.768	0,835	51,6	K
Librazhd	30	47,8	i mesëm	0,291	951	23.312	0,867	51,8	Q

Burimi: 00_INDEKS_IMU.xlsx (Censi 2023, rrjeti INSPIRE 1x1 km).

A.3 Indeksi i Performancës Ekonomike (IPE)

Bashkia	Rend. (61)	IPE	Niveli	Biznëse /1.000	Punësuar /1.000	Xhiro/pun. (mijë lekë)	Paga mes. (lekë)	Diversif.	St.
Fushë-Arrëz	51	27,1	i ulët	17,0	147,2	6.553	49.464	0,19	K
Pukë	34	40	i ulët	36,0	183,1	2.981	59.589	0,38	Q
Klos	44	33,4	i ulët	10,9	47,2	2.959	62.290	0,55	K
Mat	18	51,2	i mesëm	31,1	192,9	3.096	63.537	0,57	Q
Rrogozhinë	21	46,3	i mesëm	42,5	204,7	2.949	59.130	0,49	K
Kavajë	14	57,2	i mesëm	57,3	271,7	5.672	54.750	0,38	Q
Dimal	26	43,7	i ulët	23,0	81,4	6.268	57.021	0,46	K
Poliçan	59	18,9	i ulët	17,2	36,7	3.955	54.535	0,26	K
Berat	28	43,1	i ulët	35,7	175,5	3.034	58.209	0,53	Q

Bashkia	Rend. (61)	IPE	Niveli	Biznese /1.000	Punësuar /1.000	Xhiro/pun. (mijë lekë)	Paga mes. (lekë)	Diversif.	St.
Patos	8	72,3	i lartë	28,6	258,7	7.497	65.172	0,47	K
Fier	10	70,9	i lartë	46,4	245,2	4.751	66.707	0,57	Q
Divjakë	35	38,5	i ulët	28,9	72,7	5.131	53.505	0,54	K
Lushnjë	23	45,0	i mesëm	44,4	188,0	4.200	52.381	0,56	Q
Selenicë	29	42,2	i ulët	19,8	53,0	4.411	58.386	0,67	K
Vlorë	6	74,5	i lartë	76,6	307,9	4.345	60.998	0,56	Q
Maliq	53	26,2	i ulët	17,1	55,8	2.602	55.845	0,56	K
Korçë	16	55,2	i mesëm	54,5	275,9	3.327	59.807	0,44	Q
Këlcyrë	60	14	i ulët	27,7	61,4	3.258	48.814	0,29	K
Përmet	22	45,1	i mesëm	50,0	236,0	3.107	53.495	0,53	Q
Memaliaj	27	43,3	i ulët	22,0	53,8	8.143	56.057	0,30	K
Tepelenë	11	68,8	i lartë	48,2	288,1	4.652	64.906	0,51	Q
Libohovë	9	72,2	i lartë	17,4	68,0	10.330	70.165	0,34	K
Gjirokastrë	4	81,5	i lartë	56,3	378,8	6.838	70.638	0,16	Q
Cërrik	48	29,6	i ulët	22,8	68,5	3.677	53.487	0,54	K
Belesh	46	30,5	i ulët	31,2	78,4	2.684	59.363	0,37	K
Elbasan	13	57,6	i mesëm	41,7	197,8	4.377	61.189	0,57	Q
Prrenjas	49	27,9	i ulët	19,0	59,8	3.091	60.648	0,34	K
Librazhd	39*	34,5	i ulët	28,1	120,2	1.823	60.497	0,51	Q

Burimi: 00_INDEKS_Ekonomia_IPE.xlsx; Te Dhenat Ekonomike.xlsx.

Aneksi B — Matrica e distancave dhe kohëve të udhëtimit

Nr.	Bashkia që konsolidohet	Qendra e re	Distanca (km)	Koha (min)	Nën 45 min?
1	Fushë-Arrëz	Pukë	20,6	35,9	Po
2	Klos	Mat	17,8	23,2	Po
3	Rrogozhinë	Kavajë	17,9	22,8	Po

Nr.	Bashkia që konsolidohet	Qendra e re	Distanca (km)	Koha (min)	Nën 45 min?
4	Dimal	Berat	20	37,4	Po
5	Poliçan	Berat	23,1	38,7	Po
6	Patos	Fier	7,4	13,4	Po
7	Divjakë	Lushnjë	20,2	32,6	Po
8	Selenicë	Vlorë	27,6	38,9	Po
9	Maliq	Korçë	12,8	19,2	Po
10	Këlcyrë	Përmet	18,4	23,5	Po
11	Memaliaj	Tepelenë	8,4	12,3	Po
12	Libohovë	Gjirokastër	20,7	31	Po
13	Cërrik	Elbasan	21,4	30,2	Po
14	Belsh	Elbasan	30,2	40,4	Po
15	Prrenjas	Librazhd	28,8	38,1	Po

Burimi: matrica e 1.865 itinerareve rrugore (routes, 2026), mbi itinerarin kryesor rrugor. Tabela paraqet 15 çiftet qendër-qendër; çiftet e Beratit (Dimal, Poliçan) dhe të Elbasanit (Cërrik, Belsh) i përkasin dosjeve të përbashkëta B.4 dhe B.12.

Aneksi C — Tabela e plotë e ndarjes së re: bashkitë, qytetet dhe njësitë administrative

Struktura e plotë e 46 bashkive me 71 qytetet përbërëse dhe 387 njësitë administrative, sipas “Riorganizime_Finale” — shtojca e projektligjit. Shënim për saktësim teknik: përkatësia e njësisë administrative Postribë (Shkodër) duhet përcaktuar përfundimisht nën një qytet të vetëm (Shkodër ose Dukagjin) në detajimin teknik të hartave.

Qarku	Bashkia	Qyteti	Njësitë administrative
Berat	Berat	Berat	Berat, Velabisht, Otlak, Sinjë, Roshnik
Berat	Berat	Dimal	Ura-Vajguore, Poshnje, Kutalli, Cukalat
Berat	Berat	Poliçan	Poliçan, Tërpan, Vërtop
Berat	Kuçovë	Kuçovë	Kuçovë, Kozare, Perondi, Lumas
Berat	Skrapar	Skrapar	Çorovodë, Qendër Skrapar, Bogovë, Vëndreshë, Çepan, Potom, Leshnje, Gjerbës, Zhepë
Dibër	Dibër	Peshkopi	Peshkopi, Tomin, Melan, Lurë, Muhurr, Luzni, Selishtë
Dibër	Dibër	Kastriot	Kastriot, Sillovë, Kala e Dodës, Zall-Dardhë, Zall-Reg, Fushë Çidhën, Arras
Dibër	Dibër	Maqellarë	Maqellarë
Dibër	Bulqizë	Bulqizë	Bulqizë, Martanesh, Fushë-Bulqizë, Zerqan, Ostren, Trebisht
Dibër	Bulqizë	Shupenzë	Shupenzë, Gjoricë
Dibër	Mat	Burrel	Burrel, Baz, Derjan, Rukaj, Macukull, Komsî, Lis, Ulëz
Dibër	Mat	Klos	Klos, Xibër, Suç, Gurrë
Durrës	Durrës	Durrës	Durrës, Sukth, Ishëm, Katundi i ri, Rrashbull, Manëz
Durrës	Shijak	Shijak	Shijak, Maminas, Xhafzotaj, Gjepalaj
Durrës	Krujë	Krujë	Krujë, Thumanë, Cudhi
Durrës	Krujë	Fushë-Krujë	Fushë-Krujë, Bubq, Nikël
Elbasan	Elbasan	Elbasan	Elbasan, Labinot-Fushë, Labinot-Mal, Gjinar, Shushicë, Gjergjan, Funar, Shirgjan, Tregan, Gracen, Bradashesh, Zavalinë, Papër
Elbasan	Elbasan	Cërrik	Cërrik, Gostimë, Mollas, Shalës, Klos
Elbasan	Elbasan	Belsh	Belsh, Grekan, Kajan, Fierzë, Rrasë
Elbasan	Peqin	Peqin	Peqin, Pajovë, Karinë, Përparim, Gjocaj, Shezë
Elbasan	Gramsh	Gramsh	Gramsh, Pishaj, Kodovjat, Kukur, Kushovë, Lenie, Poroçan, Skënderbegas, Sult, Tunjë

Qarku	Bashkia	Qyteti	Njësitë administrative
Elbasan	Librazhd	Librazhd	Librazhd, Qendër Librazhd, Hotolisht, Lunik, Stëblevë, Polis, Orenjë
Elbasan	Librazhd	Prrenjas	Prrenjas, Qukës, Rrajcë, Stravaj
Fier	Fier	Fier	Fier, Cakran, Mbrostar Ura, Libofshë, Qendër, Dërmenas, Topojë, Levan, Frakull, Portëz
Fier	Fier	Patos	Patos, Zharëz, Ruzhdie
Fier	Roskovec	Roskovec	Roskovec, Kuman, Kurjan, Strum
Fier	Lushnje	Lushnjë	Lushnjë, Ailka, Bubullimë, Hysgjokaj, Golem, Dushk, Karbunarë, Ballagat, Fier Shëgan, Kolonjë, Krutje
Fier	Lushnje	Divjakë	Divjakë, Tërbuf, Grabjan, Gradishtë, Remas
Fier	Mallakastër	Ballsh	Ballsh, Qëndër Dukas, Greshicë, Aranitas, Hekal, Ngraçan, Kutë, Fratar, Selitë
Gjirokastër	Gjirokastër	Gjirokastër	Gjirokastër, Cepo, Lazarat, Pëcar, Lunxhëri, Odrie, Antigone
Gjirokastër	Gjirokastër	Libohovë	Libohovë, Qëndër Libohovë, Zagorie
Gjirokastër	Tepelenë	Tepelenë	Tepelenë, Qendër Tepelenë, Lopës, Kurvelesh
Gjirokastër	Tepelenë	Memaliaj	Memaliaj, Memaliaj Fshat, Luftinjë, Buz, Krahës, Qesarat
Gjirokastër	Përmet	Përmet	Përmet, Çarçovë, Frashër, Petran, Qendër Piskovë
Gjirokastër	Përmet	Këlcyrë	Këlcyrë, Ballaban, Sukë, Dëshnicë
Gjirokastër	Dropull	Dropull	Dropull i Poshtëm, Dropull i Sipërm, Pogon
Korçë	Korçë	Korçë	Korçë, Qendër Bulgarec, Voskop, Voskopojë, Lekas, Vithkuq, Mollaj, Drenovë
Korçë	Korçë	Maliq	Maliq, Libonik, Gorë, Moglicë, Vreshtas, Përg, Pojan
Korçë	Pustec	Pustec	Pustec
Korçë	Kolonjë	Ersekë	Ersekë, Qendër Ersekë, Leskovik, Qendër Leskovik, Novoselë, Barmash, Mollas, Çlirim
Korçë	Devoll	Bilisht	Bilisht, Qendër Bilisht, Hoçisht, Progër, Miras
Korçë	Pogradec	Pogradec	Pogradec, Udenisht, Buçimas, Çërravë, Dardhas, Trebinjë, Proptisht, Velçan
Kukës	Kukës	Kukës	Kukës, Malzi, Bicaj, Ujmisht, Tërthore, Shtiqën, Zapod, Shishtavec, Topojan, Bushtricë, Gryk-Çajë, Kalis, Surroj, Arrën, Kolsh
Kukës	Has	Has	Krumë, Fajza, Gjinaj, Gola
Kukës	Tropojë	Tropojë	Bajram Curri, Fierzë, Lekbëbaj, Margëgaj, Llugaj, Bujan, Bytyç, Tropojë

Qarku	Bashkia	Qyteti	Njësitë administrative
Lezhë	Lezhë	Lezhë	Lezhë, Zejmen, Shënkoll, Balldren, Kallmet, Blinisht, Dajç, Ungrej, Kolsh
Lezhë	Lezhë	Shëngjin	Shëngjin
Lezhë	Mirditë	Rrëshen	Rrëshen, Selitë, Kthellë, Fan, Orosh, Kaçinar
Lezhë	Mirditë	Rubik	Rubik
Lezhë	Kurbín	Kurbín	Laç, Milot, Fushë-Kuqe
Lezhë	Kurbín	Mamurras	Mamurras
Shkodër	Malësi e Madhe	Koplik	Koplik, Gruemirë, Kastrat, Kelmend, Qendër, Shkrel
Shkodër	Shkodër	Shkodër	Shkodër, Ana e Malit, Bërdicë, Dajç, Guri i Zi, Postribë, Rrethinat
Shkodër	Shkodër	Dukagjin	Pult, Shalë, Shosh
Shkodër	Shkodër	Velipojë	Velipojë
Shkodër	Vau-Dejës	Vau-Dejës	Vau-Dejës, Bushat, Vig-Mnelë, Hajmel, Temal, Shllak
Shkodër	Pukë	Pukë	Pukë, Gjegjan, Rrapë, Qelëz, Qerret
Shkodër	Pukë	Fushë-Arrëz	Fushë-Arrëz, Fierzë, Blerim, Qafë-Mali, Iballë
Tiranë	Tiranë	Tiranë	Njësia Administrative nr.1, Njësia Administrative nr.2, Njësia Administrative nr.3, Njësia Administrative nr.4, Njësia Administrative nr.5, Njësia Administrative nr.6, Njësia Administrative nr.7, Njësia Administrative nr.8, Njësia Administrative nr.9, Njësia Administrative nr.10, Njësia Administrative nr.11, Njësia Administrative nr.12, Njësia Administrative nr.13, Njësia Administrative nr.14, Rinas, Petrelë, Farkë, Dajt, Zall-Bastar, Bërzhitë, Krrabë, Baldushk, Shëngjergj, Vaqarr, Kashar, Pezë, Ndroq, Zall-Herr
Tiranë	Kamëz	Kamëz	Kamëz, Paskuqan
Tiranë	Vorë	Vorë	Vorë, Prezë, Bërxullë
Tiranë	Kavajë	Kavajë	Kavajë, Synej, Luz i Vogël, Golem, Helmas
Tiranë	Kavajë	Rrogozhinë	Rrogozhinë, Kryevidh, Sinaballaj, Lekaj, Gosë
Vlorë	Vlorë	Vlorë	Vlorë, Qendër Vlorë, Novoselë, Shushicë
Vlorë	Vlorë	Orikum	Orikum
Vlorë	Vlorë	Selenicë	Selenicë, Armen, Vllahinë, Kotë, Sevaster, Brataj
Vlorë	Himarë	Himarë	Himarë, Lukovë, Horë-Vranisht
Vlorë	Sarandë	Sarandë	Sarandë, Ksamil

Qarku	Bashkia	Qyteti	Njësitë administrative
Vlorë	Konispol	Konispol	Konispol, Xarrë, Markat
Vlorë	Finiq	Finiq	Livadhja, Dhivër, Aliko, Finiq, Mesopotam
Vlorë	Delvinë	Delvinë	Delvinë, Vergo

Aneksi D — Metodologjia e indekseve (përmbledhje teknike)

Të tre indekset e përbëra ndërtohen mbi të njëjtën procedurë statistikore: çdo tregues standardizohet me z-score mbi popullatën e 60 bashkive (Tirana mbahet jashtë referencës statistikore dhe pikëzohet mbi të njëjtën shkallë), agregohet me peshat përkatëse dhe rishkallëzohet 0–100, me klasifikim në tri nivele (i lartë, i mesëm, i ulët).

- IFB = 27% z(autonomia fiskale) + 21% z(ngurtësia buxhetore) + 22% z(mbulimi funksional i ponderuar) + 15% z(efiçenca e stafit) + 15% z(detyrimet e prapambetura). Burimet: MFE 2013–2025, thesari, AMVV.
- IPE = 20% z(vitaliteti i biznesit) + 20% z(punësimi formal) + 25% z(produktiviteti) + 20% z(paga mesatare) + 15% z(versifikimi sektorial). Burimet: INSTAT, regjistri i ndërmarrjeve, 2023–2024.
- IMU = 35% z(norma e urbanizimit, DEGURBA) + 15% z(dendësia e perceptuar) + 30% z(ln popullsia) + 10% z(Gini i shpërndarjes) – 10% z(raporti i varësisë). Burimi: Censi 2023 i projektuar në rrjetin INSPIRE 1×1 km; klasifikimi DEGURBA sipas standardit të OKB-së (2020).
- Distanca: matrica e 1.865 itinerareve rrugore qendër–qendër dhe njësi–qendër, e llogaritur mbi rrjetin real rrugor (2026); pragjet operationale 30 dhe 45 minuta.

Metodologjia e plotë, përfshirë analizat e ndjeshmërisë dhe kufizimet, jepet në Raportin Përfundimtar RAT 2.0 (Kapitujt 6–11 dhe Aneksi D i tij) dhe në raportet e ekspertizës për secilin indeks.

Aneksi E — Përmbledhja e dëgjësive publike dhe dokumentimi i konsultimit

Procesi konsultativ diagnostik i Komisionit të Posaçëm përfshiu 23 mbledhje e seanca, njëmbëdhjetë dëgjesa publike rajonale në qarqet Berat, Dibër, Durrës, Elbasan, Fier, Gjirokastrë, Korçë, Kukës, Lezhë, Shkodër dhe Vlorë (prill–qershor 2026), seanca të posaçme me kryetarët e bashkive, si dhe administrimin e 88 regjistrimeve të korrespondencës, peticioneve dhe propozimeve. Të gjitha seancat u transmetuan drejtpërdrejt dhe procesverbalet e zbardhura janë publike në faqen e dedikuar të Komisionit (reformaterritoriale.parlament.al).

Evidencimet tematike të dëshmimeve — 182 pasazhe të verifikuara sipas katër temave (kufizimet e bashkive të vogla; përmirësimet pas konsolidimit të 2015–ës; graviteti drejt qendrave fqinje; kërkesat për konsolidim të mëtejshëm) — si dhe kërkesat konvergjente të qytetarëve (afërsia e shërbimit, forcimi i njëjësive administrative, formula territoriale e financimit, renta e burimeve, garancitë identitare) janë përdorur në seksionet X.7 të dosjeve përkatëse. Dokumentimi i procesit të posaçëm të konsultimit për

secilën njësi që riorganizohet (procesverbale, pyetësorë, qëndrimet e këshillave bashkiakë) i bashkëlidhet këtij aneksi përpara shqyrtimit në seancë plenare.